

Саду як қисса аз ҳаёти Муҳаммад (с)

Гирдоваранда:
Муҳаммадиқболи Садриддин

ББК 86,38
С-15

*Бунёди ҷамъиятии Васатият тақдим
мекунад*

Китоб фарогири қиссаҳои пурҳикмат ва ибратомӯз аз ҳаёти рӯзмарраи босаъодати пешвои башарият ва хотимул – анбиё Муҳаммад (с) мебошад. Китоб барои доираи васеи ҷавонон, донишҷӯён ва толибилмони мадориси динӣ, аҳли зиё ва оммаи мусалмонон тақдим мегардад.

Номи китоб: Саду як қисса аз ҳаёти Муҳаммад (с)

Гирдоваранда: Муҳаммадиқболи Садриддин.

Муҳаррири масъул: Файзуллоҳи Аҳё.

Хуруфчинон: Меҳробону Раҳимбек, Фирузаи Давлатназар.

Тарроҳ: Диловари Бобоҳон

Масъули чоп: Неъматуллоҳи Акрам.

Ношир: ЧДММ «Сунатулло»

Супориш: № 8

Таърихи чоп: 25.04.2008

Теъдод: 5000 нусха

ISBN 978-99947-733-5-0

***Ба номи Худованди чонофарин,
Ҳакими сухан дар забон офарин.***

Пешгуфтори гирдоваранда

Ҳамду ситоиши бепоён Парвардигори оламиёноро ва дуруду салом бар равони поки Расули Худо (с), ки ҳидоятгару роҳнамои башарият ва наҷотдиҳандаи инсоният аз торикиҳои ҷаҳолат ва нодонӣ ба сӯи нури ҳидоят ва рушноӣ ва инчунин дуруду саломҳои фаровон бар хонадони поку нуронӣ ва асҳобу ёрони бовафояш, ки пайравӣ аз роҳу равиши ӯ намуда, парчами даъватро дар роҳи ризои Худо баланд бардошанд. Инчунин дуруд ва раҳмати худовандӣ шомили ҳоли касоне бод, ки пайравӣ аз суннати он Ҳазрат (с) мекунанд ва мардумро барои пайвастан ва тамассук ба он роҳнамоӣ менамоянд.

Аммо баъд:

- Миллатҳо ва мардуми дунё дар ҳар даври замон барои худ шахсиятҳо ва муқаддасоте доранд, ки чун рамзҳо ва нишонаҳои хотиравӣ азизашон медоранд ва барояшон эҳтиром қоилад. Мо мусалмонҳо низ барои худамон ҳамин гуна муқаддасот ва арзишҳо дорем ва он ҳам бошад эҳтиромро пайравӣ аз дастуроти дин ва Қуръону Паёмбарамон Муҳаммад саллаллоҳу ʻалайҳи ва саллам мебошад, ки ӯро Худованд бароямон пешво ва роҳбар гардонидаст, зеро ӯ маъсум аст, яъне гуноҳонаш омурзида шудаанд. Шайх Аттори Нишопурӣ мефармояд:

*Баҳри хеш он покҷонро офарид,
Баҳри ӯ халқи ҷаҳонро офарид.*

*Офариниширо ҷуз ӯ мақсуд нест,
Покдомантар аз ӯ мавҷуд нест.*

Худоро шукру сипос меғӯям, ки маро муваффақ ба гирдовари ин маҷмӯъаи бебаҳо, ки он ҳам бошад «Саду як қисса аз ҳаёти Муҳаммад (с)» мебошад, гардонид.

Дар ин китоби хоксорона қиссаҳои пурҳикмат ва боарзиши ӯ (с)-ро бо зикри санадҳои дақиқ гирдоварӣ намудаам, то мақому манзалати он Ҳазрат (с) дар партави оятҳои қуръонӣ ва ҳадисҳои набавӣ, барои шумо хонандаи азиз маълум гардад. Чуноне ки шоъир мефармояд:

Хоҷаи дунёву дин, ганҷи вафо,
Садру бадри ҳар ду олам – Мустафо.

Офтоби шаръу гардуни яқин,
Нури олам, раҳматан лил оламин.

Меҳтарину беҳтарини анбиё,
Раҳнамои асфиёву авлиё.

Маҳдии Ислому ҳодии субул,
Муфтии ғайбу имоми ҷузву кул.

Маҳв шуд шаръи ҳама дар шаръи ту,
Асли ҷумла кам бувад дар фаръи ту.

То абад шаръи туву аҳкоми туст,
Ҳамбари номи илоҳӣ номи туст.

Ҳар кӣ буд аз анбиёву аз русул,
Ҷумла бо дини ту оянд аз субул.

Дар китобҳои таърих дар мавриди чигунагии ҳолати ҷаҳон, қабл аз зуҳури он Ҳазрат (с) чунин овардаанд:

- Ҷаҳони куҳан дар интизори дурахши ин нур буд ва аз ҳазорҳо сол пеш паҳлӯҳои шабу рӯзро ҷо ба ҷо мекард. Ситорагони замону саёраҳои афлок дар иштиёқи он рӯз аз азал даврон дошта ва чашм ба роҳи расидани он муъаллими башарият буданд. Қудратнамоиҳои абру бод, партавафканиҳои анфоси поки олами қудс, тавҳиди Иброҳим (а), ҷамоли Юсуф (а), муъҷизаи мирозии Мусо (а), ҷоннавозии Масеҳ (а) ҳама ва ҳама барои ин дар истимрор буданд, ки ин колоҳои гаронбаҳо ба дарбори подшоҳи ду ҷаҳон ба кор ояд.

Бомдоди ҳамон субҳи ҷоннавоз фаро расид. Бешак, ин рӯз арзандатарин ва хучастатарин рӯзи таърихи башарият ба ҳисоб меравад.

Аксарияти таърихнигорон дар баёни он шабе, ки нури ҳақ дурахшид менависанд:

- Дар он шаб ҷаҳордаҳ бурҷ аз айвони Кисро бар замин фуру рехт.

- Оташкадаи Форс, ки ҳазорсолаҳо фурузон буд, якбора хомӯш гашт.

Аммо ҳақиқат ин аст, ки на фақат айвони Кисро, балки қасрҳои сар ба фалак кашида ва боазамати аҷам, шаъну шавкати Рум, авҷ ва тамаддуни Чин ҳамагӣ аз байн рафт. На фақат оташкадаи Форс, балки ҷаҳаннами шар, оташкадаи куфр, залолат ва гумроҳӣ сард ва хомӯш гашт. Аз бутхонаҳо гарду ғубори хок бархост, бутҳо ҳама бар хок яксон шуданд. Шерозаи маҷусият аз ҳам гусаст, баргҳои хазондидаи насроният якояк фуру рехт. Шуриши тавҳид ба по хост, дар чаманзори саъодат баҳор омад. Шуълаҳои офтоби ҳидоят ба ҳар сӯ партавафшонӣ намуд, яъне он ҳабиби ду ҷаҳон, фармонравои олам, сарвари паёмбарон Муҳаммад (с) аз олами қудс ба олами имкон ташриффармои иззат ва ҷалол шуданд.

Дар мавриди таърихи рӯзи валодати он Ҳазрат (с) Имом Муслим аз Абуҳурайра (р) ривоят мекунад, ки Расули гиромиро дар бораи рузаи рӯзи душанбе пурсиданд, он Ҳазрат (с) гуфт: Он рӯзест, ки ман дар он рӯз таваллуд шудаам ва он рӯзест, ки дар он ваҳй нозил шудааст.

Инчунин Абдуллоҳ ибни Умар (р) аз Ибни Аббос (р) ривоят мекунанд, ки Расули гиромӣ рӯзи душанбе таваллуд шуда ва низ дар рӯзи душанбе вафот кардаанд.

Уламо ва риёзидонони машҳур ба ин назаранд, ки Расули акрам (с) рӯзи душанбе нуҳуми рабиъулаввали (соли Фил), ки мутобиқ ба бистӯми апрели соли 571 мелодӣ аст, таваллуд шудааст. Хонадони паёмбари гиромӣ аз қабилаи Қурайш мебошанд. Он Ҳазрат (с) қабл аз валодат аз падар маҳрум монда ва дар синни шаш солагӣ аз модар ятим менамояд. Даврони ширхорагии он Ҳазрат (с) назди Ҳалимаи Саъдия (р) сипарӣ мегардад ва чун дар синни ҷаҳор солагӣ ҳодисаи шаққи садр, яъне шикофтани синаи муборак ба вуқӯ мепаивандад, Ҳалима аз хавфи он, ки мабодо ба тифл зараре расад, Муҳаммад (с)-ро ба хонаводааш бармегардонад. Пас аз вафоти Омина модари он Ҳазрат (с) бобояш Абдулмутталиб тарбияи ўро ба зимма мегирад ва чун бобояш мефавтад, барои тарбияи он пешвои башарият, амакаш Абутолиб камар мебандад ва то лаҳзаи маргаш ин масъулияти муҳимро ба хубӣ анҷом медиҳад.

Дар синни 25 - солагӣ бо Ҳадиҷа бинти Хувайлид издивоҷ намуда ва дар синни 40 - солагӣ ба паёмбарӣ маъъус мегардад. Сенздаҳ сол дар Маккаи мукаррама мардумро ба тавҳид, яъне тарки бутпарастӣ ва ибодати Худои ягона даъват менамояд. Сипас ба Мадинаи мунаввара ҳиҷрат намуда то поёни хатми рисолати вазифаи аз тарафи Парвардигор ба зимма дошташро бо сарбаландӣ анҷом медиҳад.

Дар соли 11 - ҳичрӣ, мутобиқ бо соли 633 мелодӣ дар Мадинаи мунаввара дар манзили ҳамсари гириши уммулмуъминин Оишаи Сиддиқа (р) дори фониро видоъ гуфта ва дар ҳамон ҷо ба хок супорида мешавад.

Хонандагони азиз ва мухлисони қиссаҳои воқеӣ ва пурмухтавои пешвоёни садри исломро, ки ду китоби бандаро дар ин мавзӯ бо номҳои «Саду як қисса аз ҳаёти Абубакар (р)» ва «Саду як қисса аз ҳаёти Умар (р)» мутолиъа кардаанд, мужда мерасонам, ки иштиёқу завқи баланди шумо ва инчунин хоҳишу дархости як идда бародарону дӯстон маро водор ба ин сохт, ки дар ин замина бештар кор намоям. Бинобар ин тасмим гирифтам силсилакитобҳоеро бо номи «Саду як қисса...» аз ҳаёти бузургон ва пешвоёни диниамон, аз тариқи тарҷума, баргардон ва гирдоварию таълиф омода намуда пешкаши шумо азизон намоям.

Биҳамдиллоҳ, ки дар ин тасмимам то ҷое мувффақ гаштам ва инак китоберо, ки бо номи «Саду як қисса аз ҳаёти Муҳаммад (с)» дар даст доред, сарҳалқаи он силсилакитобҳост ва дар ояндаи наздик китобҳои дигарро, ки бо номҳои «Саду як қисса аз ҳаёти Абубакар (р)» ва «Саду як қисса аз ҳаёти Умар (р)» барои ҷопи дуввум баъди таҳқиқ ва бознигарӣ ва инчунин китобҳои «Саду як қисса аз ҳаёти Усмон (р)», «Саду як қисса аз ҳаёти Алӣ (р)» ва «Саду як қисса аз ҳаёти Умар ибни Абдулъазиз (р)» дар беҳтарин нигориш, ки омодаи ҷоп ҳастанд, иншоаллоҳ бо кӯмаку дастгирии Худованди меҳрабон дастрас хоҳед кард.

Орзуи онро дорам, ки Худованди бузургу меҳрабон мову шуморо дар муҳаббат ва дӯстдории Паёмбари азиз Муҳаммад (с) ва асҳоби киром (р) ва пайравони нек ва солаҳашон муваффақ гардонад.

Муҳаммадиқболи Садриддин

1. Қиссаи пешниҳоди он Ҳазрат(с) ба қавми худ ҳангоми вафоти Абутолиб

Аз Ибни Аббос (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- Ҳангоме, ки Абутолиб бемор шуд, гурӯҳе аз сарони Қурайш назди ӯ омаданд ва Абуҷаҳл низ ҳамроҳи эшон буд. Онҳо гуфтанд:

- Бародарзодаи ту маъбудҳои моро таҳқир карда ва чунину чунон мегӯяд. Кош ӯро назди худ мехондӣ ва аз ин кор манъаш мекардӣ.

Абутолиб нафареро равон кард ва Паёмбар(с)-ро ба назди худ хонд. Паёмбар (с) дохили ҳуҷра шуд ва байни нишастагон ва Абутолиб миқдори ҷои нишастӣ як шахс холӣ буд.

Ровӣ мегӯяд:

- Абуҷаҳл хавф бурд, ки агар Паёмбар (с) дар паҳлуи амакаш Абутолиб нишинад, ӯ нармдил мешавад, аз ин рӯ дарҳол аз ҷояш ҷаста хест ва он ҷо нишаст.

Паёмбар (с) назди амакаш Абутолиб ҷои нишаст наёфта, назди дар нишаст.

Абутолиб ба вай гуфт:

- Эй бародарзодаам, барои чӣ қавмат аз ту шикоят доранд ва даъвогаранд, ки ту Худоҳои эшонро дашному носазо мегӯӣ?

Ровӣ мегӯяд:

- Чун дар борааш бисёр суханҳо гуфтанд, Паёмбар (с) билохира оғози сухан намуда гуфт:

- «Эй амак, ман аз эшон танҳо гуфтани як калимаро мехоҳам, ки дар натиҷаи он ҳамаи араб тобеъи онҳо мешаванд ва ҳамаи аҷам қизяпардозашон мегарданд».

Аз ин суханони он Ҳазрат (с) онҳо дар ҳарос афтода гуфтанд:

- Танҳо як калима!!

- Садақаи сари падарат, як не даҳ калима бигӯй.

Сипас қавм гуфтанд:

- Чист он калима?

Абутолиб гуфт:

- Эй бародарзода, чист он як калима?

- Паёмбар (с) гуфт:

- «**Ло илоҳа иллаллоҳ**».

Қавм, пас аз шунидани ин калима ҳаросон аз ҷой бархоста доманҳояшонро афшонда ва (суханеро, ки Худованд, дар сураи «Сод», ояти 5, ҳикоятан аз забони онҳо овардааст) мегуфтанд:

أَجْعَلُ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ ﴿٥﴾

«Оё ҳамаи маъбудонро Худои якто гардонидаст? Ва ҳароина, ин чизи аҷиб аст?».

(Сураи Сод, ояти 5)

Ровӣ гуфтааст:

- Аз ин, яъне ҳамин ояти (панҷуми сураи «Сод») то охири ояти «**бал ламмо язуқу ғазобӣ**» (яъне, балки ҳанӯз азоби Маро начашидаанд) нозил шудааст¹.

2. Қиссаи фармони Паёмбар (с) ба Алӣ (р) дар муҳорибаи Хайбар, барои даъвати мардум ба сӯи Ислом

¹. Аҳмад (227-228/1) ва Тирмизӣ (3232), Табарӣ (125/23) Ҳоқим (432/2) Байҳақӣ (188/9) Ҳоқим: Исноди ҳадис дуруст аст. Байҳақӣ: Дуруст аст.

Аз Саҳл ибни Саъд ба ин мазмун ривоят аст, ки мегӯяд:

- Паёмбар (с) дар рӯзи муҳорибаи Хайбар фармуд:

- *Албатта, ин парчамро фардо ба дасти шахсе медиҳам, ки Худованд бо дастони ӯ кушоишу фатҳро насибамон мегардонад. Он шахс Худо ва Расулашро дӯст медорад ва Худову Расулаш низ, ӯро дӯст медоранд.*

Ровӣ мегӯяд:

- Мардум он шабро ба ин фикр, ки Расули Худо парчамро ба кӣ хоҳад дод, гузарониданд ва саҳаргоҳон назди Расули Худо (с), ба умеде, ки парчамро соҳиб мешаванд, ҳозир шуданд.

Расули Худо (с) гуфт:

- Алӣ ибни Абутолиб кучост?

Гуфтанд:

- Эй Расули Худо (с), ӯ аз дарди чашм шикоят дорад.

Чун Алиро назди он Ҳазрат ҳозир карданд, Расули Худо(с) луоби даҳонашро ба чашмони Алӣ (р) бимолиду дар ҳаққаш дуъо намуд ва Алӣ (р) дарҳол шифо ёфт ва гӯё ҳеч дарде ба ӯ нарасида бошад.

Сипас, Расули Худо (с) ливоро ба дасти Алӣ (р) супорид. Алӣ (р) гуфт:

- Эй Расули Худо (с), бо онон мечангам, то ки монанди мо бигарданд?

Расули Худо (с) фармуд:

- Ба майдони эшон ворид шав ва эшонро ба Ислом бихон ва ҳаққи Худоро бар онҳо дар Ислом баён намо. Савганд ба Худо, албатта ҳидоят кардани Худованд як шахсро беҳтар аст барои ту, аз ин ки бошад бароят уштурҳои сурхи гаронбаҳо.²

². Бухорӣ 2942, 3009,3701, 4210 ва Муслим 2406.

3. Қиссаи даъвати Паёмбар (с) хешу табори худро ба Ислом ва исрори Абуҷаҳл бар куфр

Ибни Аббос (р) ривоят мекунад:

- Ҳангоме, ки Худованд ояти «ва анзир ъаширатакал ақрабийн, яъне, хешону наздиконатро ҳидоят намо»-ро нозил кард, Паёмбар (с) болои кӯҳи Сафо баромада нидо кард ва мардум назди ӯ чамъ омаданд. Сипас, Расули Худо(с) фармуд:

- «Эй бани Абдулмутталиб, эй бани Фихр, эй бани Каъб, агар ба шумо гӯям, ки лашкаре дар зери ин кӯҳ саф ораста, меҳоҳанд ба шумо ҳамла кунанд, оё маро бовар мекунед?»

Гуфтанд:

- Бале.

Боз фармуд:

«Пас, ман аз азоби дардноки дарпешистода шуморо огоҳ мекунам».

Абулаҳаб дар ин асно гуфт:

- Ҳалокати бардавом бод бар ту!

- Оё моро танҳо барои ҳамин хонда будӣ?

Худованд ин замон сураи Масадро нозил кард.³

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

³. Аҳмад 281-1, Бухорӣ 1394 ва 3526 Муслим 208 Тирмизӣ 3363.

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ﴿١﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا
كَسَبَ ﴿٢﴾ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ﴿٣﴾ وَأَمْرَاتُهُ حَمَّالَةَ
الْحَطَبِ ﴿٤﴾ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ﴿٥﴾

Ба номи Худованди бахшандаи меҳрабон

«Дастҳои Абулаҳаб (киноя аз худӣ ӯст) ҳалок бод ва ҳалок бод Абулаҳаб. Дорой ва он чӣ ба даст оварда буд, ба ҳолаш суд накард. Ба зудӣ ба оташе шӯълавар дарафтад ва занаш низ (ҳамроҳи ӯ) дарояд, ки ҳезумкаш (яъне, суханчин) аст ва бар гардан ресмоне аз лифи (пусти) хурмо дорад (яъне, бо хаффа ва буғӣ кардан азоб карда шавад)».

4. Қиссаи мардумро ба Ислом даъват кардани он Ҳазрат(с) дар бозор ва дурӯғгӯ шуморидани қавмаш ӯро

Ториқ ибни Абдуллоҳ мегӯяд:

- Ман дар бозори «Зил-маҷоз» будам ва дидам, ки ҷавонмарде бо либоси сурх аз назди мо мегузашту мегуфт:

- «Эй мардум, бигӯед:

- Маъбуде нест, ҷуз Худованди якто, растагор мешавед».

Ва марди дигаре, ки аз пойҳояш хун мерафт, аз қафои вай роҳравон мегуфт:

- Эй мардум, ӯ дурӯғгӯй аст, итоъаташ накунед.

Гуфтам:

- Ин шахс кист?

Гуфтанд:

- Марди ҳошимист, ки даъвои паёмбарӣ дорад ва он марде, ки аз пасаш меояд, амакаш Абдул-уззо аст.⁴

5. Қиссаи дохил шудани Амр назди Паёмбар (с) ва қиссаи аҷиби ба Ислом рӯ овардани ӯ

Аз Амр ибни Мурраи Ҷуманӣ (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- Дар замони чоҳилият бо гурӯҳе аз ҳамқавмҳоямон ба мақсади ҳаҷ баромадем. Дар хобам дидам, ки дар Макка ҳастам ва аз хонаи Каъба нури дурахшоне баромад, ҳатто, ки кӯҳҳои Мадина ва кӯҳи Ашъараи Қабиллаи Ҷухайна бароям дурахшид ва аз он нур овозе шунидам, ки мегуфт:

- Ториқиҳо (ширк ва бе динӣ) бартараф шуд ва нур (Ислом) дурахшид ва хотамул-анбиё (Муҳаммад (с)) фиристода шуд. Баъд аз он бори дуввум рӯшноӣ кард ва ин маротиба қасрҳои Ҳира ва Мадоинро дидам ва аз он нур овозе шунидам, ки мегуфт:

- Ислом зоҳир гашту бутҳо шикаста шуд ва силаи раҳм риъоя шуд. Ман дар ҳолати тарсу даҳшат аз хоб бедор шуда ба қавмам гуфтам:

- Савганд ба Худо, ба ростӣ, ки дар маҳаллаи Қурайш ҳодисае рух медиҳад.

Сипас, хоби дидаамро барояшон нақл кардам. Чун баргашта ба диёри худ расидем, ба мо хабар расид, ки марде бо номи Аҳмад Паёмбар шудааст. Вақте ба назди ӯ (с) омада, он чӣ дар хоб дида будам барояш нақл кардам ӯ (с) фармуд:

⁴ . Ибни Ҳаббон 6562, Шуъайби Арнаут онро дуруст гуфтааст.

- Эй Амр ибни Мурра, ман набийи фиристодашуда ба сӯи ҳамаи мардум ҳастам, ки онҳоро ба Ислом мехонам ва ба ҳифзи хуни мардум ва силаи раҳм даъват мекунам. Инчунин аз онҳо мехоҳам, ки Худои ягонро парастид намоянд ва аз бутҳо рӯй гардонанду ҳаҷчи байтуллоҳ намоянд ва рӯзаи моҳи рамазонро, ки яке аз моҳҳои дувоздаҳгона аст, бидоранд. Ҳар шахсе, ки ин даъватро иҷобат намояд, мукофоташ ҷаннат аст ва касе нофармонӣ кунад, ҷойгаҳаш дӯзах аст.

- Эй Амр, имон биёвар, Худованд туро аз даҳшати қаҳаннам эмин медорад.

Пас гуфтам:

- Шаҳодат медиҳам, ки Худо яккаву ягона аст ва шумо фиристодаи ӯ мебошед ва ба ҳамаи он чӣ аз ҳалолу ҳаром, ки мехонед, имон овардам, гарчанде бисёре аз ақвом онро рад мекунанд.

Баъд аз он, поре аз назмеро, ки хангоми шунидани биъсати он Ҳазрат (с) хонда будам барояш сурудам. Ва инчунин барои мо буте буд, ки онро падарам сохта буд, рафта онро шикастаму ба хидмати Паёмбар (с) расидам ва Паёмбар (с) бароям гуфтанд:

- «Марҳабо, хуш омадӣ эй Амр».⁵

6. Қиссаи ҷустуҷӯи он Ҳазрат (с) аз ёваре, ки дар даъвати ба сӯи Худо ӯро кӯмак кунад ва ба ивазаш вориди ҷаннат шавад

Ҷобир ибни Абдуллоҳ ривоят мекунад, ки Паёмбар (с) дар Макка даҳ сол истода мардумро дар ҷойҳои ҷамъиятие монанди бозорҳои машҳури Укоз ва Миҷанна ва дар мавсими ҳаҷ пайғирӣ карда мегуфт:

⁵ . Ал-Бидоятю Ван-ниҳоя 21351, Канзул-уммол, Ҳиндӣ, 7\64.

- «Оё касе ҳаст, ки маро паноҳ дода кӯмак кунад, то рисолати Парвардигорамро расонам ва бар ивазаш соҳиби чаннат шавад?».

Пас касеро пайдо накард, ки паноҳгоҳаш диҳад ва кӯмакаш кунад, то ин ки марде аз Яман ё аз Музар (яке аз қабилаҳои араб) мебарояд ва ҳамқадамон ва хешу ақрабояш ба наздаш омада ўро ҳушдор медиҳанд, ки аз ҷавонмарди Қурайшӣ канораҷӯи кунад, то ўро бериҳад накунад ва ў дар байни зиёраткунандагон мегашту мардум бо ангушт ба сӯяш ишора мекарданд ва ҳол инчунин буд, то ки Худованд моро аз Ясриб назди ў фиристод ва ба ў(с) имон овардем ва паноҳаш додем. Сипас, мардум аз байни мо ба тадриҷ ба сӯи Макка рафта имон меоварданд ва Қуръонро меомӯхтанд ва баргашта аҳлу аёли худро низ, ба Ислом меоварданд. Дар натиҷа ҳеҷ ҳавлие дар Ясриб боқӣ намонд, ки гурӯҳе он ҷо Исломро напазируфта бошад ва ба дигарон талқин накунад. Баъд аз чанде, ҳамагӣ машварат карда гуфтанд:

- То ба кай Расули Худо (с) бо азобу машаққат ва ҳарос дар Макка мегардад?

Сипас, ҳафтад мард аз мо дар мавсими ҳаҷ бо он Ҳазрат (с) вохурда, дар шиъби Ақаба бо ў (с) ҷамъ омада гуфтем:

- Эй Расули Худо (с)! Бо шумо чӣ гуна байъат намоем? Ў (с) фармуд: «Бо ман байъат мекунад бар ин, ки дар ҳама ҳолатҳои хушӣ ва нохушӣ маро итоъат мекунад ва дар ҳама ҳолатҳои дорӣ ва нодорӣ (ба андозаи қудрату тавоноиятон дар роҳи Худо) хайру эҳсон менамояд ва амр ба маъруф (ба корҳои нек амр намудан) ва наҳй аз мункар (аз корҳои бад боз доштан) мекунад ва дар роҳи Худо бе тарсу ваҳм сухани ҳақро мегӯяд ва бар ин, ки ҳар гоҳ назди шумо ба Мадина рафтам, маро монанди аҳл ва хонаводаи худатон

дифоъ мекунад ва ба ивази ин чаннатро соҳиб мешавад».⁶

7. Қиссаи азобу азияте, ки он Ҳазрат (с) аз аҳли Қурайш дидааст

Урва ибни Зубайр (р) мегӯяд:

- Аз Абдуллоҳ ибни Амр ибни Ос пурсидам:

- Аз шадидтарин корҳои, ки мушрикҳо ба Расули Худо (с) кардаанд, маро огоҳ намоед.

Ў гуфт:

- Ҳангоме, ки Расули Худо (с) дар Каъба намоз мегузорид, Уқба ибни Абумуъайт омада дасторашро ба гардани ў (с) ҳалқа занонда буғӣ кард, ки дар ҳамин вақт Абубакар (р) омада, ўро аз китфонаш гирифта аз Паёмбар (с) дур сохт ва фарёд кард:

- «Оё мекушед мардеро, ки мегӯяд Худои ман Аллоҳ аст ва ҳол он ки ба шумоён далелу бурҳон аз Парвардигоратон овардааст?!».⁷

8. Қиссаи гузоштани ахлоқи уштур бар пушти Паёмбар (с) дар ҳоле, ки ў намоз мегузорид

Абдуллоҳ ибни Масъуд (р) чунин ривоят мекунад:

- Паёмбар (с) дар назди хонаи Каъба намоз мегузорид ва Абубакар бо чанде аз ёронаш нишаста буданд.

Сипас, баъзе аз онҳо гуфтанд:

⁶ Аҳмад: 322-3 ва 339-3, Бизоз 1756, Ибни Ҳаббон 62-74 ва 7012, Ҳоким(624-625/2, Байҳақӣ дар «ад-Далоил», 444-442/2.

⁷ . Бухорӣ 3856 ва 308, Аҳмад 218-2, Ибни Ҳаббон 6567, Байҳақӣ дар «ад-Далоил» 275/2, Абуяъло 73390, Ибни Абушайба 297/4.

- Кадоме аз шумо ахлотҳои уштурони фалон қавро меорад ва ҳини сачда карданаҷ бар пушти Муҳаммад меандозад?

Яке аз бадтарин ва пасттарини қавро фиристоданд ва ӯ он ифлосихоро ҳозир кард ва интизор истод, то ин ки он Ҳазрат (с) ба сачда рафт, пас, онро бар болои пушт ва миёни ҳарду китфони Муҳаммад (с) гузошт ва ман ин манзараро мушоҳида мекардам, аммо аз дастам чизе намеомад.

Ровӣ мегӯяд:

- Онҳо масхаракунон бо завқ меҳандиданд ва аз шиддати ханда ба сӯи ҳамдигар ҳаму рост мешуданд ва Расулуллоҳ (с) дар ҳоли сачда буд ва сари муборакро аз сачда бар надошт, то ки Фотима (р) омада он ахлот ва саргини вазнину сангини уштуроро аз пушти падараш гирифта дур андохт.

Паёмбар (с) сарашро бардошта гуфт:

- «Худоё, Қурайшро худат саришта кун!» ва ин дуёро се маротиба такрор кард.

Мушрикони чун ин дуёро шуниданд, хеле мутаассир шуданд.

Ровӣ мегӯяд:

- Онҳо чунин бовар доштанд, ки дуё дар ин ҷои муқаддас мустаҷоб (мавриди қабул) аст.

Баъд аз он ном гирифта дуё кард:

- «Худоё, Абуҷаҳлу Утба ва Шайбаву Валид ва Умаяву Уқба ибни Абумуъайтро ба Ту супоридам».

Ровӣ мегӯяд:

- Ҳафтум нафарро низ ном гирифт, лекин дар хотирам намондааст. Инчунин ровӣ илова кардааст:

- Савганд ба Худое, ки нафси ман дар дасти ӯст, касонеро, ки Расули Худо (с) он ҷо номбар карда буд, дар ғазваи Бадр ҳамаашро кушта дидам.⁸

⁸ . Бухорӣ: 240, 520, 5934, 3185, 3960 Муслим: 1794, Насоӣ 161\1, Аҳмад 393, 397, 417/1, Ибни Ҳузайма 785.

9. Қиссаи озури азияти аҳли Тоиф ба Паёмбар (с) ва нозил шудани малоикаи кӯҳро барои нобудии эшон

Аз Урва ибни Зубайр (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- Оиша (р) ба Паёмбар (с) гуфт:

- Оё ба сари шумо рӯзе омада, ки саҳттар аз рӯзи «Уҳуд» бошад?

Он Ҳазрат гуфт:

- «Аз қавми шумо бисёр чизҳо дидаам ва шадидтарини онҳо рӯзи Ақаба буд, ки бо ибни Абдуёлайл ибни Абдукалол вохурдам ва пешниҳодамро қабул накард. Сипас ман бо ғаму андӯҳ равон гаштам ва танҳо дар мавзеи «Қарни саъолиб» ба худ омадам. Чун сар бардоштам, абре дидам болои сарам соя меафканд ва аз болои он Ҷабраил (а) маро нидо карду гуфт:

- Худованд суҳанони қавмат ва радди эшонро ба шумо шунид ва малоикаи кӯҳро фиристод то ба он ҷӣ дар ҳаққи онҳо меҳохӣ, амраш намоӣ. Пас, малоикаи кӯҳро нидо кард ва ба ман салом дода гуфт:

- Эй Муҳаммад, агар хоҳед ин ду кӯҳро болои эшон андозам. Паёмбар (с) мегӯяд:

- «Балки умед дорам, ки Худованд аз насли онҳо касонеро ба дунё оварад, ки Худои ягонро ибодат намуда ба ӯ шарике наёваранд».⁹

10. Қиссаи мужда ба ҷаннат додани Набӣ(с) Аммор ва аҳли байташро ҳангоме, ки онҳо гирифтори азобу уқубат мебинад

Ҷобир ибни Абдуллоҳ (р) мегӯяд:

⁹ . Бухорӣ: 3231, 7389 Муслим 1790 Насоӣ дар Кубро 16700/12.

- Расули Худо (с) аз назди Аммор ва аҳли байташ, ки дар банди азобу уқубат буданд гузашт ва эшонро дида гуфт:

- «Башорат (хабари хуш) бар шумо эй оли Ёсир, бе шак, насиби шумо ҷаннат аст».¹⁰

11. Фурӯд омадани ҳазор малоика баҳри ҳамроҳӣ намудан Паёмбар (с)-ро дар муҳорибаи Бадр бар зидди мушрикон

Умар (р) мегӯяд:

- Рӯзи муҳорибаи Бадр буд. Расули Худо (с) ба саҳобагонаш назар карда дид, ки онҳо зиёдтар аз сесада нафар ва мушрикон аз ҳазор нафар болоанд. Пас, Набии акрам (с), ки дар тан ҷомаву эзор дошт, рӯ ба сӯйи қибла карда, гуфт:

- «Эй бор Худоё, он ваъдае, ки маро дода будӣ ҷомаи амал бипӯшон. - Эй бор Худоё, агар ин тоифаро, ки аз аҳли Ислом ҳастанд, ҳалок намоӣ, пас, баъд аз ин дар рӯи замин дигар Туро ибодатгузоре нахоҳад буд».

Ба Парвардигораш чунон зорию тавалло ва муноҷот мекард, ки ридояш (болопуши либос) аз танаш афтод. Абубакр (р) омада ридои ӯ (с)-ро ба китфонаш гузошт ва мулозимати он Ҳазрат (с)-ро намуда гуфт:

- Ё Расулаллоҳ, муноҷоте, ки Худовандро кардед, кифоя аст. Он чизеро, ки Парвардигор ба шумо ваъда кардааст, албатта, иҷро мекунад. Пас Аллоҳ ин оятро нозил кард.¹¹

¹⁰ . Ҳоким: 388, 389\ 1, Байҳақӣ дар «ад-Далоил» 282\2.

¹¹ . Муслим: 1743, Тирмизӣ: 3081, Абудовуд 2690, Аҳмад 30/1, Ибни Ҳаббон 4793.

إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِالْفِ

مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُرَدِّفِينَ ﴿٩﴾

«Ва (ба ёд оред) он гоҳ, ки аз Парвардигоратон ёрӣ хостед ва Худо бипазирuft, ки Ман бо ҳазор фаришта, ки аз паи яқдигар меоянд, ёриатон мекунам!»

(Сураи Анфол, ояти 9)

12. Қиссаи марде, ки ҷиҳод ва шаъну шарафи дунёро ҳамроҳи Паёмбар (с) меҳоҳад

Аз Абуҳурайра (р) ривоят аст, ки марде гуфт:

- Эй Расулаллоҳ (с), марде меҳоҳад, ки дар роҳи Худо ҷиҳод кунад ва дар айни замон обрӯи дунёро низ соҳиб шавад.

Расули Худо (с) гуфтанд:

- «Аҷре нахоҳад гирифт».

Мардум ҷавоби ин суолро зарурӣ шуморида ба он кас гуфтанд:

- Суолатро ба Паёмбар (с) такрор кун, шояд нағз нафаҳмонида бошӣ.

Чун мард бори дуввум ва саввум низ такрор кард, Паёмбар (с) ҳамон як ҷавоб мегуфт:

- «Аҷре нахоҳад гирифт».¹²

Дар ривояти дигар чунин омадааст:

¹² . Абудовуд 2516, Аҳмад: 290, 366/2, Ибни Ҳаббон: 4637, Ҳаким 85\ 2, Байҳақӣ 169\ 9, Албонӣ, дар Сунани Абудовуд ҳасанашуморидааст 2196.

- «Худованд аз амалҳо танҳо онеро қабул мекунад, ки холису беғараз ва хос барои дарёфти ризои Парвардигор бошад».¹³

13. Қиссаи марде, ки дохили ҷаннат шудааст ва ҳол он ки боре ҳам намоз нагузорида ва Паёмбар (с) бар он шаҳодат додааст

Аз Абуҳурайра (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- Аз мардум пурсидам:

- Маро аз марде хабар диҳед, ки дохили ҷаннат шудааст ва ҳол он ки боре ҳам намоз нагузоридааст.

Чун мардум он шахсро нашинохтанд ва ҷавоб гуфта натавонистанд, аз Абуҳурайра (р) пурсиданд:

- Он мард кист?

Абуҳурайра (р) мегӯяд:

- Он кас шермарди шуҷоъу боғайрати бани Ашҳал, Амр ибни Собит ибни Вақш мебошад.

Ҳасин мегӯяд:

- Ба Маҳмуд ибни Лабид гуфтам:

- Аҳволи он мард (, ки боре ҳам намоз нагузорида дохили ҷаннат мешавад) чӣ гуна будааст?

Гуфт:

- Он марде аст, ки ҳангоми ҳамроҳи қавмаш будан ҳанӯз Ислом наоварда будааст ва чун рӯзи ғазваи Уҳуд мешавад Ислом меорад ва шамшер ба даст ҳамроҳи Расули Худо вориди майдони ҷанг мешавад ва баъд аз задухӯрдҳои зиёд маҷруҳ гашта ҷароҳати вазнин мебардорад. Ровӣ мегӯяд:

- Чун гурӯҳе аз бани Абдулашҳал шаҳидони дар майдони ҷанг кушташудаи ҳамқавмонашонро барои шиносои ҷустуҷӯ мекунанд, тасодуфан он марди

¹³ . Насой 25/5 Албонӣ, дар саҳеҳи Ҷомеъ ҳасанаш шуморидааст 1856.

шуҷоъро маҷруҳу захмин меёбанд ва байни худ мегӯянд:

- Савганд ба Худо, ин шермарди шуҷоъи ҳудамон аст, чӣ чиз ўро ба майдони ҷанг оварда бошад?!

- Чун вақте ҳамроҳи мо буд Исломро инкор мекард. Сипас аз худи ў мепурсанд:

- Эй Амр, чӣ чиз туро ба майдони овард?

- Оё номуси қавмат, ё рағбатат ба Ислом?

Ў мегӯяд:

- На ! (Номуси қавмам не,) балки рағбат доштанам ба Ислом маро ин ҷо овард.

- Чун ман Исломро пазируфта ба Худову Расулаш имон овардам, шамшер гирифта ҳамроҳи Расули Худо (с) вориди набард шудам ва мубориза бурдам, то ин ки чунин ҷароҳат бардоштам.

Дар ҳамин гуфтугузӯроҳа ҳастанд, ки чанд лаҳза пас он шермард рӯи дастони ҳамқавмонаш ҷон ба ҷонофарин месупорад. Чун саргузашти Амрро ба Расули Худо (с) мерасонанд, мефармояд:

- «Албатта, ў аз аҳли ҷаннат аст».¹⁴

14. Қиссаи марде, ки бо Паёмбар (с) бар ҷаннат паймон баста буд

Шадод ибни Илҳод ривоят мекунад, ки марде аз аъроб назди Расули Худо (с) омада имон овард ва пайравияш карду гуфт:

- (Эй Расули Худо) ҳамроҳи шумо ҳиҷрат мекунам.

Паёмбар (с) ўро ба баъзе аз асҳобаш тавсия намуд, ки ҳамроҳи эшон бошад.

Чун муҳорибаи Хайбар оғоз шуду фатҳи Хайбар насибашон гашт, Расули Худо (с) ғаниматҳои

¹⁴ . Албидоятун ван-Ниҳоя 37/4, Ал-исоба 526/2, Ибни Исҳоқ дар Сирот 131/3, Ал-маҷмаъ 362/9.

гирифтаро тақсим намуд ва барои он мард низ ҳақ ҷудо намуда ба асҳобаш дод, то ки ба ӯ бирасонанд. Аъробӣ (он мард), ки масъулияти муҳофизати бехатарии лашкарро дошт, дертар ҳозир шуд. Чун ҳиссаашро аз ғанимат ба ӯ доданд, гуфт:

- Ин чист?

Гуфтанд:

- Ин ҳиссаест, ки Расули Худо (с) ба шумо додааст.

Ҷуғанд:

- Эй Расули Худо (с), ман барои ин гуна чизҳо пайравии шуморо накардаам.

- Ман барои он аз шумо пайравӣ мекунам, ки аз ин ҷо тир хӯрам - ба ҳалқаш ишора мекунад - ва бимираму дохили ҷаннат шавам.

Паёмбар (с) мефармоянд:

- «Албатта, тасдиқи Худованд, садоқататонро нишон хоҳад дод».

Баъд аз он ба сӯи майдони набард бархостанд ва баъд аз чанд лаҳзае ӯро бардошта назди Расулуллоҳ (с) оварданд, ки тире дар он мавзеъи ишора намудааш расидааст.

Набии акрам (с) мепурсад:

- «Оё ин ҳамон мард аст»?!

Ҷуғанд:

- Бале.

Паёмбар (с) мефармоянд:

- «Ин мард Худовандро тасдиқ кард, Худованд ростқавл буданахро нишон дод».

Паёмбар (с) ӯро дар либоси болопӯшаш кафан карда бар ӯ намоз гузорид ва аз ҷумлаи он чӣ, ки дар намозаш шунида шуд, ин аст:

- «Эй бор Худоё, ин бандаат дар роҳи Ту ҳичрат карда ва ба шаҳодат расидааст ва ман бар ӯ шоҳидам».¹⁵

¹⁵ . Байҳақӣ 167/9, Насоӣ 60/4, Ҳоким 595, 96/3.

15. Қиссаи дидани Паёмбар (с) марди сиёҳпӯстро бо ду ҳамсар аз Ҳурул-айн

Аз Анас (р) ривоят аст, ки марде назди Паёмбар (с) омада гуфт:

- Эй Расули Худо (с), ман марди сиёҳпӯсти бадшакли нодорам.

- Агар бо он мушрикони то дами охиринам биҷангам, оё дохили ҷаннат мешавам?

Он Ҳазрат (с) мефармоянд:

- «Бале».

Сипас, он мард вориди майдони набард мешавад ва то охири нафасаш меҷангад ва кушта мешавад. Вақте ҷасади бечони ӯро назди Расули Худо (с) меоварданд, мефармоянд:

- «Худованд чеҳраи зебо, буйи хуш ва моли зиёдеро насиби шумо гардонид».

Инчунин мефармоянд:

- «Ду ҳамсари ӯро аз Ҳурул-айн дидам, ки барои дар оғуши вай даромадан бо ҳам кашмакеш мекарданд».¹⁶

16. Қиссаи Паёмбар (с) бо марде, ки аз бемориҳо мепурсад: Оё аз онҳо мо аҷр мегирем?

Аз Абусаъиди Худрӣ (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- Марде гуфт:

- Эй Расули Худо (с) ин бемориҳое, ки ба мо мерасад, барои мо дар ивазаш чӣ хоҳад буд?

Паёмбар (с) фармуд:

¹⁶ . Байҳақӣ дар «ад-Далоил» 221/4, Ҳоким: Саҳеҳ ало шартӣ Муслим.

- «Каффорати гуноҳонатон ҳастанд.

Убай ибни Каъб гуфтааст:

- Эй Расули Худо (с) ва гарчанде (шиддати он бемориҳо) кам ҳам бошад?

Он Ҳазрат (с) фармуданд:

- «Ва агарчи хоре ҳам бошад, ё дардноктар аз он».

Ровӣ мегӯяд:

- Пас, Убай (р) барои худ дуъо кард, ки ҳаргиз дарду алам то дами марг аз ӯ чудо нашавад ва он дард ӯро аз ҳаҷҷу умра ва чиҳод дар роҳи Худо ва намозҳои панҷгонаи дар ҷамоъат маҳрумаш нанамояд.

Ҳар касе, ки ба дасти ӯ даст мерасонид, шиддати гармиашро ҳис мекард ва ин ҳолат то дами маргаш бо Убай (р) боқӣ монд.¹⁷

17. Қиссаи зане, ки иродаи чиҳод мекунад ва суханони Набӣ (с) ба ӯ, ки тоъати шавҳар баробари чиҳод аст

Аз Ибни Аббос (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- Зане назди Паёмбари Худо (с) омада гуфт:

- Ё Расулаллоҳ, маро занон назди шумо фиристоданд, то бипурсам:

- Ин чиҳод аст, ки Аллоҳ ба мардон насиб гардондааст, агар осебе ба онҳо бирасад, аҷрашон аз Парвардигор аст ва агар кушта шаванд, дар назди Худованд зинда буда ризқашонро соҳиб мешаванд. Аммо мо тоифаи занон бар хидмати эшон ҳастем, пас мо чӣ гуна он аҷро соҳиб мешавем?

Ровӣ мегӯяд:

- Паёмбар (с) гуфт:

¹⁷ . Аҳмад 23/3, Абуяъло 995, Абунаъим 255/1.

- «Ба занон бирасон, ки итоъати шавҳар ва шинохти ҳаққи ӯ баробари чиҳод аст ва кам ҳастанд аз шумо (яъне занон) касоне, ки онро анҷом бидиҳанд».¹⁸

18. Қиссаи чӣ гуна муносибат кардани он Ҳазрат (с) бо ҷавоне, ки иродаи зино дошт

Аз Абуумома ривоят аст, ки ҷавоне назди Паёмбар (с) омада гуфт:

- Эй Муҳаммад (с), маро иҷозат диҳед, то зино кунам.

Мардум ӯро танбеҳ дода сарзаниш карданд.

Паёмбар(с) гуфт:

- «Наздиктар биё».

Чун он мард наздики Паёмбар (с) омада нишаст, Паёмбар (с) фармуд:

- «Оё ин амалро (зиноро) барои модарат дӯст медорӣ?»

Он ҷавон гуфт:

- На, савганд ба Худо.

Паёмбар (с) гуфт:

- «Мардум низ онро барои модаронашон дӯст намедоранд».

Сипас фармуд:

- «Оё ин амалро барои духтарат дӯст медорӣ?»

Он мард гуфт:

- Қурбони шумо шавам, на, савганд ба Худо.

ӯ (с) фармуд:

- «Мардум низ онро барои духтаронашон дӯст намедоранд».

Он Ҳазрат(с) фармуд:

- «Оё ин амалро (зиноро) барои хоҳарат дӯст медорӣ?»

¹⁸ . Ал-баззор 1474, Табаронӣ 12162/11, Абдурразоқ 15/4.

Ҷавон гуфт:

- На савганд ба Худо.

Ҷ (с) фармуд:

- «Мардум низ онро барои хоҳаронашон дӯст намедоранд».

Боз фармуд:

- «Оё ин амалро барои аммаат дӯст медорӣ?»

Ҷавон гуфт:

- На, савганд ба Худо.

Ҷ (с) фармуд:

- «Мардум низ онро барои аммаҳояшон дӯст намедоранд».

Паёмбар (с) фармуд:

- «Оё ин амалро барои холаат дӯст медорӣ?»

Ҷавон гуфт:

- Қурбони шумо шавам эй Расули Худо, на, савганд ба Худо, (ҳаргиз дӯст намедорам воқеъ шудани чунин амалро).

Ҷ (с) фармуд:

- «Мардум низ инро барои холаҳояшон дӯст намедоранд».

Ровӣ мегӯяд:

- Пас, Паёмбар (с) дасташро болои он ҷавон гузошта гуфт:

- «Эй бор Худоё, гуноҳонашро биёмурз, қалбашро поку тоҳир бигардон ва аз иртиқоби зино ҳифозаташ бинамо».

Ровӣ мегӯяд:

- Пас аз ин воқеъа ҷавон ба сӯи чизе (аз гуноҳ) илтифот (назар) намекард.¹⁹

¹⁹ . Аҳмад 256-257, Табаронӣ дар «Ал-кабир» 190\2, 15/8 ибни Касир дар тафсир (69/5), Зубайдӣ дар «Итҳоф» 51/7.

19. Қиссаи адолати Паёмбар (с) дар масъалаи зане, ки дуздӣ карда буд

Урва ибни Зубайр (р) ривоят мекунад, ки зане дар замони Паёмбар (с) дар ғазваи «Фатҳ» даст ба дуздӣ зада буду қавми ӯ аз Усома ибни Зайд (р) хостанд, то назди Паёмбар (с) онро шафоъат кунад. Чун Усома назди Паёмбар (с) аз ин боб сухан оғоз намуд, ранги чеҳраи Расули Худо (с) дигаргун шуда гуфт:

- «Оё дар бораи ҳадде (ҳукми ҷазои муайян намудаи шаръ) аз ҳудуди Худованд маро сухан мегӯӣ (яъне, назди ман шафиъ мешавӣ)?»

Усома гуфт:

- Эй Расули Худо (с), бароям талаби омурзиш кун.

Чун шомгоҳон шуд, Паёмбар (с) хутба эрод намуда, ҳамду санои Худоро ба ҷой оварда, гуфт:

- «Аммо баъд:

- Ҳароина, мардумоне, ки пеш аз шумо буданд, ба он сабаб ҳалок шуданд, ки агар шахси дорову соҳибманзалату тавоное дуздӣ мекард, ӯро ба ҳолаш мегузоштанд ва агар шахси заъифу нотавон дуздӣ мекард, ҳаддро (ҳукми ҷазои дуздиро) бар вай ҷорӣ менамуданд.

-Савганд ба он зоте, ки нафси ман дар дасти Ӯст, агар Фотимаи духтари Муҳаммад дуздӣ кунад, дасташро қатъ хоҳам кард.

Баъд аз он Расули Худо амр намуд, то дасти он занро бурида шуд ва тавбааш накӯ гардид ва баъдан издивоҷ намуд.

Оиша (р) мегӯяд:

- Баъдан он зан ҳар вақт, ки барои ҳоҷате меомад, ҳоҷаташро ба Расули Худо (с) мерасонидам.²⁰

²⁰ . Бухорӣ 4304, 6787, Муслим 1688.

20. Қиссаи адолати Паёмбар (с) бо ду марде аз Ансор

Аз Умми Салама (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- Ду марде аз Ансор, дар масъали мероси қадимае, ки шоҳид надорад, ҷанҷолу хусумат карда назди Паёмбар (с) омаданд.

Паёмбар (с) фармуд:

- «Шумо барои ҳалли хусумататон назди ман омадед ва ман дар он масоиле, ки ба ман дар бораи он ҳукме нозил нашудааст, бо раъйи худам ҳукм мекунам.

- Пас, агар бо истифода аз ҳуҷҷати яке аз шумо ба ғоиди ӯ ҳукм намудам ва ин сабаби аз худ кардани ҳаққи бародараш шавад, бояд онро нагирад, зеро ман поре аз оташро барояш ҷудо кардам, ки рӯзи қиёмат монанди гарданбанди муназзаме бар гаданаш овезон меояд».

Чун ин суханро ҳар ду марди ансорӣ шуниданд гирён шуданд ва ҳар яке аз эшон гуфтанд:

- Эй Расули Худо (с) ҳаққамро барои бародарам бахшидам.

Паёмбар (с) фармуд:

- «Агар чунин мекунад, пас биравед ва бо мақсади дарёфти ҳақ, ҳар яке аз шумо аз роҳи қуръандозӣ саҳми худро муайян намоед ва ҳамдигарро аз шубҳа пок созед».²¹

21. Қиссаи аъробие, ки назди Паёмбар (с) омада қарзашро талаб менамояд

Аз Абусаъид Худрӣ (р) ривоят аст, ки марди аъробие назди Расули Худо (с) омада қарзашро, ки бар

²¹ . Бухорӣ: 2680, Муслим 1713, Ибни Абушайба 356/5.

ӯ (с) дошт, талаб намуда бар талаби худ пофишорӣ кард ва ҳатто гуфт:

- Бар шумо саҳт ҳам расад, то қарзамро надихед, намеравам.

Ёрони он Ҳазрат (с) он мардро сарзаниш карда гуфтанд:

- Вой бар ту, оё намедонӣ, ки бо кӣ сухан гуфта истодаӣ?!

Аъробӣ гуфт:

- Ман ҳаққамро талаб дорам.

Расули Худо (с) барои ёронашон гуфтанд:

«Оё шумо соҳиби ҳақро тарафдорӣ намекунед?»

Сипас, нафареро ба назди Хавла бинти Қайс фиристод ва аз ӯ як миқдоре хурмо қарз пурсида гирифт ва ҳаққи аъробиро зиёдтар адо намуд.

Аъробӣ гуфт:

- Шумо вафо кардед (яъне, қарзи доштаатонро адо кардед), Худованд ба шумо низ вафо кунад!

Сипас, Расули Худо (с) фармуданд:

- «Онҳо (яъне, касоне, ки қарзи дар зима дошташонро адо мекунанд) беҳтарин мардумонанд.

- Ҳақиқатан, бузургу соҳибэҳтиром намегардад уммату миллате, ки заъифу нотавонаш бидуни ташвиш ҳаққашро ба даст оварда наметавонад».²²

22. Паёмбар (с) ва қиссаи ҳафт дирҳаме, ки ҳангоми бемориашон Оиша(р)-ро ба хайроти он амр намуданд

Оиша (р) ривоят мекунад, ки Паёмбар (с) ҳангоми бемориашон маро амр карданд, ки тиллоҳоеро, ки назди мо буд, садақа намоям.

²² . Ал-базор 1352, Ибни Моҷа 2426, Албонӣ дар саҳеҳи Ибни Моҷа таҳти рақами 1969 тасҳиҳаш намудааст.

Оиша (р) мегӯяд:

- Чун, Паёмбар (с) вақте ба ҳуш омад, гуфт:

- «Бо тиллоҳо чӣ кардӣ?»

Гуфтам:

- Ҳолати шумо маро машғул сохт.

Он Ҳазрат (с) фармуд:

- «Онҳоро ҳозир кун».

Чун он ҳафт динори тиллоро ба наздаш овардам, ин ҳангом фармуд:

- «Агар Муҳаммад бо Худованди бузургу тавоно мулоқот мекарду ин ҳафт динори тилло наздаш мебуд, чӣ гуфта метавонист?»

Инҳо (динорҳои тилло) аз Муҳаммад чизеро боқӣ намегузоштанд, (яъне беарзиш нишон медоданд), агар Парвардигорашро мулоқот мекарду инҳо наздаш мебуданд».

23. Аз Паёмбар (с) чизе пурсида шавад, манъ намекунад

Саҳл ибни Саъд (р) ривоят мекунад, ки зане назди Расули Худо (с) омад ва бо худ ҷомае (бурдае) дошту гуфт:

- Эй Расули Худо (с) ин ҷомаро овардаам, то шумо онро бипӯшед.

Расули Худо (с) он ҷомаро гирифта ба бар карданд, зеро ба он ниёз доштанд.

Сипас, яке аз асҳобаш онро бар тани Расули Худо дида гуфт:

- Эй Расули Худо (с), аҷаб либоси шинаме, мехоҳам онро ба ман пӯшонед.

Расули Худо (с), «бале, хуб шудааст» гуфта, ҷомаро бар тани он саҳобиашон пӯшониданд.

Чун Расули Худо (с) аз маҷлис берун шуданд, асҳоб он мардро барои ин рафтораш сарзаниш намуда гуфтанд:

- Кори хубе накардед, ки онро аз Расули Худо (с) гирифтед ва ҳол он ки дида будед, ки эшон онро дар ҳоли эҳтиёҷ доштанишон гирифта буданд ва шумо медонистед, ки ҳар чизеро, ки аз ӯ(с) пурсида шавад, манъ намекунад!

Он мард гуфт:

- Савганд ба Худо, ин корро танҳо ба хотири баракати он ҷома, ки аз ба бар кардари Расулulloҳ ҳосил намудааст кардам, ки шояд бо он ҷома кафан карда шавам.²³

24. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки аз гуруснагӣ азоб мекашид

Аз Абуҳурайра (р) ривоят аст, ки марде назди Паёмбар (с) омада гуфт:

- Ман дар ҳолати ногувор ва пурмашаққату эҳтиёҷи гуруснагӣ қарор дорам.

Он Ҳазрат(с) нафареро назди яке аз ҳамсаронаш мефиристад, то чизе биёрад, вале он ҳамсараш мегӯяд:

- Савганд ба Худо, чизе надорам, ба ҷуз об.

Сипас, он Ҳазрат (с), назди ҳамсари дигараш кас мефиристад ва ӯ низ чунин ҷавоб мегӯяд. Хулоса ҳамаи ҳамсаронаш мисли ҳамин посухро медиҳанд.

Сипас, он Ҳазрат (с) мефармояд:

- «Ҳар касе, ки ин мардро имшаб меҳмон гирад, Худованд ӯро шомили раҳматаш қарор диҳад».

²³ . Канзул-уммол, аз Ҳиндӣ 42/4, Ҳаёти саҳоба, Кондеҳлавӣ

Марде аз ансор аз чой бархоста меҳмондории он мардро ба гардан мегирад ва ба хона рафта ба ҳамсараш мегӯяд:

- Оё дар хона чизе барои хӯрдан доред?

Ҳамсараш мегӯяд: На, чизе нест, магар хӯроки кудаконамон.

Мард мегӯяд:

- Чун (тифлон) хӯроки шом хостанд онҳоро бо чизе машғул бисоз ва коре карда бихобонашон ва ҳамин, ки меҳмон омад ва хурокро ҳозир кардӣ, шамъро хомӯш намо ва чунин нишон деҳ, ки гӯё мо низ хӯрда истодаем.

Дар дигар ривоят омадааст:

- Чун майл ба хӯрдан намуд, чароғро хомӯш намо.

Ровӣ мегӯяд:

- Эшон нишастанд ва меҳмон хӯрдан гирифт ва ҳар ду бо шиками гурусна хобиданд ва чун субҳ назди Расули Худо (с) омаданд, он Ҳазрат (с) фармуданд: «Шумо зану шавҳар дар муъомала бо меҳмони дишабаатон, Худовандро хушнуд сохтед».

Дар дигар ривоят зиёда омадааст, ки пас ин оят нозил шуд.

وَيُؤْتِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ

يُوقَ شَحْحَ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٩﴾

«...ва дигаронро бар худ тарҷеҳ (афзалият) медиҳанд, ҳарчанд худ мӯхтоҷ бошанд...»

(Сураи Ҳашр ояти 9).

25. Паёмбар (с) ва қиссаи фуруҳтани Абудахдоҳ бӯстонашро бо дарахте дар биҳишт

Аз Анас (р) ривоят аст, ки марде гуфт:

- Эй Расули Худо (с) фалон шахс дар ҳамсоғии ман дарахти хурмое дорад ва ман меҳоҳам он ҷо девори боғамро бино намоям.

- Меҳоҳам амраш намоед то онро ба ман бахшад.

Паёмбар (с) ба он мард гуфт:

- «Онро дар ивази дарахти хурмое дар ҷаннат ба ӯ бидеҳ».

Он мард қабул накард.

Ровӣ мегӯяд:

- Сипас Абудахдоҳ омада ба он марди соҳиби дарахти хурмо гуфт:

- Дарахти хурмоатро дар ивази боғи атрофаш девордори ман ба ман фуруш.

Он мард розӣ шуд.

Абудахдоҳ гуфт:

- Эй Расули Худо (с), дарахти хурмоашро дар ивази бӯстонам харидам, ки акнун он моли шумост ва метавонед онро ба он мард бидеҳед.

Паёмбар (с) фармуд:

- Абудахдоҳ аҷаб дарахти хурмои пурмеваи ҷаннатиро соҳиб гашт.

Ва Паёмбар (с) ин суханро чандин бор такрор мекунад.

Ровӣ мегӯяд:

- Он мард назди ҳамсараш омада гуфт:

- Эй модари Даҳдоҳ, аз бӯстон берун шав, ки ман онро ба ивази дарахти хурмое дар ҷаннат фуруҳтам.

ӯ (модари Даҳдоҳ) гуфт:

- Аҷаб хариду фуруши фоиданоке !

Ё сухане гуфт, ки монанди ин буд.²⁴

26. Қиссаи Паёмбар (с) ва Усмон (р) дар харидории чашмае аз чашмаҳои биҳишт

Аз Башир ал-Асламӣ (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- Замоне, ки муҳожирон ба Мадина омаданд аз беобӣ азият мекашиданд. Марде аз бани Ғиффор чоҳе дошт, ки онро чоҳи Рума мегуфтанд ва оби он чоҳро ба мардум мефурӯхт.

Паёмбар (с) ба ӯ гуфтанд:

- «Чоҳатро ба ивази чоҳе дар ҷаннат ба ман фурӯш.»

Он мард гуфт:

- Ё Расулаллоҳ, ман фурӯхта наметавонам, зеро ман ва аҳли аёлам ба ҷуз ин чоҳ манбаи дигари даромад надорем.

Чун ин хабар ба Усмон (р) расид, он чоҳро ба маблағи сивупанҷ ҳазор дирҳам аз он мард харидорӣ кард. Баъд аз он назди расули Худо (с) омада гуфт:

- Эй Расули Худо (с), оё барои ман низ чоҳе дар ҷаннат ваъда медиҳӣ, чуноне, ки барои он мард ваъда карда будӣ?

Он Ҳазрат (с) фармуданд:

- «Бале»!

Усмон (р) гуфт:

- Он чоҳро ман харидам ва дар хизмати мусалмонон гузоштам.²⁵

²⁴ . Аҳмад: 146/3, Ҳоким 20/3, Табаронӣ 763. Ҳайсамӣ: 324/9, ровиёнаш саҳеҳастанд.

²⁵ . Табаронӣ (126/2).

27. Қиссаи гуруснагии Расулаллоҳ (с) дар рӯзи «Хандақ» ва бастании санг дар шикамашон

Аз Ҷобир (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- Мо рӯзи муҳорибаи Хандақ чуқурӣ мекандем ва ногоҳ ба чизи сахте рӯ ба рӯ шудем, ки табару каланд ба он кора намекард. Пас ҳама ба Паёмбар (с) муроҷиъат намуда гуфтанд:

- Ин санги бузургест, ки дар Хандақ баромадааст.

Он Ҳазрат (с) фармуд:

- «Ман ҳозир ба он ҷо мефароям».

Баъд аз он Расули Худо (с) аз ҷой бархост ва аз гуруснагӣ дар шикамаш санг баста буд ва мудати се рӯз буд, ки обу ноне начашида будем ва табари бузурги сангшиканро гирифта ба он санг зад ва санг пора-пора шуд.

Сипас, ман аз Расули Худо (с), иҷозат пурсида хона рафтам ва ба занам гуфтам:

- Ҳолати Паёмбар (с)-ро чунон ёфтам, ки сабрам намонд.

- Оё чизе дар хона дорӣ?

Гуфт:

- Миқдоре ҷав ва як чорпои хурд ҳаст.

Сипас он чорпои хурдро забҳ намуда ҷавро орд кардам ва гӯштро дар дег андохтам, то ки пухта таёр шавад ва худам ба назди Расули Худо (с) рафта гуфтам:

- Эй Расулаллоҳ (с), каме таъом ҳаст, шумо ва як ду нафари дигар бо ман биёед.

Он Ҳазрат (с) пурсиданд:

- «Чӣ миқдор аст?».

Чун миқдори таъомро барояш маълум кардам, гуфт:

- «Бисёр хуш ва пок аст.

- Ба ҳамсарат бигӯ, то омадани ман дегро аз дегдон ва нонро аз танӯр нагирад».

Сипас (ба он чо будагон) гуфт:

- «Бархезед !»

Пас, муҳочирон ва ансор ва касе, ки ҳамроҳаш буд, аз ҷой бархостанд.

(Ҷобир(р) мегӯяд:)

- Чун назди ҳамсарам расидам, гуфтам:

- Вой бар ҳоли ту, Паёмбар (с) бо муҳочирину ансор омада истодаанд.

Ҳамсарам гуфт:

- Оё шуморо пурсиданд?

Гуфтам:

- «Бале».

Сипас Паёмбар (с) фармуд:

- «Даромадан гиред ва издиҳом накунад».

Расули Худо (с) нонро шикаста бо гӯшт якҷоя карда тақсим мекард ва чун (нонро) аз танӯр ва (гуштро аз) дег мегирифт даҳони ононро бо сарпӯше мепӯшонид ва ба ёронашон оварда тақсим мекарданду боз пас мебурданд. Ин амалро анҷом додан гирифт, то ин ки ҳама сер шуданд ва таъом боқӣ монд. Он Ҳазрат (с) фармуданд:

- «Ин таъомро хӯред ва аз он гирифта ҳада намоед, зеро мардум гурусна ҳастанд».²⁶

28. Қиссаи баракати Набӣ (с) дар таъоми Абуталҳа

Аз Анас (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- Абуталҳа* ба Умми Сулайм гуфт:

²⁶ . Бухорӣ 4101.

* . Модаршуи Анас(р).

- Овози Расулulloҳ (с)-ро шунидам, ки хеле заъиф буд ва дар он асари гуруснагири эҳсос намудам, оё чизе барои хӯрдан доред?

Умми Сулайм гуфт:

- Бале, пас чанд дона нони ҷавинро бароварда дар порчае печонда зери ҷомаи ман, яъне Анас, писараш, гузошта ба назди Расулulloҳ фиристод.

Анас (р) мегӯяд:

- Нонро гирфта ба масҷид рафтам, ки Паёмбар (с) бо баъзе мардум нишаста буд. Чун болои сарашон истодам Расули Худо (с) фармуд:

- «Абуталҳа туро фиристод?»

Гуфтам:

- Бале.

Боз фармуд:

- «Таъом аст?»

Гуфтам:

- Бале.

Сипас Паёмбар (с) ба ҳамнишинонаш гуфт:

- «Бархезед».

Анас (р) мегӯяд:

Пас якҷоя бо Расули Худо (с) ва ёронаш омадем ва ман пештар аз онҳо омада Абуталҳаро огоҳ кардам.

Абуталҳа гуфт:

- Эй Умми Сулайм, Паёмбар (с) бо мардум омада истодааст ва мо чизе надорем, ки ба онҳо хӯронем.

Ҷ гуфт:

- Худованд ва Расулаш донотар аст.

Анас (р) мегӯяд:

- Сипас, Абуталҳа ба пешвози Расули Худо (с) баромада ҳарду якҷоя дохили хона шуданд ва Паёмбар (с) фармуд:

- «Эй Умми Сулайм, ҳар чӣ доред биёред».

Пас ӯ он нонҳоро овард ва бо дастури Паёмбар (с) реза-реза карда ба болояшон раванг рехт. Сипас

Расули Худо (с) бар онон чизе аз дуъоҳо хонда, баъд аз он фармуд:

- «Ба даҳ нафар иҷозати дохил шудан диҳед».

Ба даҳ нафар иҷозат доданд ва он даҳ нафар хӯрда сер шуда берун рафтанд. Баъд аз он фармуд:

- (Боз) «Барои даҳ нафар иҷозат диҳед».

(Ин) даҳ нафар (низ) дохил шуда, то сер шуданашон хӯрда, берун баромаданд.

Ба ҳамин шакл ҳамаи мардум. ки теъдодашон 70-80 нафар мард буд, хӯрда сер карданд.²⁷

29. Қиссаи Паёмбар (с) ва Ҳақим ибни Ҳизом

Аз Саъид ибни Мусаяб ривоят аст, ки мегӯяд:

- Дар рӯзи муҳорибаи Ҳунайн Паёмбар (с) ба Ҳақим ибни Ҳизом (р) атое доду ӯ он молро кам шуморид, пас, Паёмбар (с) ба он афзуд. Ҳақим гуфт:

- Эй Паёмбар (с), кадом атои шумо беҳтар аст, яъне аввалӣ, ё оне ки болояш афзудед?

Паёмбар(с) гуфт:

- «Аввалӣ».

Сипас Паёмбар (с) гуфт:

- «Эй Ҳақим ибни Ҳизом, (бидон, ки) мол (чизи қолиб,) тару тоза ва ширин аст. Касе ки онро бо нафси саховатмандона гирифта ва ба роҳи некӣ истеъмол менамояд, барояш дар он мол баракат дода мешвад ва шахсе, ки онро гирифта ва ба роҳи бад (ва номашруъ) истеъмол менамояд, ҳаргиз баракати онро намебинад ва монанди он кас мешавад, ки мехӯрад, аммо сер намешавад ва (огоҳ бош, ки) дасти боло аз дасти поён беҳтар аст. Ҳақим гуфт:

- Ва аз шумо низ, эй Расули Худо.

ӯ (с) фармуд:

²⁷ . Бухорӣ 5381, Муслим 2040.

- «Ва аз ман низ».

Ҳақим гуфт:

- Савганд ба зоте, ки шуморо ба ҳақ фиристодааст, баъд аз шумо (дигар) ҳаргиз аз касе чизе талаб намекунам.

Ровӣ мегӯяд:

- Ҳақим то аз олам чашм пӯшиданааш ато ё девонеро қабул накард. Боз ровӣ меафзояд:

- Умар ибни Хаттоб мегуфт:

- Эй бор Худоё, ман шуморо ба Ҳақим ибни Ҳизом гувоҳ мегирам, ки ман ӯро барои гирифтани ҳаққаш даъват мекунам ва ӯ ибодат меварзад».²⁸

30. Хавфи Паёмбар (с) аз танофус, яъне сабқат чустан (мусобиқа) дар моли дунё, ҳангоме, ки Абуубайда бо мол аз Баҳрайн баргашт

Аз Амр ибни Авфи ансорӣ ривоят аст, ки мегӯяд:

- Расули акрам (с) Абуубайда ибни Қарроҳро ба сӯи Баҳрайн фиристод, то қизии он минтақаро биёрад. Вақте ӯ бо мол аз Баҳрайн баргашт, ансор аз омадани ӯ огоҳ гардиданд. Баъд аз гузоридани намози бомдод, чун он Ҳазрат дар роҳи бозгашташ аз масҷид буд, мардум хостанд бо ӯ (с) вохуранд. Расули Худо (с), ҳангоме, ки эшонро дид, табассум намуда гуфт:

- «Ба гумонам шунидед, ки Абуубайда бо чизе аз Баҳрайн баргашта омадааст?» Гуфтанд:

- Бале, эй Расули Худо (с).

Пас, он Ҳазрат (с) гуфтанд:

- «Ин тавр бошад, маро аз сабаби хурсандии худ огоҳ созед, чунки савганд ба Худо, аз фақру камбағалии шумоён боке надорам ва тарси ман аз

²⁸ . Абдуррозиқ дар Мусаннаф, 16407.

боигарию давлати зиёдест, ки гузаштагон ба сабаби он маҳв шуданд ва шумоён низ ба мисли онҳо дар боигарию давлат байни ҳамдигар мусобиқақунон маҳв хоҳед шуд.²⁹

31. Қиссаи осори ҳасир (бурё) дар паҳлуи бадани он Ҳазрат (с) ва гирия Умар (р) барои он

Аз Ибни Аббос (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- Умар ибни Хаттоб (р) ба мо гуфт:

- Чун назди Паёмбар (с) даромадам он Ҳазрат болои бурёе қарор доштанд.

Умар мегӯяд:

- Ман нишастам ва дидам, ки он Ҳазрат (с) танҳо як эзор доранд ва бурё ба баданашон асарашро гузошта аст ва дар кунҷи ҳуҷра чашмам ба як миқдори ҷав ва дастгоҳи пустхушконӣ ва як пӯст афтод, ки ин ҳангом аз чашмонам ашк ҷорӣ шуд.

Расули Худо (с) гуфтанд:

- «Эй Ибни Хаттоб, чӣ чиз боиси гирия шумо шудааст?»

Пас, (дар ҷавоб) гуфтам:

- Эй Расули Худо (с), чаро гирия накунам! Асари ин бурёро дар ҷисматон бубинед. Ин хазинае, ки доред, дар он чизе аз сарвату дороии Кисрову Қайсар намебинам. Охир шумо фиристодаи Худо ва баргузидаи одамиён ҳастед ва оё ин аст хазинаи шумо?!

Ҷавобам дод:

²⁹ . Бухорӣ 6425, Муслим 2961.

- «Эй Ибни Хаттоб, оё розӣ намешавӣ, ки дороии дунё аз онҳо бошаду, неъматҳои охират насиби мо шавад?!»³⁰

32. Зухди Набӣ (с) дар кӯрпа ва қиссаи Ҷ (с) бо Оиша (р)

Аз Оиша (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- «Зане аз ансор ба ҳуҷраи ман даромада дид, ки Расули Худо (с) болои порае аз маҳмали кӯҳна аст. Пас, ӯ ба ман кӯрпаи пашмине фиристод. Чун Расули Худо (с) ба назди ман дохил шуд, онро дида гуфт:

- «Эй Оиша, ин чист?».

Оиша (р) дар посух мегӯяд:

- Эй Расули Худо (с), фалон зани ансорӣ назди ман дохил шуда ҷоғаҳи шуморо дид ва инро бароям фиристод.

Он Ҳазрат (с) мефармоянд:

- «Эй Оиша, инро баргардон. Савганд ба Худо, агар бихоҳам, Худованд кӯҳҳои тиллову нуқраро ба ман медиҳад».³¹

33. Сухани Паёмбар (с) дар зухди Мусъаб ибни Умайр (р)

Зубайр (р) мегӯяд:

- «Рӯзе Паёмбар (с) бо чанде аз ёронаш дар Қубо нишаста буд, ки ин дам Мусъаб ибни Умайр (р) ба маҷлиси онҳо бо либосҳои лаҳ-лаҳе, ки дар танаш буд ва баданашро ба пуррагӣ наменӯшонид ҳозир шуда саломашон дод. Ҳамагӣ саломии ӯро ҷавоб гуфтанд ва

³⁰ . Ибни Моҷа 4153, Албонӣ: Тасҳеҳи Ибни Моҷа.

³¹ . Ҳаётус-саҳоба, Кондеҳлавӣ 1606.

Паёмбар (с) ўро ситоиш карда дар ҳаққаш суханони нек гуфт ва чунин фармуд:

- «Ман ин ҷавонро дар Макка дар хонаи падару модараш дида будам, ки хеле хушҳолу хушбахтона ҳаёти пурнозу неъмат дошт. Ҳеҷ як ҷавонмарди аҳли Қурайш ба мисли ӯ доро набуд ва ин ҷавон ба хотири ризои Аллоҳ ва кӯмаку дастгирии Паёмбараш (с) аз он неъматҳо даст кашид.

Худованд ба шумо фатҳи Форсу Румро муяссар мегардонад ва аз сарвату мулк ва боигариҳои беандоза ҳар яки шумо бархурдор мегардед.

Ёрони Паёмбар (с) гуфтанд:

- Ё Расулаллоҳ барои мо кадомаш беҳтар аст, имрӯз ё оянда?

Паёмбар (с) фармуданд:

- Имрӯз аз фардо авлотар аст, зеро агар шумо он чизро, ки ман аз дунё медонам медонистед, ҳароина аз он дар роҳат мебудед». ³²

34. Қиссаи Паёмбар (с) ва марди шикам калон

Чуъда мегӯяд:

- Паёмбар (с) мардеро дид, ки шиками калон дорад, бо ангушташ ба шиками ӯ ишора карда гуфт:

- «Агар ин дар ғайри ин мебуд барои шумо беҳтар буд».

Яъне агар таъоми дар ин ҷо буда, дар ғайри ин ҷо, яъне дар фақирҳо мебуд, бароят беҳтар буд.

Дар дигар ривоят чунин омадааст:

- Паёмбар (с) мардеро дар хоб дидааст:

- Пас нафаре фиристод, то он мардро ҳозир карданд ва хобашро барои он мард қисса кард. Чун он

³² . Тарғиб ва тарҳиб лил Мунзй 163/5.

мард шиками бузург дошт, Паёмбар (с) бо ангушташ ба шиками ӯ ишора карда гуфт:

- «Агар ин (яъне, таъом) дар ғайри ин макон (яъне, дар фақирҳо) мебуд, ҳароина, бароят беҳтар буд». ³³

35. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки ӯ (с)-ро дӯст медошт ва нузули оят дар ин бора

Оиша (р) ривоят мекунад, ки марде назди Паёмбар (с) омада гуфт:

- Эй Расули Худо (с), ҳароина, шуморо аз ҷону молу авлодам дида дӯсттар медорам. Ва чун ман дар хонаам бошаму шуморо ёд кунам, сабрам намонанд, то ин ки омада ба шумо наззора мекунам. Ва ҳар гоҳе, ки марги худ ва шуморо ёд кунам, медонам, ки чун шумо дохили ҷаннат мешавед, ҳамроҳи паёмбарон дар дараҷаҳои олӣ хоҳед буд ва ман чун дохили ҷаннат шавам хавф аз он дорам, ки шуморо нахоҳам дид.

Паёмбар (с) ба ӯ ҷавобе надоданд, то ин ки ояти 69 сураи Нисо нозил шуд. ³⁴

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ

عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ

وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا

³³ . Табаронӣ 2185/2, 2184/2, Аҳмад 471/3.

³⁴ . Ҳайсамӣ 7/7, Табаронӣ 52, Ровиёнаш саҳеҳ ҳастанд.

«Ва ҳар кӣ аз Худову Паёмбараш итоъат кунад, ҳамроҳ бо касоне хоҳад буд, ки Худо неъматашон додаст, чун анбиё ва сиддиқон ва шаҳидону солеҳон ва инҳо чи некӯ рафиқонанд».

(Сураи Нисо ояти 69)

36. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки муҳаббати Худо ва Расулашро чун зод ва тӯшаи охирати худ қарор додааст

Анас (р) ривоят мекунад, ки марде аз Паёмбар (с) пурсид, ки қиёмат чӣ вақт хоҳад буд? Паёмбар(с) фармуд:

- «Барои он, чӣ омода кардӣ?

Гуфт:

- Ҳеҷ чиз, магар ин ки ман Худо ва Расулашро дӯст медорам.

Он Ҳазрат (с) фармуд:

- «Шумо ҳамроҳи касе ҳастед, ки дӯсташ медоред».

Анас (р) мегӯяд:

- Аз ин сухани Паёмбар (с) бениҳоят хурсанд шудем.

Анас (р) гуфтааст:

- Чун ман Паёмбар (с) ва Абубакру Умарро дӯст медорам ва умед дорам бо ин муҳаббати худ доимо бо онҳо бошам.

Дар ривояти дигар омадааст, ки марде аз бодия омада мепурсад:

- Эй Расули Худо (с), қиёмат кадом вақт барпо мешавад?

Он Ҳазрат мегӯянд:

- «Вой бар ту, барои он рӯз чӣ омода кардай?»

Он марди бодиянишин гуфтааст:

- Ҳеҷ чиз, магар ин ки ман Худо ва Расули Ӯро дӯст медорам.

Паёмбар (с) фармудаанд:

- «Шумо ҳамроҳи касе ҳастед, ки дӯсташ медоред».

Анас (р) мегӯяд:

- Бале. Он рӯз мо бисёр хуш шудем.³⁵

37. Қиссаи Паёмбар (с) ва Каъб (р), хангоме, ки ранги Паёмбар (с)-ро аз гуруснагӣ дигаргун дид

Аз Каъб ибни Уҷра ривоят аст, ки мегӯяд:

- Назди Паёмбар (с) омада дидам, ки рангу рӯяш дигаргун аст.

Гуфтам:

- Барои чӣ рангат дигаргун шудааст?

Он Ҳазрат (с) фармуд:

- «Се рӯз боз чизе нахӯрдаам».

Ровӣ мегӯяд:

- Пас, ба роҳ баромадам ва дидам, ки яҳудие уштурҳояшро об медиҳад. Ба ивази ҳар як сатил об як хурмо, барои он яҳудӣ об кашидам. Ва якчанд хурмо чамъ карда барои он Ҳазрат (с) овардам.

Эшон пурсиданд:

- «Эй Каъб, инҳоро аз кучо овардед?».

Чун ӯро хабар додам, гуфтанд:

- «Эй Каъб, оё маро дӯст медорӣ?».

Гуфтам:

- Ман фидои шумо бошам, бале.

Ӯ (с) фармуд:

- «Ҳароина, фақр аз чараёни сел дида, ба сӯи шахсе, ки маро дӯст медорад, сареътар аст ва

³⁵ . Бухорӣ 6171, 6167, Муслим 2639, Тирмизӣ 2385.

ҳароина, балое ба шумо хоҳад расид, пас барои он омода бошед».

Гӯянд:

- Паёмбар (с) чанд муддат ўро надид ва чун аз ҳолаш пурсид, гуфтанд бемор аст.

Расули Худо (с) ба аёдаташ рафт ва чун наздаш дохил шуд, гуфт:

- «Эй Каъб, муждагонӣ бидеҳ».

Сипас модараш гуфт:

- Эй Каъб, ҷаннат барои шумо босафо бод!

Паёмбар (с) фармуд:

«Ин кист, ки ба Худо қасам мехӯрад?»

Гуфтам:

- Ў модарам аст, эй Расулуллоҳ!

Фармуд:

- «Эй модари Каъб, шумо аз кучо медонед, шояд Каъб чизи бефоиде гуфта бошад, ё амали бефоиде анҷом дода бошад».

38. Қиссаи Абуаюб дар эҳтироми Паёмбар (с) ва адами озори Ў (с)

Аз Абуаюби Ансорӣ (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- Паёмбари Худо (с) ба Мадина ташриф оварда, дар хонаи Абуаюб меҳмон шуданд. Меҳмон дар ошёнаи аввал ва Абуаюб дар болохона барои шабгузаронӣ ҷой гирифтанд ва аммо соҳибхона ба ёд овард, ки Расулуллоҳ (с) дар хонаи поин аст ва ин чиз ўро нагузошт, ки ба роҳат хоб кунад, зеро ҳаракати ноҷое ба рехтани чангу хок ба рӯи мубораки он Ҳазрат (с) сабаб мешуд.

Чун субҳ шуд Абуаюб назди Паёмбар (с) фаромада гуфт:

- Ё Расулаллоҳ (с), имшаб ман ва Умми Аюб мижа таҳ накардем.

Паёмбар (с) пурсид:

- «Ба чӣ сабаб?»

Абуаюб гуфт:

- Ба ёд овардам, ки ман дар хонае ҳастам, ки шумо зери он қарор доред. Ман чун ҳаракат кунам болои шумо хок мерезад ва шуморо озор мерасад ва ман байни шумо ва ваҳй қарор гирифтаам.

Паёмбар (с) фармуд:

- «Эй Абуаюб, нороҳат нашав, ба шумо калимаҳои меомӯзнам, ки агар саҳаргоҳон онҳоро даҳ маротиба ва шомгоҳон даҳ маротиба гӯед ба ивази онҳо даҳ некӣ ба шумо дода мешавад ва даҳ гуноҳ аз номаи аъмолатон маҳв мегардад ва ба сабаби онҳо даҳ дараҷа мартабаи шумо боло меравад ва дар рӯзи қиёмат онҳо баробари даҳ ғулом озод кардан барои шумо аҷру савоб хоҳанд буд.

- Он калимаҳо чунин аст:

- **Ло илоҳа иллаллоҳ, лаҳул-мулку ва лаҳул-ҳамд, ло шарика лаҳ».**³⁶

39. Қиссаи Паёмбар (с) ва Усайд ибни Ҳузайр ҳангоме, ки бадани он Ҳазрат(с)-ро бӯса кард

Абдурраҳмон ибни Абулайло аз падараш ривоят мекунад, ки гуфтааст:

- Усайд ибни Ҳузайр (р) марди солеҳ ва айни замон зарифу неке буд. Боре ў дар ҳузури Расули Худо (с) мардумро бо ҳазлу шӯҳӣ механдонд, ки Паёмбар (с) дар паҳлӯи ў бо нармӣ зад.

Усайд гуфт:

- Дард ёфтам.

Ҳазрат (с) фармуд:

³⁶ . Табаронӣ 3986/4, Канзул-уммол 294/1, Ҳаким 461/3.

- «Аз ман қасос гир».

Усайд гуфт:

-Эй Расули Худо (с), шумо пероҳан доред ва ман надоштам.

Ровӣ мегӯяд:

- Расули Худо (с), пероҳанашро боло кард.

Ҳамин вақт Усайд ўро ба оғӯш гирифта, паҳлуи ўро бўсид ва гуфт:

- Фидои шумо шавам, мақсадам ҳамин буд.³⁷

40. Қиссаи баргузида шудани он Ҳазрат (с) ба паёмбарӣ ва дастгирии Хадича (р) бар он

Оиша (р) мегӯяд:

- Аввали он чӣ аз ваҳй ба Паёмбар (с) оғоз шуд, рӯъёҳои солеҳа буд. Баъд аз он ӯ майл ба гушанишинӣ пайдо карду ба ғори Ҳиро рафта, он ҷо ибодат мекард, яъне чандин шаб он ҷо сипарӣ мекарду боз ба назди Хадича (р) омада тӯша мегирифт ва боз бармегашт, то ин ки ногаҳон ба ҳақиқат рӯ ба рӯ шуд, яъне фариштаи ваҳй омада ба вай гуфт:

- Бихон !

(Паёмбар (с) мегӯяд:)

- Ба ӯ гуфтам:

- «Ман хонда наметавонам».

- Ӯ маро чунон пахш кард, ки тавон аз баданам дур шуд ва хаста шудам. Сипас, маро ба ҳолам гузошт ва боз пурсид:

- «Бихон !»

Ҷавобаш додам:

- «Ман хонда наметавонам».

³⁷ . Табаронӣ 557/1, Ҳаким 288/3: Саҳеҳул-иснод, Заҳабӣ: Саҳеҳ дониствааст.

Бори дигар маро пахш кард ва беҳолу бемадор шудам ва ин кор се маротиба такрор ёфт, пас ба ҳолам гузошт ва гуфт:

أَقْرَأْ بِأَسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ﴿١﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ

﴿٢﴾ أَقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ﴿٣﴾ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ﴿٤﴾ عَلَّمَ

الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ﴿٥﴾

«Бихон ба номи Парвардигорат, ки (ҳамаи ҷаҳонро) биёфарид, одамиро аз лахтаи хуне биёфарид. Бихон! Ва Парвардигори ту арҷмандтарин аст. Худое, ки ба воситаи қалам омӯзиш дод. Ба одамӣ он чиро, ки намедонист, биёмӯхт».

(Сураи Алақ, оятҳои 1 то 5)

Оиша (р) мегӯяд:

Пас, аз он ҷо баргашт дар ҳоле, ки шонаҳояш меларзиданд, назди Хадича (р) дохил шуда гуфт:

- Печонед маро.

Чун печониданаш, то ки тарсу ваҳшат аз ӯ бирафт, гуфт:

- Эй Хадича ба ман чӣ шуда бошад?

Ва ҳама саргузаштро барояш нақл карда изҳор дошт, ки аз худам тарсидам. Хадича (р) ба ӯ (с) гуфт:

- На, ҳаргиз Худованд шуморо хор намекунад, шумо силаи раҳм мекунеду меҳмонро гиромӣ медоред ва бечорагонро дастгирӣ мекунед. Баъд аз он Хадича (р) ўро назди писарамакаш Варқа ибни Навфал бурд, ки дар ҷоҳилият насронӣ буду хатти арабиرو менавишт, рафта ба ӯ гуфт:

- Аз бародарзодаат бишунав, (ки чӣ мегӯяд).

Пас (Варқа) гуфт:

- Эй бародарзодаам чӣ дидед?

Чун Варқаро аз он чӣ дида буд, хабар дод, ӯ гуфт:

- Ин Номус аст, (яке аз номҳои Ҷабраил (а)), ки бар Мусо (а) нозил шуда буд.

- Эй кош, зинда мебудам ҳине, ки қавмат туро пеш мекунамд.

Пурсид:

- «Оё маро онҳо пеш мекунамд?»

Варқа гуфт:

- Бале, ҳеҷ касе бо он чӣ ту овардаӣ наомадааст, магар, ки мардум бо ӯ душманӣ карда озораш додаанд.

- Агар дар он рӯз ман бошам, ҳароина, ба ту ёрии зиёд хоҳам дод.³⁸

41. Қиссаи он чӣ, ки он Ҳазрат (с) дар шаби Исро ва Меъроҷ дидааст

Аз Анас ибни Молик (р) ривоят аст, ки Расули Худо (с) фармуданд:

- Ба назди ман «Буроқ»-ро (ҳайвони савориест аз хар калонтару аз ҳачир хурдтар, ки қадамгузориаш дар ҷои интиҳои бинишаш (яъне тезҳаракат) буд, оварданд ва ман болои он савор шудам ва дар як лаҳза ба Байтул-муқаддас расидам. Буроқро дар ҳалқае, ки дигар анбиё низ (савориҳояшонро он ҷо) бастаанд, бастам. Баъд аз он дохили масҷид шуда ду рақъат намоз гузорида, берун шудам. Пас, Ҷабраил (а) бо як зарфи шароб ва як зарфи шир омаду ман ширро ихтиёр кардам. Ҷабраил (а) гуфт:

- Фитратро ихтиёр кардед, яъне бар он чӣ Аллоҳ халқро офаридааст.

³⁸. Сирати Ибни Ҳишом 191/1.

Баъд аз он моро ба осмони аввал боло бурда шуд ва Ҷабраил талаби кушодани дари онро кард.

Пурсиданд:

- Шумо кистед?

Гуфт:

- Ҷабраил.

Пурсиданд:

- Бо шумо кист?

Гуфт:

- Муҳаммад.

Гуфтанд:

- Биъсати ӯ воқеъ шудааст.

Гуфт:

- Бале, биъсати ӯ воқеъ шудааст.

Пас, дар кушода шуду мо ҳазрати Одамро дидем. Ӯ маро марҳабо гуфта бароям дуъои хайр кард. Баъд аз он, мо ба осмони дуввум бароварда шудем ва Ҷабраил талаби кушодани дарвозаи он кард.

Пурсиданд:

- Шумо кистед?

Гуфт:

- Ҷабраил.

Пурсиданд:

- Кист бо шумо?

Гуфт:

- Муҳаммад.

Гуфтанд:

- Биъсати ӯ шудааст?

Гуфт:

- Биъсаташ шудааст.

Пас, ба рӯямон дарро кушоданд ва мо, писархолаҳо Яҳё ва Исоро дидем. Маро марҳабо гуфта бароям дуъои хайр карданд. Баъд аз он ба осмони саввум бурда шудем ва он ҷо низ мисли пештара пурсиданд ва дарвозаро кушоданд, он ҷо Юсуф (а)-ро дидем, ки нисфи ҳусн ба ӯ дода шудааст, моро

мархабо гуфта дуъои хайр гуфтанд. Баъд аз он моро ба осмони чаҳорум бароварданд ва он ҷо низ мисли пештара пурсиданд ва иҷозати вуруд доданд. Он ҷо мо Идрис (а)-ро дидем. Ӯ моро мархабо гуфта дуъо намуд.

«Ӯро ба маконе баланд фаро бурдем».

(Сураи Марям, ояти 57)

Баъд аз он ба осмони панҷум бароварда шудем, он ҷо низ монанди пештара пурсида иҷозати вуруд доданд ва Ҳорунро дидем. Ба ман мархабо гуфта дуъои хайр кард. Баъд аз он ба осмони шашум бурда шудем. Он ҷо ҳам монанди дигарҳо пурсида иҷозати вуруд доданд. Дар он ҷо бо Мусо вохӯрданд. Ӯ маро хуш пазируфта, дуъои хайр намуд. Боз моро ба осмони ҳафтум бурданд ва мисли гузашта пурсида иҷозати дохил шудан доданд. Он ҷо бо Иброҳим (а) вохӯрда, дидам, ки бо пушташ ба Байтул-маъмур така задаст ва рӯзона ҳафтод ҳазор малак дохили он мешаванду дигар барнамегарданд.

Баъд аз он маро ба Сидратул-мунтаҳо³⁹ бурданд, ки ҳар варақи(барг) он монанди гӯшҳои филҳо ва меваҳои монанди зарфҳо калон аст. Ҳине, ки амри илоҳӣ бар он фуруд омад, дигаргун шуд. Ҳеҷ яке аз халқи Худо аз ҳусни он кам карда наметавонад.

Пас, он ҷо Худованд ба ман ваҳй нозил карда бар ман ва умматам дар як шабонарӯз панҷоҳ намозро фарз гардонид. Сипас ба назди Мусо (а) фаромадам ва ӯ гуфт:

- Парвардигор ба умматат чӣ чиз фарз гардонид?

³⁹ . Дарахтест, ки илми малоика то онҷо мерасад.

Гуфтам:

- Панҷоҳ намоз.

Ӯ гуфт:

- Баргард ба назди Парвардигорат ва аз Ӯ тахфиф бипурс, зеро уммати ту тоқати онро надорад. Ман пеш аз шумо Бани Исроилро имтиҳон намудам ва эшонро санҷидам.

Ва (Паёмбар (с)) гуфт:

- Пас, ба сӯи Парвардигорам баргаштам ва гуфтам:
- Эй Парвардигорам ба уммати ман осонӣ биёр.

Пас, панҷтои онро кам кард ва ман ба сӯи Мусо баргашта гуфтам, ки Худованд барои умматам панҷ вақт намозро кам намуд.

Ӯ гуфт:

- Уммати ту тоқати онро низ надорад баргард ва тахфиф бипурс.

Пас ба ҳамин минвол байни Парвардигорам ва байни Мусо равуо мекардам, то ин ки Худованд гуфт:

- Эй Муҳаммад ин панҷ вақт намоз дар як шабонарӯз аст ва ба ҳар як намоз даҳ намоз аст, ки он панҷоҳ намоз мебошад. Ва шахсе, ки нияти анҷоми кори некоро кунад ва онро анҷом надихад, як некӣ дар номаи аъмолаш навишта мешавад. Ва шахсе, ки нияти анҷоми кори некоро кунад ва онро анҷом диҳад, даҳ некӣ дар номаи аъмолаш менависам. Ва шахсе нияти анҷоми кори баде кунад ва онро анҷом надихад чизе дар номаи аъмолаш навишта намешавад. Ва шахсе нияти анҷоми амали бадро кунад ва онро анҷом диҳад, як бадӣ дар номаи аъмолаш навишта мешавад.

Мегӯяд:

- Пас ба назди Мусо поён омадам ва ӯро хабар додам.

Эшон гуфтанд:

- Баргард ба сӯи Парвардигорат ва боз тахфиф бипурс.

Гуфтам:

- Он қадар ба сӯи Парвардигорам мурочиъат кардам, ки акнун аз ӯ шарм медорам.

Баъд аз он Паёмбар (с) дар ҳамон шаб ба Макка баргашт ва чун субҳ шуд, ба маҷлисгоҳи Қурайш рафт. Пас, Абуҷаҳл наздаш омад ва Паёмбар (с) ӯро ба саргузашти шабона огоҳ сохт.

Абуҷаҳл гуфт:

- Эй бани Каъб ибни Луай чамъ шавед.

Чун кофирони қурайшӣ чамъ омаданд ва Паёмбар (с) онҳоро низ аз ин воқеъа хабардор кард. Онҳо аз таъаҷуб даст ба сар мениҳоданд ва иддае дастҳояшонро ба ҳам мезаданд. Баъзе касоне, ки имонашон ва дилҳояшон заъиф буд, аз имон гашта муртад шуданд.

Баъзе аз эшон ба назди Абубакр (р) рафта ӯро аз он кор огоҳ сохтанд.

ӯ гуфт:

- Агар инро гуфта бошад, рост гуфтааст.

Аз ӯ пурсиданд:

- Оё ӯро тасдиқ мекунед?

Гуфтааст:

- Аз ин ҳам аҷибтар ва дуртарро гӯяд ҳам, ман ӯро тасдиқ мекунам.

Аз он рӯз инҷониб ӯро Сиддиқ ном ниҳоданд.

Баъд аз он кофирон ба имтиҳони Паёмбар (с) пардохтанд ва наъту сифати Байтул-муқаддасро аз вай пурсиданд. Дар байни онҳо ровиён буданд. Аммо чун Паёмбар (с) Байтул-муқаддасро қабл аз ин надида буд, Худованд онро дар назари Паёмбар (с) ҷилвагар намуд ва эшон дар ба дар ва мавзеъ ба мавзеъи онро барои он ҷо будагон васф карданд.

Онҳо гуфтанд:

- Сифатро дуруст гуфт:

- Акнун аз қофилаи бозаргонии мо, ки аз Шом баргашта истодааст, моро хабар бидеҳ.

Паёмбар (с) онҳоро аз теъдоди уштурҳои қофила ва аҳволи онҳо хабар дод ва гуфт:

- Фалон рӯз баробари тулӯи офтоб мерасанд ва уштури рангаш байни сиёҳ ва хокӣ, дар ибтидои қофила қарор дорад.

Пас, мардум дар ҳамон рӯзи гуфташуда ба сӯи теппаҳои баланд (ҷое, ки қофила аз ҳамон тараф меомад) барои таҳқиқи гуфтаҳои Расули Худо рафтанд.

Чун баъзе аз эшон гуфтанд:

- Савганд ба Худо ин офтоб аст, ки тулӯъ намуд.

Баъзе дигарашон гуфтанд:

- Ва ин, савганд ба Худо, қофилааст, ки уштури сиёҳу хокиранг дар ибтидояш меояд, ҳамчуноне, ки Муҳаммад гуфта буд.

Ҷамаи ин таҳқику баррасиҳо, кибру саркашии онҳоро то андозае афзуд, ки гуфтанд:

- Ин (Муҳаммад) соҳири ошкор аст.

Дар ҳамон шаби Исро Ҷабраил (а) омада Паёмбар (с)-ро тарзи намозгузорӣ ва вақтҳои онро омӯзонид.

Чунончи, ду рақъат вақти тулӯи (зуҳури) фаҷр мегузоранд ва чор рақъат вақте, ки офтоб ба завол меравад. Боз чортои дигар ҳангоме, ки сояи ҳар чиз дучанд (ду баробар) мешавад ва пас се рақъат баъд аз ғуруби офтоб ва чор рақъат вақте, ки шафақи сурх ғоиб мешавад.

Паёмбар (с) қабл аз шаръан қабул шудани ин намозҳо, ду рақъат субҳгоҳон ва ду рақъат шомгоҳон мегузорид, тавре, ки Иброҳим (а) анҷом меод.⁴⁰

⁴⁰ . Бухорӣ 3207, Муслим 162.

42. Қиссаи Паёмбар (с) ва Хадича (р) дар бораи ваҳй

Аз Исмоъил ибни Абуҳақим ривоят аст, ки Хадича (р) ба Паёмбар (с) гуфт:

- Эй писарамак! Агар имконият бошад, ҳине, ки он соҳибат (дӯстат) меояд маро хабар деҳ.

ӯ (с) гуфт:

- «Майлаш».

Вақте ҳозир шуд, гуфт:

- «Эй Хадича, ин Ҷабраил аст».

Хадича гуфт:

- Эй писарамак, бархезу бар рони пои чапам бинишин.

Ровӣ меғӯяд: Он Ҳазрат(с) бар рони пои чапи Хадича(р) нишастанд ва Хадича(р) пурсид:

- Оё ўро мебинед:

ӯ (с) гуфт:

- Бале.

Боз гуфт:

- Акнун бар рони рости ман бишин ва он Ҳазрат(с) нишастанд ва Хадича(р) пурсидаш:

- Оё ўро мебинед?

Гуфт:

- Бале.

Боз фармудаш, ки дар оғуши ман бинишин ва он Ҳазрат (с) нишаст.

Хадича (р) аз ӯ (с) пурсид:

- Ўро мебинед?

Гуфт:

- Бале.

Сипас Хадича (р) чодари худро аз рӯяш барандохта гуфт:

- Оё ўро мебинед?

Он Ҳазрат (с) гуфтанд:

- На, намебинамаш.

Хадича (р) гуфт:

- Собит бош ва муждагонӣ бидеҳ, ки савганд ба Худо, ӯ фаришта аст на шайтон.⁴¹

43. Қиссаи муъҷизаи Паёмбар (с) барои радди Абуҷаҳл аз озори Расулulloҳ (с)

Аз Абуҳурайра (р) ривоят аст, ки Абуҷаҳл гуфт:

- Оё Муҳаммад дар назди шумоён рӯяшро ба замин мегузорад?

Гуфта шуд:

- Бале.

Пас гуфт:

- Савганд ба Лоту Уззо, агар бинам, ки чунин мекунад, пой дар гарданаш ниҳода рӯяшро ба хок мемолам.

Пас ба сӯи Расулulloҳ (с) омад, ки ӯ дар ҳоли намозгузорӣ буд ва хост пой дар гарданаш ниҳад. Чун майл ба ин кор намуд, нохост ҳаросон ва гӯё худро бо дастонаш аз чизе ҳимоят мекарда бошад, дастаканон ба қафо ҳаракат намуд.

Аз ӯ пурсиданд:

- Ба ту чӣ шуд?

Гуфт:

- Ҳақиқатан, байни ман ва ӯ хандақе аз оташ аст.

Паёмбар (с) гуфт:

- «Агар ба ман наздик мешуд, фариштаҳо ҳар узви ўро қанда мегирифтанд».⁴²

⁴¹ . Фатхул-борӣ 720/8, Байҳақӣ дар «ад-Далоилу-нубуват, 152/2, Ибни Ҳишом дар ас-Сирот, 192/1».

⁴² . Муслим 2797, Бағавӣ 270/7, Байҳақӣ (Далоил), 189/2, Суютӣ (Дуррул-мансур), 370/6, Ибнул-қазарӣ, Ҷомеъул-усул, 377/11.

44. Паёмбар (с) ва қиссаи мошитаи (ороишгарзани) духтари Фиръавн

Аз Ибни Аббос (р) ривоят аст, ки Паёмбар (с) фармудааст:

- «Шаби Меъроҷ бӯи хуше ба машомам расид, гуфтам:

- Ин чӣ бӯи хуш аст, эй Ҷабраил?

Гуфт:

- Ин бӯи хуши ороишгарзани духтари Фиръавн аст.

Ҷангоме, ки мӯи духтари Фиръавнро ороиш меод, шона аз дасташ меафтад. Пас ӯ бо зикри номи Худо шонаро аз замин мебардорад. Духтари Фиръавн мепурсад:

- Падари маро мегӯӣ?

(Ороишгарзан) ҷавоб медиҳад:

- Ҷам Худои худам ва ҷам Худои падаратро.

Духтари Фиръавн гуфтааст:

- Ин тавр бошад, ба ӯ мегӯям.

Посухаш додааст, ки:

- Бигӯ.

Фиръавн аз ӯ мепурсад:

- Оё ба ғайр аз ман маъбуди дигаре дорӣ?

Мошита гуфтааст:

Худованд ва маъбуди ману шумо дар осмон аст.

Фиръавн фармон медиҳад:

- Деги миссинеро, ки ба шакли гов ва ё асп аст, тафсонед ва ӯро ба он андозед.

Ороишгарзан гуфтааст:

- Аз ту як хоҳиш дорам.

Фиръавн гуфтааст:

- Хоҳишат чист?

Мошита гуфтааст:

- Устухони ману фарзандонамро якҷо ҷамъ намо.

Фиръавн гуфтааст:

- Ин ҳаққи туст бар мо ва иҷро хоҳад шуд.

Пас фарзандони он занро яке паси дигар ба даруни деги тафсон андохтанд. Чун навбати фарзанди охиринаш, ки писар буд мерасад, он кӯдак ба забон омада мегӯяд:

- Аё модар, сабур бош, ки ту ҳақ ҳастӣ!

Ибни Аббос (р) мегӯяд:

- Чор нафар дар ҳоли тифлишон сухан гуфтаанд:

- Писари ороишгари духтари Фиръавн.

-Тифли Ҷурайҷ.

- Исо ибни Марям ва чорумашро ба ёд надорам.⁴³

45. Қиссаи итоъату фармонбардории ду дарахт ба амри Паёмбар (с)

Убода ибни Валид ибни Убода ибни Сомит ривояте дорад, ки мегӯяд:

- Рӯзе бо падарам ба маҳаллаи ансор, қабл аз он ки ҳалок шаванд, ба талаби илм рафтем. Аввалин шахсе, ки бо ӯ вохӯрдем, яке аз асҳоби Паёмбар (с) Абулюср бо писараш буд.

Пас аз он гуфт:

- Вақте, ки ба масҷиди Ҷобир ибни Абдуллоҳ омадем, гуфт:

- Ҷамроҳи Расулуллоҳ (с) ба дашти васеъе расидем. Он Ҷазрат (с) барои қазои ҳоҷат рафтанд ва ман бо зарфи обе аз пасашон рафтам. Паёмбар (с) нигоҳ карда чизеро надиданд, ки барои паноҳ карданишон муносиб бошад ба ҷуз ду дарахте, ки дар канораҳои водӣ буданд.

Паёмбар (с) ба назди яке аз он дарахтҳо рафта аз шоҳаҳои он гирифта гуфтанд:

- «Бо хости Худо (ҷ), аз паси ман биё!»

⁴³. Аҳмад 309/1, 2822. Ибни Моҷа, 4030. Байҳақӣ, Маворидуз-замон 35, Заҳабӣ, Сияри Аълум, 183-84/1: Ҳадиси ҳасан.

Ва он дарахт чун шутури нухтазадае, ки аз паси соҳибаш меравад, аз қафои Расулulloҳ (с) омадан гирифт, то ки ба дарахти дуввум расиданд.

Пас, Паёмбар (с) аз шоҳаҳои дарахти дуввум низ гирифта гуфтанд:

- «Бо хости Худо (ч) биё аз паси ман».

Пас ҳар ду дарахт дар миёнароҳе ҷойгир шуданд ва Паёмбар (с) амр кард:

- «Бо хости Худо ба ҳамдигар ҷафс шавед!»

Ва ҳар ду дарахт ба ҳамдигар пайвастанд.

Ҷобир мегӯяд:

- Аз хавфи он, ки Паёмбар (с) наздик будани маро ҳис мекунад, аз он ҷо тозон дур шудам ва нишаста бо худ гап мезадам ва гузашти вақтро нафаҳмида мондам, дидам, ки Паёмбар (с) аз рӯ ба рӯям омада истодааст ва он ду дарахт аз ҳам ҷудо дар ҷойи муқаррарияшон қарор доранд.

Пас, Расулulloҳ (с)-ро дидам, ки дар як ҷо андак истода бо сараш ба чапу рост ишора карда чизе гуфт, баъд аз он чун ба наздики ман расид гуфт:

- «Эй Ҷобир, оё ҷои истодагии маро дидӣ?».

Гуфтам:

- «Бале, ё Расулллоҳ (с)».

Гуфт:

- Ба назди он ду дарахт рафта, аз шоҳаҳои онон канда бо худ биёр ва вақте, ки ба ҷои истодагии ман расидӣ, яке аз шоҳаҳоро ба тарафи ростат ва дигариро ба тарафи чапат раҳо соз ва биё.

Пас бархоста сангеро гирифта онро шикастам, ки як тарафаш пораи тезе шуд. Ба он дарахтон наздик шуда аз ҳар кадомашон як шоҳа бурида гирифтам ва кашон-кашон ба тарафи ҷои истодагии Паёмбар (с) ҳаракат кардам ва ҳине, ки ба маҳалли Расулulloҳ (с) расидам, як шохаро ба тарафи чапу як шохаро ба тарафи рост раҳо кардам.

Пас, ба Паёмбар (с) гуфтам:

- Ман фармудаатонро иҷро кардам ва он чӣ асроре дошт?

Расулulloҳ(с) гуфт:

- Аз назди ду қабр гузар кардам ва дидам, ки соҳибонашон дар азобанд, пас хостам шафӯате барояшон кунам, то азобашон барканор шавад.

Он ду шоҳаи тару тоза болои он қабрҳо боқӣ монданд.⁴⁴

46. Қиссаи овози нолаи дарахт ва шоҳае, ки Паёмбар (с) назди онҳо хутба мехонд

Ҷобир ибни Абдуллоҳ (р) ривоят мекунад, ки Паёмбар (с) рӯзи ҷумъа паҳлӯи дарахте истода хутба мехонд. Ба он Ҳазрат пешниҳод карданд, ки минбаре барояшон созанд. Он Ҳазрат (с) гуфтанд:

- «Агар хоҳед, созед».

Пас барои ӯ (с) минбаре сохтанд. Чун рӯзи ҷумъа шуд ва ӯ (с) сӯи минбар рафтанд, он дарахт монанди тифл овози нола баровард. Пас, он Ҳазрат (с) аз минбар фаромада он дарахтро, ки нола мекард, монанди хурдсоле, ки оромаш мекунанд, ба оғуш кашиданд ва фармуданд:

- «Ба хотири зикре, ки дар наздаш мешуду онро мешунавид, гиря мекунад».⁴⁵

⁴⁴ . Муслим: 2307, Байҳақӣ «Суннати кубро» 94/1, «ад-Далоилу нубувват» 9/6, Ибни Ҳаҷар «Фатҳул-борӣ» 319/1.

⁴⁵ . Бухорӣ 3584. Ибни Абушайба, 508/12, Ибни Касир «Бидоя ва Ниҳоя» 146/6, Заҳабӣ «Сияр...» 250/1.

47. Қиссаи Паёмбар (с) ва Қутода ҳине, ки чашми баромадаашро ба маконаш баргардонид

Қутода ибни Нўъмон (р) мегӯяд:

- Ба Расулulloҳ (с) камоне ҳадя шуда буд ва эшон онро дар рӯзи ғазваи Уҳуд ба ман доданд. Пас бо он силоҳ дар назди он Ҳазрат истода тир андохтан гирифтам, то ин ки камон шикаст ва баъдан бо дасти холӣ аз худ ва Паёмбар (с) дар баробари тирҳои душман дифоъ мекардам. Дар охир тире ба рӯям зад, ки аз зарбаи он чашмам баромад. Ҳама парешон шуда буданд. Ман он чашмавро рӯи дастам гирифта ба суроғи Расулulloҳ (с) шитофтам. Чун он Ҳазрат ҳоли маро дид ашк аз чашмонашон равон шуд ва гуфт:

- «Худоё, ҳароина, Қутода рӯяшро фидои рӯи Паёмбар (с) кардааст, пас ин чашмашро беҳтарини чашмҳо ва бинотаринашон гардон».

Пас он чашми маҷрӯҳгардидаи Қутода шифо ёфта, яке аз бинотарини ду чашмонаш гардид.⁴⁶

48. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде ки дасташ шал гардид

Аз Салма ибни Акваъ (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- Марде назди Паёмбар (с) бо дасти чап хӯрок хӯрд. Паёмбар (с) ба вай гуфт:

- «Бо дасти ростат бихӯр».

Ӯ аз рӯи кибру ғурур амри Расулulloҳро иҷро накард ва гуфт:

- Наметавонам.

Он Ҳазрат (с) гуфтанд:

⁴⁶ .Ҳаким 295/3, Ибни Саъд, «Табақот» 187/1, 453/3, Табарӣ «Кабир» 8/19 Байҳақӣ «ад-Далоил» 447/2, Истийъоб 1275/3, Маҷмаъуззавоид 113/6.

- «Нахоҳи тавонист».

Ровӣ мегӯяд:

- Он шахс пас аз он ҳаргиз дасти росташро ба даҳонаш бурда натавонист.⁴⁷

49. Қиссаи Паёмбар (с) ва Абдуллоҳ ибни Салом ва се суоли вай

Аз Анас ибни Малик (р) ривоят аст, ки Абдуллоҳ ибни Салом ҳине, ки Паёмбар (с) вориди Мадина шуд, омада ба вай гуфт:

- Ман шуморо аз се чизе мепурсам, ки онҳоро чуз Набӣ каси дигар наметодад:

- Аввалин нишонаҳои қиёмат кадом аст ва аввалин таъоме, ки аҳли ҷаннат меҳӯрад кадом аст ва сабаби ба падар ва ё ба модар монанд будани фарзанд чист? Паёмбар(с) фармуд:

- «Ҳозир Ҷабраил (а) маро аз ин саволҳо хабар дод».

Абдуллоҳ гуфт:

- Ӯ душмани яҳуд аз малоикаҳост.

Расули Худо (с) гуфтанд:

- «Аммо аввалин нишонаҳои қиёмат оташест, ки аз Машриқ баромада ба сӯи Мағриб мардумро ҷамъ мекунад ва аввалин таъоме, ки аҳли ҷаннат меҳӯранд зиёдати ҷигари наҳанг аст. Аммо фарзанд, агар оби мард оби занро сабқат намояд, кӯдакро ба сӯи худ мекашад ва агар оби зан оби мардро сабқат кунад фарзандро ба сӯи худ мекашад».

Абдуллоҳ ибни Салом гуфт:

- Ашҳаду ан ло илоҳа иллаллоҳу ва аннака Расулulloҳ.

⁴⁷ . Муслим 1599, Аҳмад 46/4, Байҳақӣ «Сунани Кубро» 227/7, Дорунӣ 97/2, Табаронӣ «Кабир», 15/7, Абушайба, 105/8.

Боз гуфт:

- Эй Расули Худо яҳудиён қавми дурӯя ва дуруғбоф ҳастанд ва қабл аз ин ки аз ислом оварданам бохабар шаванд, дар мавриди ман аз эшон бипурс. Чун яҳудиён омаданд Паёмбар (с) пурсид:

- «Абдуллоҳ ибни Салом дар байни шумо чӣ гуна мард аст?»

Гуфтанд:

- Беҳтарини мо ва писари беҳтарини мо.

Паёмбар (с) фармуд:

- «Агар Ибни Салом имон биёварад, чӣ.

Онҳо гуфтанд:

- Худо ўро дар паноҳаш нигоҳ дорад.

Боз Паёмбар (с) ин суҳанро такрор карданд ва онҳо низ ҷавобашонро такрор карданд. Пас Абдуллоҳ ибни Салом наздашон баромада гуфт:

- Ашҳаду ан-ло илоҳа иллаллоҳ ва ашҳаду анна Муҳаммадан Расулуллоҳ. Яҳудиён гуфтанд:

- Бадбахттарини мо ва зодаи бадбахттарини мост.

Инро гуфта ва боз ба айбгирифтани ў пардохтанд.

Абдуллоҳ гуфт:

- Ин аст он чизе, ки ман аз он хавф доштам, эй Расули Худо».⁴⁸

50. Ҳайбати Абумасъуд аз Паёмбар (с)

Абумасъуд (р) мегӯяд:

- Ман ғулومه доштам ва ўро зада истода будам, ки ногаҳон овозе аз пушти сарам шунидам, ки мегуфт:

- «Абумасъуд, огоҳ бош!»

Боз мегӯяд:

⁴⁸ . Бухорӣ 3911, 3938, 4480, Аҳмад 108-189/3, Бағавӣ «Суннат» 372/13, Ҳайсамӣ «Мавориду...» 2253, Ибни Асокир «Таҳзиби торих, Димашқ» 166/5, Зубайдӣ 540/10, Ибни Ҳаҷар «Фатҳул-борӣ» 272/7.

- Ман аз шиддати ғазаб ба тарафи овоз тавачҷӯҳ накардам, то ки наздам расид ва дидам, ки Расулуллоҳ аст. Чун ўро дидам, аз ҳайбаташ қамчин аз дастам афтод.

Сипас ў (с) ба ман гуфт:

- «Савганд ба Худо, ҳароина, Худованд бар шумо қодиртар аст аз қудрати ту бар ин ғулум дида».

Гуфтам:

- Савганд ба Худо, эй Расулуллоҳ дигар ҳаргиз ғуломи худро намезанам.⁴⁹

51. Қиссаи Паёмбар (с) ва Уяйна дар бораи раҳм намудан бар фарзандон

Абуҳурайра (р) мегӯяд:

Паёмбар (с) забонашонро барои Ҳусейн (р) бароварда нишон меоданд (ва ба ин восита нисбати тифли хурдсол меҳрубонӣ ва нармиш зоҳир мекарданд) ва тифли хурдсол сурхии забонро дида, сӯи он майл мекард. Уяйна ибни Бадр ин ҳолро дида гуфт:

- Мебинам, ки шумо чунин мекунед ва савганд ба Худо, ки ман низ фарзанд дорам, лекин ҳаргиз ўро бўса накардаам.

Паёмбар (с) фармуд:

- «Касе, ки раҳм накунад, раҳм карда нашавад».⁵⁰

⁴⁹ . Муслим 1659, Аҳмад 120/4, 17086, Абудовуд 5159, Тирмизӣ 1984, Байҳақӣ 10/8, Табаронӣ «Кабир», 24517. Бухорӣ «Адаби Муфрад 171».
⁵⁰ . Бухорӣ 6013, 7376, Муслим 2318, Аҳмад 240-514/2 Байҳақӣ 69/4.

52. Қиссаи Паёмбар (с) ва Абубакр (р), ҳангоме, ки ӯро марде дашном дод

Абухурайра (р) мегӯяд: Марде Абубакр (р)-ро дашном медод ва Паёмбар (с) он ҷо нишаста буд ва аз (ахлоқи нақӯи Абубакр (р)) таъаҷҷуб карда табассум менамуд. Чун он мард дашноми зиёд дод, баъзеи он дашномхоро Абубакр (р) дар ҷавоби ӯ гуфт. Паёмбар (с) ғазоболуд шуда аз ҷояшон бархоста рафтанд. Абубакр (р) аз пасаш равон шуд ва ба ӯ (с) расида гуфтанд:

- Эй Расули Худо (с) ӯ маро дашном дода истода буд, шумо нишаста будед ва чун баъзе аз алфозашро ҷавоб гуфтам, ғазоболуд шуда бархостед?!

ӯ (с) фармуд:

- «Дарҳақиқат, он ҳангом, ҳамроҳи ту фариштае буд, ки туро муҳофизат мекард ва чун баъзе алфозашро бар ӯ рад кардӣ шайтон он ҷо воқеъ шуд, пас ман ҳамроҳи шайтон наменишинам».

Баъд аз он фармуд:

- «Эй Абубакр, се коре аст, ки натиҷаи ҳар сеи он ҳақ аст:

- а) Ҳар бандае, ки бар ӯ зулме шудааст, агар ба хотири Худо аз баргардонидани он зулм даст кашад, Парвардигори азда ва ҷалла ӯро пирӯз мегардонад.

- б) Ҳар бандае, ки дари хайро барои пайвастан мекушояд, Худованд дар ивазаш хайру неъматҳои зиёде ва арзиши моли ӯро таъмин мекунад.

- в) Ҳар бандае, ки дари суолро (яъне, гадои карданро) баҳри зиёдшавии молаш мекушояд, Парвардигор ба молу неъматҳои ӯ камии беваракати меорад». ⁵¹

⁵¹ . Аҳмад 436/2, Ҳайсамӣ 190/8; Ровиёнаш саҳеҳ, Тасҳеҳи Албонӣ дар саҳеҳ ҷомеъ (5646).

53. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки ба иззати марди мусалмон расид

Анас ибни Молик (р) мегӯяд:

- Марде дар назди Паёмбар (с) ба иззати нафси марди дигаре расид. Паёмбар (с) ба ӯ гуфт:

- «Барҳез, ки шаҳодати ту дигар нест».

Он мард гуфт:

- Эй Расули Худо, дигар ин корро такрор намекунам.

Паёмбар (с) гуфт:

- «Бо Қуръон масхарабозӣ мекунӣ?!

- Шахсе, ки ҳаром кардаи онро ҳалол бишуморад, ба Қуръон имон наовардааст». ⁵²

54. Қиссаи Паёмбар (с) ва марди дузд

Амр ибни Шуъайб (р) ривоят мекунад, ки аввалин ҷазои шаръӣ, ки дар Исломи ҷорӣ карда шуд, бар марде буд, ки ӯро ба сабаби дуздиаш назди Паёмбар (с) оварданд ва бар он шоҳидӣ доданд. Сипас, Паёмбар (с) ба буридани дасташ амр кард. Чун ҷазо барояш муқаррар шуд, ба рӯи Паёмбар (с) назар кард, гӯӣ чунин буд, ки дар вай хокистар нишастааст. Он ҷо будагон гуфтанд:

- Эй Расули Худо, чунин менамояд, ки ҷазои буридани даст бар вай саҳт таъсир кардааст?

Паёмбар (с) фармуд:

Маро чӣ бозмедорад ва ҳол он ки шумоён бар зидди бародаратон ёвари шайтон шудед.

Гуфтанд:

- Пас, раҳояш кун!

⁵² . Абунаъим. Ҳилятул-авлиё93/1, Канзул-уммоли Ҳиндӣ 231/1.

Гуфт:

- Пеш аз ба назди ман овардан чаро чунин накардед?

- Дарҳақиқат, барои пешво ва раис ҳукми ҷазоеро оварда шавад, сазовор нест ўро, ки ҳукми ҷазоро ба таъхир гузорад ё бекор кунад».⁵³

55. Қиссаи мадуро кардани Паёмбар (с) бо марди бад

Оиша (р) мегӯяд:

- Марде барои даромадан ба назди Паёмбар (с) иҷозат пурсид.

Он Ҳазрат (с) фармуд:

- «Аҷаб марди бади ин қавм аст».

Чун он мард дохил шуд Паёмбар (с) бо ў муъомилаи хуб намуда, изҳори хурсандӣ кард ва чеҳрааш кушода шуд. Чун он мард берун шуд марди дигаре иҷозати дохил шудан пурсид. Паёмбар (с) фармуд:

- «Чӣ шахсияти неки ин қавм аст».

Чун он мард даромад, Паёмбар (с) бе тағйир монд ва бо ин кас монанди шахси пештара муъомила накард. Вақте берун шуд гуфтам:

- Эй Паёмбари Худо, фалонӣ иҷозати дохил шудан пурсид, барои вай чунин сифати бадро гуфтӣ ва боз ба рӯяш чеҳра кушодӣ ва барои фалонӣ чунин сифати некро гуфтӣ ва лекин бо ў монанди шахси аввалӣ муомила накардӣ?

Паёмбар (с) гуфт:

- «Эй Оиша, дарҳақиқат, аз бадтарини мардум касест, ки мардум, худро аз шарри ў ҳифз мекунад».⁵⁴

⁵³ . Абдурразоқ 13317, Канзул-уммоли Ҳиндӣ 839/3.

56. Қиссаи иззату икромии Паёмбар (с) мусалмонони камбағалро

Саъд ибни Абуваққос (р) мегӯяд:

- Мо ҳамроҳи Паёмбар (с) шаш нафар якҷо будем, ки мушрикон гуфтанд:

- Онҳоро аз худат дур кун, яъне аз наздат бирон, зеро онҳо чунину чунон (яъне, нодор ва камбағал) ҳастанд!

Ў мегӯяд:

Он ҷо ман ва Ибни Масъуд ва марде аз қабилаи Ҳузайл ва Билол ва ду шахси дигаре буд, ки номашонро фаромуш кардаам.

Ровӣ мегӯяд:

- Ин суҳанон барои Паёмбар (с), бо хости Худо чи таъсири сахте карданд, ки худ ба худ чизе гуфт ва Худованд ин оятро нозил кард.⁵⁵

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ
وَجْهَهُ^ط مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ
حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ

الظَّالِمِينَ

⁵⁴ . Аҳмад 158/6, Бухорӣ. Адаби муфрад, 1311. Албонӣ, Силсилаи Саҳиҳа, 1049. Асли ҳадис: Бухорӣ 6045, Муслим 2591.

⁵⁵ . Муслим, 2413. Ҳоким 319/3. Абунаъим 346/1.

«Касонеро, ки ҳар бомдод ва шабонгоҳ Парвардигори хешро мехонанд ва хостори хушнудии ӯ ҳастанд, аз худ дур макун. На чизе аз ҳисоби онҳо бар ӯҳдаи туст ва на чизе аз ҳисоби ту бар ӯҳдаи онҳо. Агар онҳоро дур кунӣ, дар зумраи ситамкорон дароӣ».

(Сураи Анъом, ояти 52)

57. Қиссаи имтиноъ варзидани Набӣ (с) аз ҷавоби атсаи шахсе, ки ҳамди Худоро намегӯяд

Абуҳурайра (р) ривоят мекунад, ки ду мард дар назди Паёмбар (с) атса заданд, ки яке аз дигаре бообрӯ ва шарофатманд буд. Он шахси шариф атса заду ҳамди Худоро нагуфт. Паёмбар (с) ҷавоби атсаашро надод. Дуввум шахси атса заду Худоро ҳамд гуфт. Паёмбар (с) ҷавоби атсаашро дод.

Марди шариф гуфт:

- Эй Паёмбари Худо назди шумо атса задам, ҷавоби атсаамро надодед? Ва он кас атса зад, шумо ҷавоби атсаашро додед, чаро?

Паёмбар (с) гуфт:

- «Ба таҳқиқ, ӯ Худоро ёд кард, пас ӯро ёд кардам ва шумо Худоро фаромуш кардед, пас шуморо фаромӯш кардам».⁵⁶

⁵⁶ . Аҳмад-328/2, Бухорӣ Ал-мудрад 932, Албонӣ, Мишкот 4734.

58. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки хоҳиши садақа кардани сеяки молашро мекунад

Омир ибни Саъд ибни Абуваққос (р) аз падараш ривоят мекунад, ки гуфтааст:

Паёмбар соли Ҳаҷҷатул-видоъ дар беморие, ки доштам маро аёдат карданд, пас гуфтам:

- Ин дард ба ман чунин асар кардасту ман сарвати зиёд дорам. Маро танҳо як духтари меросбар аст, оё аз се ду ҳиссаи молаамро хайру садақа намоям?

Фармуданд:

- На.

Гуфтам:

- Нисфашро чӣ?

Фармуданд:

- На.

Сипас гуфтанд:

- «Аз се як ҳиссаашро ва ин ҳам хеле ҳиссаи бузург ва ё бисёр аст. Дарҳақиқат, шумо меросбаронатонро сарватманд гузоред беҳтар аст аз он, ки баъд аз шумо фақиру талбанда бошанд. Бешак, шумо ҳар хароҷотеро, ки дар роҳи Худо мекунед, барои он аҷр дода мешавад, ҳатто он чӣ, ки барои ҳамсаратон масраф мекунед.

Гуфтам:

- Эй Расули Худо баъд аз ёронам боқӣ мемонам?

Фармуданд:

- «Шумо ҳаргиз боқӣ намемонед. Чун амали нек, ки анҷом диҳед, дараҷа ва мартабаатон зиёд мешавад. Баъд аз он шояд, ки боқӣ монед, то ки қавмҳое аз шумо нафъ баранд ва дигарон аз шумо зарар бинанд.

- Эй бор Худоё, ҳиҷрати ёрони маро идома бахш ва бар собиқаашон пас магардон, лекин қашшоқтарин ва гирифтортарини ҳама Саъд ибни Хавла аст!»

Паёмбар (с) бар ӯ марсия мехонд, ки дар Макка вафот кардааст»⁵⁷.

59. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки иҷозат талабид дар ҳоле, ки рӯ ба рӯи дар аст

Саҳл ибни Саъди Соъидӣ (р) ривоят мекунад, ки марде сурохиеро, ки ба дари Паёмбар (с) буд назар кард. Паёмбар (с) ҳамроҳи худ чуб ё оҳани хурде ба шакли дандони шона ва дарозтар аз он дошт, ки бо он сарашро мехорид ва чун ӯро дид гуфт:

- «Агар донам, ки маро интизори мекашӣ, ҳароина, инро ба чашмат мехалонам».

Расули Худо (с) фармуд:

- «Албатта, иҷозат пурсидан қабл (пеш) аз назар кардан машруъ гардидааст».⁵⁸

60. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки аз муомилаи бади хешутабораш ба ӯ шикоят дорад

Абухурайра (р) ривоят мекунад, ки марде гуфт:

- Эй Расули Худо, ман бо хешу таборам рафту омад дорам, аммо онҳо бо ман рафту омад намекунанд. Ман бо эшон некӣ мекунаму эшон бо ман бадӣ мекунанд. Ман бо онҳо боақлона рафтор мекунаму эшон бо ман ҷоҳилона муъомила мекунанд.

Он Ҳазрат (с) фармуданд:

- «Агар чунин ҳастӣ, ки мегӯӣ, пас гӯё бар эшон хокистари сӯзон мепошӣ.

⁵⁷ . Бухорӣ 1295, Муслим 1628. Абудовуд 2864. Тирмизӣ 2117. Насой 3656, Ибни Моҷа 2708.

⁵⁸ . Бухорӣ 6901.

- Ҳамеша нусрати Худо бо шумост, модоме, ки бар ин шакл рафтор мекунад».⁵⁹

61. Қиссаи ҳилми Паёмбар (с) бар яҳудие, ки ҷодуяш карда буд

Зайд ибни Арқам (р) мегӯяд:

Марди яҳудие Паёмбар (с)-ро ҷоду кард, ки дар натиҷа он Ҳазрат (с) чандин рӯз аз он шикоят карданд.

Ровӣ мегӯяд:

Пас Ҷабраил (а) омада гуфт:

- Бе шак, марде аз яҳуд шуморо ҷоду кардааст. Барои шумо гиреҳ бастааст, ки дар ҷоҳи фалону фалон аст. Нафаре бифирист, то онро биёрад.

Пас, Паёмбар (с) Алӣ (р)-ро фиристод ва онро аз ҷоҳ кашида оварда кушод.

Ровӣ мегӯяд:

- Расули Худо (с) аз нав бархостанд, мисли ин ки аз банд раҳо ёфта бошанд.

Расули Худо онро барои яҳудӣ ёдовар нашуд ва то дами мурданаши яҳудӣ осори ғазабро дар чеҳраи мубораки он Ҳазрат (с) мушоҳида накард.⁶⁰

62. Қиссаи Паёмбар (с) ва зани яҳудие, ки ба ӯ гусфанди захролудро пешниҳод кард

Анас ибни Молик (р) ривоят мекунад, ки зани яҳудие гусфанди захролудеро ба Паёмбар (с) овард ва эшон аз он хӯрданд. Пас, он занро пеши Расули Худо

⁵⁹ . Муслим 2558. Бухорӣ, Адабул-муфрад 52.

⁶⁰ . Аҳмад 367/4, Насой 113/7, Албонӣ, дар Саҳеҳи Насой саҳеҳш шуморидааст, 3802.

(с) оварданд ва эшон аз сабаби анҷоми ин амал ўро пурсид:

Он зан гуфт:

- Хостам шуморо ба қатл расонам.

Паёмбар (с) фармуд:

- «Худованд шуморо бар ман мусаллат намегардонад, ё гуфт:

- Бар ин кор мусаллат намегардонад».

Гуфтанд:

- Ин занро намекушед?

Паёмбар (с) фармуд:

«На».

Анас (р) мегӯяд:

- Пас, ҳамеша асари он захролудшавиро дар коми он Ҳазрат медидам.

Дар ривояти дигар омадааст:

Паёмбар (с) аз он зан пурсид:

- «Чӣ чиз сабаби ин амалат шуд?»

Он зан гуфт:

- Мехостам бидонам, ки агар Набӣ бошад, пас Худованд аз ин кор шуморо огоҳ мекунад ва агар козиб (дурӯғгӯ) бошад, мардум аз шумо осуда мешаванд.

Ровӣ мегӯяд:

- Пас, Расули Худо (с) садди роҳи ӯ нашуд.⁶¹

63. Қиссаи шӯхии Паёмбар (с) бо зани кӯҳансол

Ҳасан (р) мегӯяд:

- Пиразане назди Паёмбар (с) омада гуфт:

- Эй Расули Худо (с), дуъо кунед, то Худованд маро дохили ҷаннат кунад.

Паёмбар (с) гуфт:

⁶¹ . Бухорӣ, 3169, Абдуовуд, 4512, Байҳақӣ, 260/4.

- «Эй Умми фалон. Ҳеҷ гоҳ пиразан дохили ҷаннат намешавад.

Ровӣ мегӯяд:

- Пас он пиразан гирёну нолон баргашта рафт.

Паёмбар (с) фармуд:

- Ўро хабар кунед, ки дар ҳоли пиронсолӣ дохили ҷаннат намешавад, зеро Худованд ба таври яқин мефармояд:

إِنَّا أَنْشَأْنَهُنَّ إِنْشَاءً ۖ فَجَعَلْنَهُنَّ أَبْكَارًا

«Он занро Мо биёфаридем офаридане ва дӯшизагон сохтем».

(Сураи Воқеъа, оятҳои 35-36)

64. Қиссаи Паёмбар (с) ва Умми Ҳориса дар суол кардани ӯ аз тақдири писараш

Анас (р) мегӯяд, ки Ҳориса ибни Суроқа рӯзи муҳорибаи Бадр кушта шуд. Ӯ иштирокчи муҳориба набуда, балки наззорагар буд, ки ногаҳон аз тири дайдуе ба ҳалокат расид. Модари ӯ назди Расулulloҳ (с) омада гуфт:

- Эй Расули Худо, аз Ҳориса маро хабар деҳ!

- Агар дар биҳишт бошад сабр мекунам, вагарна, пас Худо медонад, ки чӣ хоҳам кард.

Яъне чӣ гуна нолаву фарёд мекунам ва он ҳангом нолаву фиғон барои мурдагон ҳаром ҳукм нагардида буд.

Расули Худо (с) ба вай гуфт:

- «Вой бар ту, ақлатро гум кардӣ?

- Бе шак, ҳашт биҳишти барин аст ва ҳатман, ба писари ту ҷаннатул Фирдавс расидааст».⁶²

65. Қиссаи Паёмбар (с) ва зане, ки (аз бемории саръ) беҳуш мешуд

Ато (р) ривоят мекунад, ки Ибни Аббос (р) ба ман гуфт:

- Мехоҳед, зани ҷаннатиеро ба шумо нишон диҳам?

Гуфтам:

- Нишон деҳ.

Гуфт:

- Ана ҳамон зани сиёҳпӯсте аст, ки назди Паёмбар (с) омада буд ва мегуфт:

- Ман аз ҳуш меравам ва авратам кашф мешавад. (Эй Паёмбар (с) мехоҳам) назди Худо бароям дуъо кунед.

Паёмбар (с) фармуд:

- «Агар хоҳед (дар ин бемориатон) сабр кунед ва бароятон ҷаннат насиб мешавад ва агар хоҳед, аз Худо шифоятронро металабам».

Зан гуфт:

- На, (ин тавр бошад, шифоямро талаб накунед), балки сабр мекунам.

- Мехоҳам аз Худо дуъо кунед, ки авратам кашф нашавад ва ман бе сатр намонам.

Ровӣ мегӯяд:

- Пас, он Ҳазрат (с) барояшон дуъо карданд.⁶³

⁶² . Бухорӣ, 3782, Байҳақӣ, 167/9. Табаронӣ 3234/3, Ибни Абушайба, 841/8, Ҳоким, 208/3.

⁶³ . Аҳмад 346/1, Бухорӣ 5652, Муслим 2576.

66. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки Худованд ҷазои гуноҳашро ғавран нишонаш дод

Аз Абдуллоҳ ибни Муғоффал (р) ривоят аст, ки зане дар замони ҷоҳилият зинокор ва сабукпо буд. Боре марде аз наздаш гузаштааст ва ё ӯ аз назди марде мегузаштааст, ки он мард ба сӯяш даст дароз кардааст. Зан гуфтааст:

- Даст ниғаҳ дор ва ором бош!

- Худованд ширкро аз байн бурда Ислохро овардааст.

Он мард ҳарчанд, ки тарки он зан кард, лекин роҳравон аз ӯ чашм намеканд ва ҳамин вақт рӯяш ба девор бархӯрд.

Рӯзе назди Паёмбар (с) омад ва он ҳодисаро ёдовар шуд.

Расулуллоҳ (с) ба ӯ гуфт:

- Ту бандае будай, ки Парвардигорат ба ту некӣ мехоҳад.

- Агар Аллоҳ ба бандааш некӣ хоҳад, сазои гуноҳашро ғавран нишон медиҳад, аммо агар бандааш нолоиқ бошад ва Худованд ба ӯ некиро нахоҳад, сазои гуноҳи ӯро ба рӯзи қиёмат мегузорад».⁶⁴

67. Қиссаи Паёмбар (с) ҳине, ки сар ба сачда гузошта буд ва муждаи Ҷабраил (а) бар ӯ

Аз Абдурраҳмон ибни Авф (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- Паёмбар (с) берун шуда сӯи ҳучрааш рафта дохили он шуд ва рӯй сӯи қибла намуда сар ба сачда гузошт. Сачдаашро чунон тулонӣ кард, ки гумон

⁶⁴ . Байҳақӣ «Шуъабул имон» 9817, Ибни Ҳаббон 2911.

намудам Худованд рӯхашро он ҷо қабз кардааст. Пас ба ӯ наздик шуда нишастам. Сарашро бардошта гуфт:

- Ин кист?

Гуфтам:

- Абдуррахмон.

Гуфт:

- Чӣ коре доред?

Гуфтам:

- Эй Расули Худо (с), сачдаи тӯлоние намудед, ки тарсидам Худованд рӯҳатонро ин ҷо қабз карда бошад.

Пас фармуд:

- «Ҷабраил (а) омада ба ман хушхабар дода гуфт:

- Худованд мегӯяд:

- Шахсе ба шумо салавот фиристад ба ӯ салавот мефиристам ва шахсе ба шумо салом фиристад бар вай салом мефиристам, пас ба Худо сачдаи шукр гузоштам».⁶⁵

68. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки он Ҳазрат (с) як хурмо ба вай дод

Анас (р) мегӯяд:

Марди талбандае назди Расули Худо (с) омад. Паёмбар (с) амр кард, то як хурмо ба вай диҳанд. Он талбанда хурморо партофт. Марди дигаре омад, боз он Ҳазрат (с) амр намуд, то як хурмо ба вай доданд.

Он мард гуфт:

- Субҳоналлоҳ, як хурмо аз Расули Худо!

Пас, (Расули Худо) ба каниз гуфт:

- «Назди Умми Салама бирав ва амраш бикун, то он чил дирҳаме, ки дорад ба ин кас бидиҳад».⁶⁶

⁶⁵ . Мишкот 937, Аҳмад Шокир тасҳеҳаш кардааст.

⁶⁶ . Муслим 489, Абудовуд 889, Тирмизӣ 273, Насоӣ 208/2, Ибни Моҷа 884, Аҳмад 59/4.

Дар дигар ривоят аз Ҳасан (р) омадааст, ки талбандае назди Паёмбар (с) меояд ва чун як дона хурмо ба вай медиҳанд, мегӯяд:

- Субҳоналлоҳ! Набие аз анбиё як хурмо садақа медиҳад!

Паёмбар (с) ба вай мегӯяд:

- Оё надонистай, ки дар он мисқолҳои зиёди манфиъат аст?

Марди талбандаи дигаре омад ва ба ӯ низ як хурмо доданд. Ӯ гуфт:

- Як хурмо аз набие аз анбиё! Ҳаргиз ин хурморо аз худ дур нахоҳам кард, то баракаташро дарёбам.

Паёмбар (с) барои он мард дастури корҳои нек карданд ва дере нагузашта он мард сарватманд гардид.⁶⁷

69. Қиссаи Набӣ (с) ва Рабиъа дар бораи Ҳирси ӯ бар савоб

Рабиъа ибни Каъб (р) мегӯяд:

- Тамоми рӯз то намози хуфтан дар хидмати Паёмбар (с) қарор доштам. Ҳар гоҳе, ки дохили хонашон мешуданд, ман дар назди дарашон менишастам ва бо худ мегуфтам:

- Шояд барои Расули Худо (с) ҳоҷате пайдо шавад. Чун он ҷо менишастам ҳамеша овози Расули Худоро мешунидам, ки «Субҳоналлоҳи ва биҳамдиҳи» мегуфт, то он вақт, ки хаста мешудам, пас бармегаштам ё хобам меомаду хоб мекардам.

Пас, рӯзе он Ҳазрат (с) хидматҳоямро дида гуфт:

- «Эй Рабиъа ибни Каъб, аз ман бипурс, то ба ту бидиҳам».

Пас гуфтам:

⁶⁷ . Байҳақӣ «Шуъабул имон» 9134, Канзул-уммол, Ҳиндӣ 42/4.

- Фикр карда ба шумо маълум мекунам, эй Расулulloҳ (с).

Ровӣ мегӯяд:

- Бо худ фикр кардам ва дониستم, ки дунё қатъшаванда ва аз байн раванда аст ва ризқи ман дар он кофӣ ва расанда аст.

Мегӯяд:

- Ба қароре омадам, ки аз Расули Худо (с) барои охиратам мепурсам, зеро ӯ назди Худо (ҷ) мақому манзалат дорад.

Пас назди он Ҳазрат (с) омадам ва ӯ аз ман пурсид:

- «Чӣ кор кардӣ (ва ба чӣ хулоса омадӣ, оё чизе меҳоҳӣ), эй Рабиъа?».

Гуфтам:

- Бале, эй Расули Худо аз шумо мепурсам, ки назди Парвардигоратон маро шафоъат кунед, то маро аз оташи дузах озод намояд.

Пас гуфт:

- «Туро ба ин кӣ амр кард, эй Рабиъа?»

Гуфтам:

- (Касе) не, савганд ба Худо, касе маро ба ин амр накардааст, лекин чун шумо фармудед, «бипурс то бидиҳамат» ва назди Парвардигор шумо мақоми хос доред, ман ба ҳоли худ назар кардам, пас дониستم, ки дунё қатъшаванда ва дуршаванда аст ва ризқи ман дар он кофӣ ва ба ман басандааст, пас ба худ гуфтам, аз Паёмбар (с) барои охиратам мепурсам.

Мегӯяд:

- Пас Паёмбар (с) муддати тӯлонӣ хомӯш монд, баъд аз он гуфт:

- «Ман инро анҷом медиҳам, пас ту маро бо бисёр сачда карданат ёрӣ бидеҳ».

Дар дигар ривоят омадааст:

- Ман ҳамроҳи Паёмбар (с) шабро мегузаронидаму оби таҳорат ва дигар ҳоҷаташро мебаровардам. Паёмбар (с) боре ба ман гуфт:

- «(Чизи меҳостваатро), аз ман бихоҳ».

Пас гуфтам:

- «Ҳамроҳии шуморо дар ҷаннат меҳоҳам».

Фармуд:

- «Ғайр аз ин боз чӣ меҳоҳӣ?».

Гуфтам:

- «Танҳо ҳамин».

Фармуд:

- «Пас, маро бо бисёр сачда карданхоят кӯмак намо».⁶⁸

70. Қиссаи хавфу тарси Паёмбар (с) ҳангоме, ки як хурмоеро хурд

Аз Амр ибни Шуъайб (р) аз падараш аз бобояш ривоят аст, ки Паёмбар (с) зери паҳлӯяш шабона хурмое ёфта онро хурд ва он шаб хоб накард. Баъзе аз занонаш пурсиданд:

- Эй Расули Худо (с) имшаб бедорхобӣ кардед.

Гуфт:

- «Ман зери паҳлӯи худ як хурмое ёфта онро хурдам ва назди мо хурмои садақа буд, пас тарсидам, ки ин хурмо шояд аз ҳамон хурмои садақа бошад».⁶⁹

⁶⁸ . Муслим 489, Абудовуд 889, Тирмизӣ 373, Насой 2082, Ибни Моҷа 884, Аҳмад 59/4.

⁶⁹ . Таҳриҷи Аҳмад 2\183 -193 ва Аҳмад Шокир тасҳеҳ кардааст.

71. Қиссаи Паёмбар (с) дар ҳоле, ки хоб буд ва аъробие (бодиянишин), ки қасди қатли ўро дошт

Ҷобир ибни Абдуллоҳ (р) мегӯяд, ки ў бо Паёмбар (с) дар муҳорибаи Наҷд иштирок кардааст. Ҳангоме, ки Расули Худо (с) ҳамроҳи қофила бармегаштанд, дар дараи сердарахте гармӣ бар эшон ғалаба кард.

Мардум пароканда шуда зери сояи дарахтон рафтанд ва Паёмбар (с) низ, зери сояи дарахте шамшерашро ба дарахт овезон карда, хоб рафтааст. Ҷобир мегӯяд:

- Чун лаҳзае хоб кардем, ногоҳ Паёмбар (с) маро ба наздаш хонд. Назди Ў (с) аъробиеро дидам, ки нишастааст. Расулulloҳ (с) гуфт:

- «Ин шахс шамшери маро аз ғилофаш кашидааст ва ҳол он ки ман хоб будам, чун бедор шудам ўро бо шамшери бараҳна болои сарам дидам ва ба ман гуфт:

- Кӣ шуморо аз ман ҳимоят мекунад?

Гуфтам:

- Аллоҳ.

Пас дубора гуфт:

- Кӣ шуморо аз ман ҳимоят мекунад?

Гуфтам:

- Аллоҳ.

Пас, шамшерро дар ғилофаш андохта нишаст».

Паёмбар (с) ба хошири ин кораш ўро ҷазо надод.⁷⁰

Дар дигар ривоят омадааст:

- Ғурс ибни Ҳорис бар болои сари Паёмбар (с) бо шамшери бараҳна истода гуфтааст:

- Кӣ шуморо аз ман ҳимоят мекунад?

Паёмбар (с) гуфтааст:

- Аллоҳ.

⁷⁰ . Бухорӣ 2910 Муслим 834.

Ин дам шамшер аз дасташ афтодааст ва Расули Худо

(с) шамшери гирифта гуфтааст:

- «Кӣ шуморо аз ман ҳимоят мекунад?».

Гуфтааст:

- «Аз беҳтарин гузашткунандагон бош!

Паёмбар (с) гуфтааст:

- «Оё шаҳодат медиҳӣ, ки нест маъбуде ба ҷуз Аллоҳ?

Гуфтааст:

- Не, аммо аҳд менамоям, ки бо ту намечангам ва ба қавме, ки бо шумо мечангад, ҳамроҳ намешавам.

Паёмбар (с) ўро раҳо карда ва иҷозати рафтан додааст. Чун назди дӯстонаш баргаштааст, гуфтааст:

- Ман ба назди шумо аз назди беҳтарин ва некӯтарини одамиён омада истодаам».⁷¹

72. Қиссаи Паёмбар (с) ва ҷавоне, ки аз таъсири ояте беҳуш шуда афтод

Аз ибни Аббос (р) ривоят аст: Ҳангоме, ки Худованд ин оятро,

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوًا أَنفُسِكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا

النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ

اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾

⁷¹ . Байҳақӣ «Ад-далоилу нубувват» 168/3, Ибни Касир «Бидоя ва Ниҳоя» 84/4.

«Эй касоне, ки имон овардаед, худ ва хонаводаи худро аз оташе, ки ҳезуми он мардум ва сангҳо ҳастанд, нигоҳ доред. Фариштагоне дуруштгифтору сахтгир бар он оташ муваккаланд (гумоштаанд). Ҳар чӣ Худо бигӯяд нофармонӣ намекунад ва ҳамон мекунад, ки ба он амр шудаанд»,

(Сураи Таҳрим ояти 6)

ба Паёмбар (с) нозил кард ва Паёмбар (с) рӯзе онро ба асҳоби худ тиловат намуд, ҷавоне аз байни онҳо беҳуш шуда афтод. Паёмбар (с) дасти худро болои қалби он ҷавон гузошт ва чун ҳис кард, ки ҳаракат дорад, барояш гуфт:

- «Эй ҷавон, бигӯ:
- Ло илоҳа иллаллоҳ».

Ҷавон калимаро гуфт ва Паёмбар (с) ўро ба ҷаннат мужда дод.

Асҳобаш гуфтанд:

- Эй Расули Худо (с), ин мужда танҳо барои ўст?

Ҳазрат фармуд:

- «Оё фармудаи Худоро нашунидаед, ки мефармояд:».⁷²

وَلَنَسْكَنَنَّكُمْ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ ذَٰلِكَ لِمَنْ خَافَ

مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ ﴿٤١﴾

⁷². Ҳоким 351-2. Ҳадиси саҳеҳ.

«Ва шуморо пас аз эшон дар он сарзамин ҷой хоҳем дод. Ин (ваъда) барои касест, ки аз истодан дар пешгоҳи Ман ва аз ваъдаи азоби Ман битарсад!».

(Сураи Иброҳим, ояти 14)

73. Қиссаи гиряи Паёмбар (с) ҳамроҳи Абдуллоҳ ибни Масъуд

Абдуллоҳ ибни Масъуд (р) аз Паёмбар (с) ривоят мекунад, ки ўро фармудааст:

- «Бихон барои ман».

(Абдуллоҳ мегӯяд:)

Пас гуфтам:

- Барои шумо бихонам ва ҳол он ки Қуръон бар шумо нозил шудааст? Пас, эшон фармуданд:

- «Ман дўст медорам, ки онро аз каси дигар шунавам».

Ибни Масъуд мегӯяд:

- Пас сураи Нисоро хондам, то ин ки ба ин оят расидам:

فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَىٰ

هَٰؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴿٤١﴾

«Чӣ гуна хоҳад буд он рӯз, ки аз ҳар уммате гувоҳе биёварем ва туро бар ин уммат ба гувоҳӣ фаро хонем

(Сураи Нисо, ояти 41)

Он Ҳазрат (с) фармуданд:

- «Басанда аст».

Ва чун ба сӯяшон нигаристам, дидам, ки ашк аз чашмонашон ҷорист.⁷³

74. Қиссаи гирияи Паёмбар (с) Ҳангоми шунидани гирияи аҳли Суффа вақти нозил шудани оят

Абухурайра (р) ривоят мекунад, ки чун оятҳои:

أَفَمِنْ هَذَا الْحَدِيثِ تَعْجَبُونَ وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ

«Оё аз ин сухан дар ҳайрат афтодаед? Ва механдеду гирия намекунад?».

(Сураи Наҷм, ояти 59-60)

нозил шуд, аҳли Суффа чунон гирия карданд, ки оби чашмонашон ба рухсорҳояшон ҷорӣ шуд. Паёмбар (с) овози гирияи онҳоро шунидани ҳамоҳангони гирия кард ва мо низ аз гирияи он Ҳазрат (с) гирён шудем.

Сипас, Расули Худо (с) фармуд:

- «Шахсе аз тарси Худо бигиряд дохили дӯзах намешавад ва шахсе бар маъсият исрор меварзад дохили ҷаннат намешавад.

⁷³ . Бухорӣ 4582, 5050, 5055, Муслим 800, Абудовуд 3668, Тирмизӣ 3025 .

- Агар шумо гуноҳе содир накунад, ҳароина, Худованд қавмеро меорад, ки чун гуноҳ содир кунанд, (ба воситаи мағфират пурсиданашон) Худованд гуноҳи эшонро меомурзад».⁷⁴

75. Қиссаи Паёмбар (с) ва саҳоба дар бораи хомӯшӣ ва ҳифзи лисон

Аз Убода ибни Собит (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- «Рӯзе Паёмбар (с) савора ҳамоҳангони асҳобаш аз шаҳр берун шуданд. Касе аз асҳоби он Ҳазрат (с) аз ӯ пеш намегузашт. Муъоз ибни Ҷабал (р) гуфт:

- Ё Расулаллоҳ, аз Худо мехоҳам, ки рӯзи мо аз рӯзи шумо барвақт ояд (яъне пеш аз шумо вафот кунем). Ва агар мабодо, марги шумо пеш аз мо бошад, пас кадом корхоро бояд анҷом диҳем?

Паёмбар(с) фармуданд:

- «Ҷиҳод дар роҳи Худо».

Гуфтам:

- «Ҷонам фидои ту бод, ё Расулаллоҳ».

Паёмбар (с) илова намуд. «Бале, ҷиҳод дар роҳи Худо ва боз чизе, ки барои мардум фоидааш зиёдтар аст.

Гуфтам:

- Рӯза доштан ва хайр кардан?

Гуфт:

- Бисёр хуб аст рӯза доштан ва хайр кардан, аммо боз чизи дигаре ҳаст, ки барои мардум фоидааш зиёдтар аст.

Муъоз тамоми корҳои некро номбар кард ва Паёмбар (с) мегуфт:

⁷⁴ . Байҳақӣ «Шуъаби Имон» 798.

- «Ва боз чизе ҳаст, ки барои мардум фоидаи бештар дорад.

Пас, Муъоз пурсид:

- Ё Расулаллоҳ(с), он чист, ки фоидаи он барои мардум аз ҳар чиз зиёдтар аст?

Паёмбар (с) ба даҳонашон ишора карда гуфтанд:

- Хомӯш будан ва магар аз хомӯш будан дида кори беҳтаре ҳаст?

Муъоз гуфт:

- Оё барои он чизе, ки забонамон мегӯяд, мо танбеҳ мешавем?

Паёмбар (с) ба рони Муъоз зада гуфтанд:

- «Модарат бароят мотам гирад!

Ва бо хости Парвардигор ҳар чиро, ки мехост гуфтанаширо, гуфт. Сипас фармуд:

- Оё забон сабаби гирифтори дӯзах шудани мурдумон нест?

- Касе ба Худо ва рӯзи қиёмат имон дорад бояд сухани нек гӯяд ва ё аз бадгӯй забонаширо ниғаҳ дорад.

- Сухани нек гӯед ғанимат хоҳед ёфт ва аз бад ҳазар кунед саломат мемонед».⁷⁵

76. Қиссаи Паёмбар (с) ва марди фақири, ки бо ҳамсараш дар моҳи рамазон ҳамхоба шудааст

Абуҳурайра (р) мегӯяд:

- Марде назди Паёмбар (с) омада гуфт:

- Ҳалок гардидам! Бо ҳамсарам дар моҳи рамазон ҳамхоба шудам.

Паёмбар (с) фармуд:

- «Ғуломеро озод намо».

Он мард гуфт:

⁷⁵. Ҳоким 278/4, Табаронӣ 299/10, Албонӣ 412, Саҳеҳи ҷомеъ 4419.

- Ғулом надорам.

Ҳазрат фармуданд:

- «Ду моҳ паи ҳам рӯза бигир».

Мард гуфт:

- Наметавонам.

Ҳазрат фармуданд:

- «Пас шаст мискинро таъом бидеҳ».

Мард гуфт:

Наметавонам.

Пас, Паёмбар (с) зарфе пур аз хурмо оварда гуфт:

- «Ҳар кучо, ки мӯҳтоҷу соиле (талбанда) аст, ба онҳо бидеҳ».

Мард гуфт:

- Бар фақиртаре аз ман? Савганд ба Худо, дар Мадина фақиртар аз хонаводаи ман, хонаводае нест.

Он Ҳазрат (с) хандиданд, ҳатто, ки дандонҳои курсиашон намоён гардид. Сипас фармуд:

- «Чунин бошад, пас барои шумост».⁷⁶

77. Қиссаи Паёмбар (с) ва Саъд ибни Убода дар бораи ғайрат ва рашки ӯ ба ҳамсараш

Муғира (р) мегӯяд:

Саъд ибни Убода (р) гуфт:

- Агар мардери ҳамроҳи занам бинам, ҳатман ӯро бо дами шамшер хоҳам зад.

Ин хабар ба Паёмбар (с) расид. Он Ҳазрат (с) гуфтанд:

- «Оё аз рашк ва ғайрати Саъд таъаҷҷуб мекунед?

- Савганд ба Худо, ман аз вай дида ғайуртар ва рашқдортар ҳастам ва Худованд аз ман дида ғайуртар ҳастанд. Ва ба хоҳири ғайрат ва рашки Худованд аст,

⁷⁶. Бухорӣ 1936.

ки ӯ (ч) тамоми корҳои фаҳро чӣ зоҳир ва чӣ пинҳон, ҳаром гардондааст.

- Аз Худованд дида касеро узр ба сӯяш маҳбубтар нест, бинобар ин бимдиҳандагон ва муждадиҳандагонро фиристод.

- Аз Худованд дида касеро, мадҳу ситоиш барояш маҳбубтар нест, бинобар ин Худованд ваъдаи ҷаннатро додааст».⁷⁷

78. Қиссаи Паёмбар (с) ва Оиша дар бораи рашки ӯ бар Набӣ (с)

Дар ривояте аз Оиша (р) омадааст, ки гуфтааст:

- Ҳақиқатан, Расулуллоҳ (с) шабе аз наздам берун баромад ва маро бар вай рашкам омад. Чун баргашта омад, ҳоли маро дида гуфт:

- Эй Оиша ба ту чӣ шуд?

- Оё рашк кардӣ?

Гуфтам:

- Оё зане мисли ман, бар марде мисли шумо рашк намекунад?!

Расули Худо (с) гуфтанд:

- «Ҳатман, туро шайтонат омадааст».

Оиша (р) мепурсад:

- Эй Расули Худо (с) оё ҳамроҳи ман шайтон ҳаст?

Фармуд:

- Бале.

Гуфтам:

- Ва ҳамроҳи шумо низ, эй Расули Худо(с)?

Гуфт:

- Бале, лекин Худованд маро мадад кард, то ин ки мусалмон шуд.⁷⁸

⁷⁷ . Бухорӣ 7416, Муслим 1499.

⁷⁸ . Муслим 2815, Мишкот 280.

79. Қиссаи Паёмбар (с) ва Ибни Масъуд дар шинохти беҳтарин ва донотарини мардум

Аз Ибни Масъуд (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

Расули Худо (с) даромада гуфт:

- «Эй Ибни Масъуд».

Гуфтам:

- Лаббайка, эй Расули Худо (с).

Се бор ин нидоширо такрор кард ва гуфт:

- «Медонед, кадом мардум беҳтаранд?»

Гуфтам:

- Худо ва Паёмбараш донотаранд.

Фармуд:

- «Беҳтарини мардум касоне ҳастанд, ки чун умури динашонро ба ҳубӣ медонанд кори хубе анҷом медиҳанд».

Баъд аз он фармуд:

- «Эй Ибни Масъуд».

Гуфтам:

- Лаббайка, эй Расулаллоҳ (с).

Гуфт:

- «Медонед кадом мардум донотар ҳастанд?»

Гуфтам:

Худо ва Расули ӯ донотаранд.

Фармуданд:

«Албатта, донотарини мардум касоне ҳастанд, ки хубтар ҳақиқатро мебинанд ва мешиносанд, дар ҳоле ки мардум ихтилоф меварзанд, гарчанде дар амал ҳам кутоҳӣ дошта бошанд ва худро кашон-кашон бубаранд.

- Мардумоне, ки қабл аз ман буданд бар ҳафтаду ду фирқаҳои гуногун тақсим гаштанд, ки аз онҳо танҳо се фирқа (яъне гурӯҳ) наҷот ёфт ва боқӣ ҳамашон ҳалок гардиданд.

- Гурӯҳе, ки бо подшоҳон ба хотири динашон муқобила карданд ва эшонро бинобар динашон ва

дини Исо (а) куштанд ва баъзеашонро бо арра пора карданд.

- Гурӯҳи дигаре тавоноии рӯё рӯйи (муқобала) бо подшоҳонро накарданд ва байни онҳо зиндагӣ карда натавонистанд, то онҳоро ба сӯи Худо ва дини Исо (а) даъват намоянд. Пас, дар шаҳрҳо гашта раҳбониятро ихтиёр карданд.

Паёмбар(с) гуфт:

- Худованд дар шаъни онҳо фармудаанд:

ثُمَّ قَفَيْنَا عَلَىٰ ءَاثِرِهِمْ بِرُسُلِنَا وَقَفَيْنَا بِعِيسَىٰ ابْنِ مَرْيَمَ

وَأَتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً

وَرَحْمَةً وَرَهَابَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ

رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ

ءَامَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَسِقُونَ ﴿٧٩﴾

«Сипас Паёмбаронро пас аз онҳо фиристодем. Ва Исо ибни Марямро аз пайи онҳо равона кардем ва ба ӯ Инҷилро додем ва дар дили пайравонаш раъфату (шафқат) раҳмат ниҳодем ва раҳбониятеро (узлат, гӯшанишинӣ), ки ба бидъат (навоарӣ) кардаанд, Мо бар онҳо муқаррар накардем, магар, ки дар он хушнудии Худоро мечустанд, вале ҳаққи онро ба ҷо нагузориданд. Мо аз он миён ба касоне, ки имон оварда буданд,

подош додем, вале бештаринашон нофармон буданд».

(Сураи Ҳадид, ояти 27)

Сипас, Паёмбар (с) фармуд:

- «Шахсе, ки ба ман имон меоварад ва паёмбарии маро тасдиқ карда, маро пайравӣ менамояд, дарҳақиқат раҳбониятро риёоя кардааст ва шахсе, ки пайравии маро намекунад, пас, эшон ҳалокшавандагон ҳастанд».⁷⁹

80. Қиссаи издивоҷи Паёмбар (с) бо Хадича (р)

Ҷобир ибни Самра (р) мегӯяд:

Паёмбар (с) аввал гӯсфанд мечарониданд. Пас аз он бо як шарикашон уштурбонӣ карданд. Баъд аз он, бо моли хоҳари Хадича (р) тиҷорат карданд. Ва чун аз сафар баргаштанд, баъзе аз молашон дар дасти хоҳари Хадича монд. Чун шарикаш омад ва ба Муҳаммад гуфт:

- Биё ҳамроҳ барои талаби моламон равам.

Муҳаммад (с) гуфт:

- «Шумо равед, ман шарм медорам».

Боре хоҳари Хадича барои шарики Муҳаммад (с) гуфт:

- Муҳаммад кучост?

Шарикаш гуфт:

- Ӯро даъват кардам, ки ҳамроҳам биёяд, вале мегӯяд, ки шарм медорам.

Хоҳари Хадича гуфт:

⁷⁹ . Ҳайсамӣ 260/7.

- Марде монанди ӯ боҳаё, боиффат ва чандин сифатҳои ӯро зикр кард.

Ин гуфтаҳо ба хоҳараш Хадиҷа асар кард ва шахсеро назди Муҳаммад (с) равон кард, то биёяд. Пас, Хадиҷа ба ӯ гуфт:

- Аз падарам дасти маро бихоҳ.

Муҳаммад (с) гуфт:

- «Падари шумо сарватманд аст ва ин пешниҳодро намепазирад».

Хадиҷа гуфт:

- Бирав бо ӯ мулоқот кун ва дар ин мавзӯ ҳамаҷо гап бизан ва ман басандаам туро, ки чун ҳангоми маст буданаш рави, қабул мекунад.

Муҳаммад (с) ҳангоми маст будани падари Хадиҷа (р) ин пешниҳодро намуд. Ӯ қабул кард ва Хадиҷаро ба никоҳи Муҳаммад (с) даровард. Чун субҳ дар маҷлис нишаста буд, ба вай гуфтанд:

- Хуб шуд, ки Муҳаммадро хонадор кардӣ.

Пурсид:

- Оё ман ин корро кардам?

Ба ӯ гуфтанд:

- Бале.

Бархоста назди Хадиҷа (р) даромад ва пурсид:

- «Меғӯянд, ки ман туро бо Муҳаммад хонадор кардам?»

Хадиҷа гуфт:

- Бале, вале ҳаргиз ақлатро набаранд ва туро нафиребанд, чаро ки Муҳаммад шахси сазовор ва лоиқ аст.

Ва муддати зиёде пофишорӣ карда падарашро ризо кард. Баъд аз он миқдоре тилло ва ё нуқраро барои Муҳаммад (с) фиристода гуфт:

- Гарданбанде харида ба ман ҳадя намо ва наргӯсфандею дигар чизҳоро харида биёр.

Ва Муҳаммад (с) чунин кард.⁸⁰

81. Қиссаи издивоҷи Паёмбар (с) бо Оиша ва Савда (р)

Оиша (р) ривоят мекунад, ки ҳангоме, ки Хадиҷа (р) вафот кард, Хавла бинти Ҳаким, ҳамсари Усмон ибни Мазъун, вақти дар Макка буданашон, гуфтааст:

- Эй Расули Худо (с), оё издивоҷ намекунед?

Паёмбар (с) гуфтааст:

- «Бо кӣ?»

Гуфтааст:

- Агар хоҳед духтари бокира гиред ва агар хоҳед зани бева гиред.

Паёмбар (с) гуфтааст:

- «Духтари бокира кист?»

Хавла гуфтааст:

- Духтари маҳбубтарин халқи Худо барои шумо Оиша бинти Абубақр (р).

Боз Расули Худо (с) гуфтааст:

- «Бевазан кист?»

Гуфтааст:

- Савда бинти Замъа, ки ба шумо имон оварда ва пайравии шуморо мекунад.

Паёмбар (с) гуфтааст:

- «Бирав аз ҷониби ман онҳоро огоҳ намо».

Хавла ба хонаи Абубақр (р) ворид шуда бо Умми Румон, модари Оиша вохурда ӯро аз воқеа хабардор сохт.

Умми Румон пурсид:

- Оё Оиша барои ӯ мувофиқ аст?

- Ин духтари бародараш аст.

⁸⁰ . Табаронӣ 57/23, Ҳайсамӣ дар 225/9 гуфтааст: Мардонӣ ривояткунандааш саҳеҳанд .

Пас Хавла назди Расули Худо (с) омада суоли Умми Румонро пешкаш намуд. Паёмбар (с) гуфт:

- «Назди Абубакр рафта бигӯй:

- Шумо бародари исломии ман ва ман бародари шумо ҳастам ва духтари шумо лоиқ ва сазовори ман аст.

Хавла назди Абубакр (р) омада ҷавоби Расулulloхро расонид.

Абубакр (р) Паёмбар (с)-ро даъват карда, Оишаро ба ӯ (с) никоҳ кард».

82. Қиссаи Паёмбар (с) ва ҳамсаронаш ҳангоме, ки иродаи талоқи эшонро намуд

Ибни Аббос (р) мегӯяд:

- Ҳамеша бар он ҳарис будам, ки аз Умар (р) дар бораи ду ҳамсари Паёмбар (с), ки дар шаънашон ояти каримаи «**Ин татубо илаллоҳи фақад сағат қулубукумо**» нозил шудааст, бипурсам, ҳатто ин ки Умар (р) бо мақсади зиёрати ҳаҷ баромад ва ман низ ҳамроҳаш рафтам. Чун дар нимароҳ будем, аз маркаб поин шуда барои қазои ҳоҷат рафт ва ман низ фаромада истодам, чун баргашт ба дасташ об рехтам ва ӯ вузу гирифт, сипас гуфтам:

- Эй Амирулмӯъминин, он ду зан аз ҳамсарони Паёмбар (с), ки Худованд дар шаъни онҳо ояти:

إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا ...

«Агар шумо ду зан тавба кунед, беҳтар аст, зеро дилҳоятон аз ҳақ (каме) бозгаштааст...».

(Сураи Таҳрим ояти 4)

нозил фармудааст, кӣ ҳастанд?

Умар (р) гуфт:

- Во аҷабо бар шумо, эй Ибни Аббос.

- Онҳо Ҳафса ва Оиша ҳастанд.

Ровӣ мегӯяд:

- Баъд аз он суханро идома дода гуфт:

- Мо Қурайшиён қавме будем, ки бар занон ғолиб меомадем ва чун ба Мадина омадем, қавмеро ёфтем, ки занонашон бар онҳо ғолиб, пас занони мо ҳамин корро аз занони эшон омӯхтанд.

Боз гуфт:

- Манзили ман дар Бани Умая, дар минтақаи Аволӣ буд. Рӯзе бар занам хашм гирифтам ва дидам, ки ба сарам овоз баланд мекунад. Пас ман ин рафторашро маҳкум кардам. Ӯ ба ман гуфт:

- Чаро овоз баланд намудани маро маҳкум мекунед?

- Савганд ба Худо, ҳамсарони Паёмбар (с) бар вай овоз баланд мекунад ва яке аз эшон аз саҳар то шом ӯро тарк мекунад.

Умар (р) мегӯяд:

- Пас назди Ҳафса рафта гуфтам:

- Оё ба Паёмбар (с) овоз баланд мекунед?

Гуфт:

- Бале.

Гуфтам:

- Ва кадом яке аз шумо аз саҳар то шом ӯро тарк мекунед?

- Гуфт:

- Бале.

Гуфтам:

- Касе, ки аз шумоён чунин мекунад, дар гумроҳӣ ва хасорат аст.

- Оё шумо аз ғазаби Худованд ба сабаби ғазаби Паёмбар (с) дар амон ҳастед?

- Пас, ингуна шахс ба таҳқиқ ҳалок гардидааст.
- Ба Паёмбар (с) овоз баланд нанамо ва ӯ (с)-ро чизе мапурс ва ҳар чӣ ба шумо лозим шуд, ба худам мурочиъат намо.

- Ва ҳаргиз фирефтаи ҳамсоият нашавӣ, яъне Оиша (р), агарчи аз шумо зеботар ва маҳбуби Расули Худо (с) аст.

Умар (р) гуфт:

- Як ҳамсоияи ансорӣ доштам, ки ҳардуямон бо навбат ва рӯздармиён ба назди Расулуллоҳ (с) мерафтем ва ба якдигар аз нузули ваҳй ва дигар мавзӯҳои сӯҳбати Паёмбар (с) хабар меодем. Он айём дар бораи лашкаркашии Ғассон бар зидди мо овозаҳо буд. Рӯзе он дӯсти ман аз назди Паёмбар (с) омад ва маро ҷеғ зада гуфт:

- Ҳодисаи азиме рух додаст.

Пурсидам:

- Он чист?

- Оё Ғассон ҳамла кардааст?

Гуфт:

- На, балки аз он ҳам бузургтар.

- Расулуллоҳ (с) занони худро талоқ додааст.

Гуфтам:

- Ҳатман, Ҳафса ба балои ноумедӣ ва зарар гирифта гаштааст.

Ман гумон кардам, ки ин амал рӯй додааст ва баъд аз намози бомдод либосҳои худро пӯшида, назди Ҳафса омадам. Чун даромадам, дидам, ки ӯ мегирад, пас гуфтам:

- Оё Расулуллоҳ (с) шумоёнро талоқ додааст?

Гуфт:

- Намедонам, ӯ дар он ҳуҷра гӯшанишинӣ кардааст.

Дарҳол ба назди ғуломи сиёҳпӯсте, ки дарбонӣ мекард рафта пурсидам:

- Аз ӯ (с) иҷозати даромадани Умарро бипурс.

Он ғулом баъд аз андаке баромада гуфт:

- Хоҳишатонро ба ӯ (с) расонидам, аммо ӯ хомӯш монд.

Аз он ҷо баромада назди минбар рафта дидам, ки гурӯҳе нишастаанд ва баъзеашон мегиристанд. Каме бо он қавм нишастам, сипас бархостам, зеро он чиз маро ором намегузошт ва боз назди он ғуломи сиёҳпӯст омада хоҳиш намудам, ки аз Паёмбар (с) иҷозати ба наздаш даромаданамро гирад. Аммо бори дуввуму саввум низ ӯ баромада гуфт:

- Хоҳишатонро ба ӯ (с) расонидам, аммо Паёмбар (с) хомӯш монд.

Пас ноумед шуда қасди рафтан кардам, ки ғулом маро ҷеғ зада гуфт:

- Барои шумо иҷозати даромадан шудааст.

Чун назди Расулуллоҳ (с) даромадам саломаш додам ва дидам, ки ба бурёи лулакардае таъя карда нишастааст.⁸¹

83. Қиссаи муъоширати Набӣ (с) бо Оиша (р)

Оиша (р) мегӯяд:

- Расули Худо (с) ба ман гуфт:

- «Ман медонам, ки шумо кай аз ман розӣ ҳастед ё кай бар ман ғазаб доред».

Гуфтам:

- Инро аз кучо медонед?

Ӯ (с) гуфт:

- «Ҳар гоҳе, ки аз ман ризо бошед мегӯед:

- На, савганд ба Парвардигори Муҳаммад ва ҳар вақте бар ман ғазаб дошта бошед, мегӯед:

- На, савганд ба Парвардигори Иброҳим».

Оиша(р) гуфт:

⁸¹ . Бухорӣ 130. Муслим 313, Аҳмад 37/1, Бухорӣ 5191, Муслим 1479.

- «Бале, савганд ба Худо, эй Расулуллоҳ (с),⁸² (ҳангоми ғазабам) фақат номатонро зикр намекунам.

84. Қиссаи муносибати хуби Паёмбар (с) бо пиразан

Оиша (р) мегӯяд:

- Зани кӯҳансоле назди Паёмбар (с) омад ва он Ҳазрат (с) гуфтанд:

- «Шумо кистед?»

Пиразан гуфт:

- Ҷуссомаи Музния.

Паёмбар (с) гуфтанд:

- На, шумо Ҳасонаи Музния ҳастед.

- Аҳволатон чӣ хел.

- Баъд аз мо чӣ гуна будед?

Зан гуфт:

- Фидои шумо шавам, ҳамааш хуб буд.

Чун берун рафт, гуфтам:

- Эй Расули Худо (с), бо як пиразани кӯҳансоле ин қадар муъомила ва қадрдонӣ чаро?!

Фармуд:

- «Эй Оиша, ин зан замони Ҳадича (р) назди мо меомад ва албатта, қадрдонии шиносон аз имондорӣ аст».⁸³

Дар дигар ривоят омадааст:

- Оиша (р) мегӯяд:

- Зани кӯҳансоле назди Паёмбар (с) меомад ва он Ҳазрат (с) аз қудумашон хушнуд мешуданд ва иззату икромашон мекарданд.

Ба ӯ (с) гуфтам:

⁸² . Бухорӣ 5228, Муслим 2439, Мишкот 272.

⁸³ . Байҳақӣ «Шаъбул Имон» 9122, Албонӣ «Саҳеҳи ҷомеъ», 2056, дар «Ас-саҳиҳа» 216.

- Фидоят шавам, ба ин пиразан он қадар қадрдоние кардӣ, ки бо каси дигаре накардаӣ.

Паёмбар (с) фармуданд:

- Ин пиразан назди Ҳадича (р) меомад ва оё намедонӣ, ки икромии дӯст аз имондорӣ аст?».

85. Қиссаи талаб намудани Паёмбар (с) аз Усмон ибни Мазъун ин ки муносибаташро бо ҳамсараш нек намояд

Аз Абуисҳоқи Сабиъӣ (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

- Ҳамсари Усмон ибни Мазъун назди ҳамсарони Паёмбар (с) бо либосҳои кӯҳнаю дарида ворид шуд. Онҳо ба ӯ гуфтанд:

- Чаро ба чунин ҳолӣ?

Дар посух гуфт:

- Шавҳарам шабона шабзиндадорӣ мекунаду рӯзона рӯза мегирад.

Паёмбар (с)-ро аз ин хабар огоҳ карданд ва чун ба Усмон ибни Мазъун рӯ ба рӯ шуд маломаташ карда гуфт:

- «Оё ман барои шумо намуна нестам?»

Гуфт:

- Бале, фидои шумо бошам, ҳастед.

Баъд аз он ҳамсари Усмон ибни Мазъун (р) бо либосҳои озода ва зебову бӯи хуш меомадагӣ шуд.

Дар ривояти дигар омадааст, ки Паёмбар (с) гуфт:

- «Эй Усмон, албатта, раҳбоният бар мо навишта нашудааст, оё ман барои шумо намунаи ибрат нестам?

- Савганд ба Худо, аз ҳамаи шумоён дида, ман аз Худованд бештар метарсам ва аз шумо дида андозаи муаянкардаашро хубтар риъоят мекунам».⁸⁴

⁸⁴ . Аҳмад 226/6, Ибни Ҳаббон (9), тасҳиҳи Албонӣ дар «Ал-ирво». 2015.

86. Қиссаи Паёмбар (с) ва асҳобаш дар таълими эшон одоби таъомхуриро ба гуфтани тасмия (бисмиллоҳ) дар аввали он

Ҳузайфа (р) гуфт:

Боре мо назди Расулуллоҳ (с) нишаста будем, ки зарфи таъоме пеши мо оварда ниҳоданд. Паёмбар (с) аз даст дароз кардан худдорӣ кард ва мо низ худдорӣ кардем, зеро пеш аз ӯ (с) мо даст ба таъом намебурдем. Ин ҳангом аъробие омад, ки гӯё касе таъқибаш мекарда бошад ва дарҳол даст ба таъом бурд, аммо Расулуллоҳ (с) дасти ӯро боз дошт. Ҳамин дам ходимазан низ саросемавор омада, қасди хӯрокхӯрӣ кард. Паёмбар (с) ӯро низ аз дасташ гирифта аз хӯрокхӯрӣ манъаш намуд.

Сипас, он Ҳазрат (с) фармуданд:

- Қавме, ки дар тановули хӯрок номи Парвардигорро зикр намекунад (яъне, бисмиллоҳ намегӯяд), шайтон ҳамтабақи онҳо мешавад.

- Вақте шайтон дид, ки мо аз хӯрокхӯрӣ даст кашидаем, бо ин ходимазан омад, то ба хӯрок ҳамроҳ шавад ва чун аз дасташ доштам, пас бо он аъробӣ омад, ки ӯро низ аз дасташ доштам.

- Савганд ба Худое, ки чуз ӯ маъбуде нест, дасти шайтон ва дасти он ду нафар дар дасти ман мебошанд».⁸⁵

87. Қиссаи Паёмбар (с) ва марди мунофиқе, ки назди он Ҳазрат (с) омад, то барояш талаби мағфират намояд

Аз Ибни Умар (р) ривоят аст, ки мегӯяд:

⁸⁵ . Абудовуд 3766. Насой 274, Албонӣ дар Саҳеҳи Абудовуд 3201.

- Рӯзе бо Паёмбар (с) нишаста будам, ки Ҳармала ибни Зайди ансорӣ, ки аз қабилаи Ҳориса буд, омад ва рӯ ба рӯи Расулуллоҳ (с) нишаста гуфт:

- Ё Расулаллоҳ (с), имон ин ҷост.

Ва бо дасташ ишора ба забонаш кард ва гуфт:

- Нифоқ ин ҷост.

Ва даст ба рӯи синааш гузошт. Аммо зикри Аллоҳро он қадар зиёд накард. Паёмбар (с) хомӯш буд. Ҳармала низ хомӯш шуд.

Пас, он Ҳазрат (с) ба забони Ҳармала ишора карда гуфтанд:

- Худовандо, забони ӯро ба ростӣ ва дили ӯро ба шукргузорӣ ҳидоят намо.

- Муҳаббати ман ва муҳаббати касеро, ки дӯстдори ман аст насиби ӯ бинамо ва натиҷаи корашро ба некӣ гардон!

Ҳармала гуфт:

- Ё Расулаллоҳ (с), ман бародарони мунофиқ дорам, ки сарварашон будам.

- Оё иҷозат медиҳед, ки онҳоро назди шумо фиристам.

Паёмбар (с) фармуданд:

- Касе ки мисли ту назди мо ояд, барояш талаби мағфират мекунам, чуноне ки баҳри ту кардам, аммо агар дар нифоқ пофишорӣ кард, пас Аллоҳ дар ин кор авлотар аст (яъне, ҳаволааш ба Худо)».⁸⁶

88. Қиссаи Паёмбар (с) ва Оиша (р) вақте, ки дар ҷанозаи тифле аз ансор ҳозир шуд

Оиша (р) мегӯяд:

- Паёмбар (с) ба ҷанозаи тифле аз ансор даъват шуд.

⁸⁶ . Табаронӣ 3475/4, дар ал-Исоба, Ибни Ҳаҷар 320/1.

(Чун баргашта омад) гуфтам:

- Эй Расули Худо (с), хушо ба ҳоли ӯ (яъне, тифли вафот ёфта), ки гунчишке аз гунчишкони ҷаннат аст!

- Амали зиште накардааст ва амали баде ба ӯ нарасидааст!

Паёмбар (с) гуфтанд:

- «Эй Оиша, албатта Худованд, чун ҷаннатро офарид барои он аҳли ҷаннатро офарид ва ҳол он ки эшон дар сулби падарҳояшон ҳастанд.

- Ва инчунин дӯзахро ва барои он (дӯзах) аҳли дӯзах ва дузахиёнеро, ки дар сулби (камари) падарҳояшон ҳастанд, офарид».

89. Қиссаи Паёмбар (с) ва асҳобаш ҳангоме, ки аз он Ҳазрат (с) талаби васфи ҷаннатро намудаанд

Абуҳурайра (р) мегӯяд:

Гуфтем:

- Ё Расулаллоҳ (с) вақте шуморо мебинем, дилҳоямон нарм мешавад ва аз аҳли охират мегардем ва ҳар вақте аз шумо ҷудо мешавем, рӯ ба дунё ва молу авлод меорем. Паёмбар(с) фармуд:

- «Агар шумо ҳамеша ба ҳоле бошед, ки ҳоло дар назди ман ҳастед, ҳароина, малоикаҳо шуморо зиёрат мекунанд.

- Агар шумо гуноҳ накунад, Худованд қавмеро меорад, ки гуноҳ мекунанд (ва низ барои гуноҳонашон талаби мағфират менамоянд), то эшонро биомурзад».

Гуфтем:

- Эй Расули Худо (с), аз ҷаннат ва сохтмони он ба мо сухан бигӯ?

Он Ҳазрат (с) фармуд:

- «Ҳиште аз тиллову хиште аз нуқра аст ва андоваи он мушки хушбуй.

- Сангрезаҳояш марвориду ёқут аст ва хокаш заъфарон.

- Шахсе, ки дохили он мешавад дар неъмат аст ва навмед намешавад.

- Ҷовидон аст ва намемирад.

- Либоси он кӯҳна намешвад ва ҷавонаш пир намегардад».⁸⁷

90. Қиссаи Паёмбар (с) ва Зубайр (р), чун аз баъзе аҳволи охират пурсид

Зубайр ибни Аввом (р) мегӯяд:

- Вақте ба Паёмбар (с) оятҳои:

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عِنْدَ

رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ ﴿٣١﴾

«Ҳароина, ту мемирӣ ва онҳо низ мирандаанд. Сипас ҳама дар рӯзи қиёмат дар назди Парвардигоратон бо якдигар хусумат хоҳед кард».

(Сураи Зумар, ояти 30-31)

нозил шуд, гуфтам:

- Эй Расули Худо (с) оё он чӣ дар ин дунё аз гуноҳони содиркардаамон буд, дар қиёмат такрор меёбад?

Гуфт:

⁸⁷ . Аҳмад 304-306 /2, Тирмизӣ 2526, Аҳмад Шокир тасҳеҳеш намуд.

- Бале, то он одаме, ки ҳақ ба ҳақдораш нарасад, такрор меёбад. Зубайр(р) чунин гуфтааст:

- Савганд ба Худо, ин кор хеле саҳт аст!⁸⁸

91. Қиссаи Паёмбар (с) ва аъробие, ки аз меваҳои қаннат мепурсад

Аз Утба ибни Абдусалмо ривоят аст, ки мегӯяд:

- Аъробие (бодиянишин) назди Паёмбар (с) омада дар бораи ҳавз пурсид. Паёмбар (с) ба ӯ дар бораи қаннат нақл кард. Пас, аъробӣ пурсид:

- Оё он ҷо мева ҳаст?

(Паёмбар(с)) гуфт:

- Оре ва дарахте ҳаст, ки номаш Тубо аст.

Ровӣ мегӯяд:

- Боз чизҳои нақл кард, ки надонидам, он чист.

(Араби бодиянишин) боз пурсид:

- (Он дарахт) ба қадом дарахти заминии мо монанд аст?

- Паёмбар(с) гуфт:

- «Диёри Шом рафтаӣ»?

Гуфт:

- На.

Гуфт:

- Ба дарахти ҳавз, ки дар Шом мерӯяд, монанд аст.

- Як тана дораду қисми болоиаш чанд шоха мешавад».

Аъробӣ гуфт:

- Бузургии шохааш чӣ қадар аст?

Ҳазрат фармуд:

- «Масофаи як моҳ барои парвози зоғи сафед, ки хаста намешавад».

Боз гуфт:

⁸⁸ . Аҳмад 183/4, Ибни Касир дар тафсираш 290/4.

- Бузургии даври танаи он чӣ қадар аст?

Ҳазрат фармуд:

- «Агар уштури чаҳорсола сафар намояд ҳалок мегардад ва атрофи онро давр зада наметавонад, ҳатто устухони гарданаш мешиканад».

Боз пурсид:

- Он ҷо ангур ҳаст?

Фармуд:

- «Бале».

Боз пурсид:

- Бузургии донаи он чӣ қадар аст?

Фармуд:

- «Оё падарат бузуро аз чаҳорпоёнаш куштааст, ки бузург бошад»?

Гуфт:

- Бале.

Фармуд:

- «Пас пустахро чудо карда ба модарат дода гуфтааст, ки:

- Аз он барои мо як сатил (далв) дурст намо»?

Гуфт:

- Бале.

Аъробӣ гуфт:

- Пас он як дона ангур ман ва аҳли хонаводаамро сер мекунад?

Паёмбар (с) фармуд:

- «Бале ва ҳамаи хешутаборатро низ сер мекунад».

92. Қиссаи тасдиқи Ҳузайма барои Набӣ (с) дар хусумати ӯ ҳамроҳи аъробӣ

Амора ибни Ҳузайма ибни Собит аз амакаш, ки аз асҳоби Набӣ (с) буд ривоят мекунад, ки Паёмбар (с) аз марди бодиянишине аспашро савдо карда харид ва аъробӣ аз дунболи вай мерафт, то пули аспашро

гирад. Паёмбар (с) шитобон мерафту аъробӣ оҳиста - оҳиста. Мардҳои дигаре бо аъробӣ рӯ ба рӯ шуда аспро савдо мекунад ва беҳабар аз он, ки Паёмбар (с) онро савдо кардааст, ҳатто баъзе аз онҳо аз қимати харидаи Паёмбар (с) онро болотар нарх мекунад. Чун нархашро боло карданд, аъробӣ Паёмбар (с)-ро нидо карда мегӯяд:

- Агар ин аспро харидани бошад, бихаред вагарна онро мефурӯшам.

Паёмбар (с) пас аз шунидани суханони аъробӣ дар ҷояш истод ва аъробӣ наздаш омад ва Расули Худо (с) ба ӯ гуфт:

- «Оё ин аспро ман аз шумо нахаридаам?»

Аъробӣ гуфт:

- На, савганд ба Худо, ба шумо нафурӯхтаам.

Расули Худо (с) гуфт:

- «Балки, ман онро аз шумо харидаам».

Мардум дар назди Паёмбар (с) ва аъробӣ ҷамъ омаданд ва эшон бо ҳамдигар мурочиъат мекарданд (яъне, ҳар кадом барои исботи ҳақ буданаш гуфтаҳои пештараашро такрор мекард).

Пас, аъробӣ гуфт:

- Кани шоҳиде, то шаҳодат диҳад, ки ман аспро ба шумо фурӯхтаам.

Сипас яке аз мусалмонон омада ба аъробӣ мегӯяд:

-«Вой бар ту, Расули Худо (с) ҷуз ҳақ чизе намегӯяд!

Ин лаҳза Хузайма ибни Собит (р) омада ҳолатро мушоҳида кард ва дид, ки аъробӣ мегӯяд:

- Кани шоҳиде, ки шаҳодат диҳад, ки ман ба шумо аспро фурӯхтаам.

Хузайма мегӯяд: Ман шаҳодат медиҳам, ки шумо ба ӯ (с) аспатонро байъ кардед.

Расули Худо (с) рӯ ба сӯи Хузайма карда гуфт:

- «Ба чӣ шаҳодат медиҳӣ?»

Гуфт:

- Ба тасдиқи шумо эй Расули Худо (с)!
Пас, Расули Худо (с) шаҳодати Хузаймаро шаҳодати ду мард ҳисобид.

Дар ривояти дигар омадааст:

Хузайма гуфт:

- Эй Расули Худо (с), ман шуморо бо хабари осмонӣ тасдиқ мекунам, на бо он чӣ, ки мегӯед?»

93. Қиссаи Паёмбар(с) ва пирамарде, ки бисёр гуноҳ кардааст ва тавба кардан мехоҳад

Макхул мегӯяд:

- Муйсафеде, ки аз сабаби пирӣ абрӯвонаш болои чашмонаш фаромада буд, назди Расули Худо (с) омада гуфт:

- Эй Расули Худо (с), марде хиёнат кардаву даст ба гуноҳ зада ва ҳар кори зиште, ки ҳаст муртакиб шудааст ва агар хатоҳои ӯро ба аҳли замин тақсим намой, ҳароина, ҳалокашон месозад, оё ӯ метавонад тавба намояд?! Паёмбар (с) фармуд:

- «Оё Исломо пазируфтаӣ»? Гуфт: Ман шаҳодат медиҳам, ки нест маъбуде ҷуз Худованд ва ин, ки Муҳаммад(с) фиристодаи Ӯст. Паёмбар(с) фармуд: «Худованд хиёнату фиску фиҷури шуморо мағфират мекунад ва бадиҳои шуморо ба некӣ мубаддал месозад модоме, ки шумо чунин бошед». Он мард (таъачҷубкунон) гуфт: Эй Расули Худо(с), хиёнатҳо ва фиску фучури маро мебахшад?! Фармуд: «(Оре), хиёнатҳо ва фиску фучуратро низ мебахшад». Сипас он мард такбиру таҳлилгӯён баргашта рафт.⁸⁹

⁸⁹ . Аҳмад 172/2, Ибни Ҳаббон 1722, Шуъайби Арнаутӣ ҳасанаш шуморидааст.

94. Қиссаи Паёмбар (с) ва Абуфарва, ки гуноҳи зиёде содир кардасту иродаи тавба кардан дорад

Абуфарва мегӯяд, ки ӯ назди Расулulloҳ (с) омада гуфт:

- Оё марде, ки ҳамаи гуноҳонро содир кардааст ва ҳеҷ яки онро нагузоштааст, пас метавонад тавба кунад?

Паёмбар (с) фармуд:

- «Ислом овардаӣ?»

Гуфт:

- Бале.

Он ҳазрат (с) фармуд:

- «Амалҳои хайр анҷом бидеҳ ва аз корҳои зишт даст бикаш, пас Худованд барои ту ҳамаашро нек мегардонад».

Он мард гуфт:

- «(Ҳатто), хиёнатҳову фисқу фучурамо низ мебахшад?».

Паёмбар (с) фармуд:

- «Бале». Пас он мард такбиргуён рафта аз чашм ғоиб шуд.

95. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки аз беҳтарини аъмол пурсидааст

Аз Абдуллоҳ ибни Амр (р) ривоят аст, ки марде назди Паёмбар (с) омада аз беҳтарини аъмол пурсид. Паёмбар (с) гуфт:

- «Намоз гузоридан».

Он мард гуфт:

- Баъд аз он кадом?

Фармуд:

- «Намоз гузоридан».

Он мард пурсид:

- Баъд аз он кадом?

Он Ҳазрат (с) фармуданд:

- «Намоз гузоридан».

Ва ҳамин ибораро се маротиба такрор карданд.

Чун хеле зиёд пурсид:

Паёмбар (с) фармуд:

- «Ҷиҳод намудан дар роҳи Худо».

Он мард гуфт:

- Ман волидайн дорам.

Расулulloҳ (с) фармуд:

- «Шуморо ба некӣ кардан нисбати волидайнатон амр мекунам».

Он мард гуфт:

- Савганд ба зоте, ки шуморо ба ҳақ фиристодааст, ҳароина, ҷиҳод мекунам ва онро тарк намекунам».

Расули Худо (с) фармуд:

- «Шумо чӣ кор карданатонро худатон хубтар медонед»

96. Қиссаи Паёмбар (с) ва се нафар ва баёни бартарии нишастан дар маҷолиси зикр

Абувоқид Ҳорис ибни Авф мегӯяд, ки Расули Худо (с) ҳамроҳи мардум дар масҷид нишаста буданд, ки се нафар ворид шуданд. Сипас ду нафарашон ба сӯи Расули Худо (с) омаданд ва якеашон баргашта рафт. Он ду нафар дар маҷлиси Паёмбар (с) омада истоданд. Яке аз онҳо дар давра ҷои нишаст ёфта нишасту дигарӣ аз қафои вай нишаст. Чун Паёмбар (с) аз маҷлис фориғ шуданд, фармуданд:

- «Оё шуморо аз ин се нафар хабар надихам?»

- Яке аз онҳо ба Худо рӯй овард. Пас, Аллоҳ (ҷ) ӯро ҷой дод, аммо дуввумин шарм кард, пас Худованд низ аз ӯ ҳаё кард.

- Аммо саввумӣ (чун, пас гашта рафт), Худованд аз ӯ рӯй гардонид».⁹⁰

97. Қиссаи Паёмбар (с) ва Ибни Умми Мактум ҳангоме, ки хост тарки намози ҷамоъат кунад

Амр ибни Умми Мактум (р) мегӯяд, ки Расули Худо (с) ба масҷид омада дид, ки адади намозгузoron хеле кам аст, пас гуфт:

- «Ҳароина, ман майл дорам, ки барои мардум касеро имом гузорам ва баъд аз он берун шавам ва ҳар инсонеро, ки аз намози ҷамоъат ақибнишинӣ кардааст, хонаашро бар болояш сӯзонам».

Ибни Умми Мактум гуфт:

- Эй Расули Худо (с), байни ман ва байни масҷид дарахтзор аст ва ҳар лаҳза ба омадан қодир нестам, пас метавонам намозамро дар хонаам гузорам?

Паёмбар (с) фармуд:

- «Иқомати намозро мешунавӣ?»

Гуфт:

- Бале.

Паёмбар (с) гуфт:

- «Пас ба намози ҷамоат ҳозир шав».⁹¹

98. Қиссаи гиряи Паёмбар (с) назди Оиша (р) барои нозил шудани оят

Убайд ибни Умайр (р) мегӯяд, ки ӯ ба Оиша (р) гуфтааст:

⁹⁰ . Аҳмад 423/3, Абудовуд 552, Ибни Моҷа 792, Албонӣ тасҳеҳаш кардааст.

⁹¹ . Аҳмад 423/3, Абудовуд 552, Ибни Моҷа 792, Албонӣ тасҳеҳ кардааст.

- Маро аз ақибтарин чизе, ки аз Паёмбар (с) дидаӣ хабар деҳ.

Ровӣ мегӯяд:

Оиша (р) сукут карда, баъд гуфт:

- Шабе аз шабҳо буд.

- Паёмбар (с) гуфт:

- «Эй Оиша (р) бигзор имшаб Парвардигорамро ибодат кунам».

Гуфтам:

- Савганд ба Худо, ман наздикии шумо ва он чиро, ки боиси хушнудии шумост, дӯст медорам.

Оиша (р) мегӯяд:

- Паёмбар (с) бархоста таҳорат карда ба намоз гузоридан шурӯъ намуд.

Оиша (р) мегӯяд:

- Пас, дар намоз ба гиря шурӯъ кард, ҳатто, ки бағалаш тар шуд.

Боз Оиша (р) илова кард:

- Пас, Паёмбар (с) нишаста гиря кард, ҳатто риши муборакашон тар шуд ва замин ҳам намнок гашт.

- Чун Билол (р) омада азони намозро гуфт ва дид, ки Паёмбар (с) гиря дорад, гуфт:

- Эй Расули Худо, шумо гиря мекунед ва ҳол он, ки Худованд гуноҳони гузашта ва ояндаи шуморо омурзидааст?!

Паёмбар (с) фармуд:

- «Оё ман бандаи шукргузор набошам?!

- Ҳароина, имшаб ба ман ояте нозил шуд, ки ҳалокат ва нобудӣ аст бар шахсе, ки онро мехонаду дар он тафаккур намекунад».⁹²

Худованд мефармояд:

⁹² . Ибни Ҳаббон 620, Шуъайби Арнаъут: Иснодаш қавист.

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَخْتَلَفِ اللَّيْلِ
وَالنَّهَارِ لآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٩﴾

«Ҳаройна, дар офариниши осмонҳову замин ва омаду шуди шабу рӯз хирадмандонро ибратҳост...»

(Сураи Оли Имрон, ояти 190)

99. Қиссаи Паёмбар (с) ва марди коргаре, ки аз бародари толибилмаш шикоят кард

Анас ибни Молик (р) мегӯяд:

- Дар аҳди Расулуллоҳ (с) ду бародар буданд, ки яке коргар буд ва дигаре ҳамроҳии Паёмбар (с)-ро ихтиёр карда, талаби илм менамуд.

- Пас, бародари коргар аз бародари толибилмаш назди Паёмбар (с) шикоят кард.

- Он Ҳазрат(с) фармуд:

- «Шояд ба сабаби ӯ ризқи шумо дода мешавад».⁹³

100. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки аз рӯзи қиёмат мепурсад

Абуҳурайра (р) мегӯяд:

- Чун Паёмбар (с) дар маҷлисе бо мардум сухан мегуфт, марди аъробие омада гуфт:

⁹³ . Тирмизӣ 2345, Ибни Абдулбар дар Ҷомеъи баёни илм 59/1, Ҳоким дар «Мустадрок» 94/1.

- Қиёмат кай барпо хоҳад шуд?
Паёмбар (с) ба суханашон идома доданд. Баъзеи мардум гуфтанд:

- Суоли ӯро шуниду гуфтааш маъқулаш набуд.

Дигарон мегуфтанд:

- Баръакс, сухани он мардро нашнидааст.

Расулуллоҳ (с) чун суханронияшро хотима дод пурсид:

- «Кучост»?

Мақсади Паёмбар (с) он марди бодиянишини суолкарда буд.

Аъробӣ гуфт:

- Ман ин ҷоям, ё Расулалоҳ.

Паёмбар (с) фармуд:

- «Ҳар вақт, ки амонатдорӣ (аз байни мусалмонон) гум шавад, қиёматро интизор бош!».

Пурсид:

- Гум шудани амонатдорӣ чӣ гуна аст?

Гуфт:

- Ҳар вақт масъулият ба зиммаи шахси номуносиб вогузошта шавад, интизори қиёмат бош».⁹⁴

101. Қиссаи вафоти Паёмбар (с)

Язид ибни Бобнус мегӯяд:

- Ӯ назди Оиша (р) омад ва Оиша (р) гуфтааст:

- Расулуллоҳ (с) одат доштанд, ки ҳаргоҳе аз назди ҳучраам мегузаштанд, бароям сухане мегуфтанд, ки хушҳолу болидарӯх мегаштам.

- Боре аз наздам гузашта сухане нагуфтанд, пас ман сарамро бо сарбанде баста бар фирошам (рахти хоб) хобидам.

⁹⁴ . Бухорӣ (59).

- Чун Расулulloҳ аз наздам гузаштанд, пурсиданд:

- «Ба ту чӣ шуд?»

Гуфтам:

- Сарам дард мекунад.

Ӯ (с) фармуд:

- Балки сари ман дардманд аст ва манам, ки (месазад) аз дарди сарам шикоят кунам⁹⁵.

Ин дар ҳоле буд, ки Ҷабраил (а) ўро аз қабзи рӯҳ (марг) огоҳаш карда буд. Пас аз чанд рӯзе ўро дар чодаре чор нафар гирифта назди ман оварданд.

Ӯ (с) гуфт:

- Эй Оиша занҳоро хабар кун, то биёянд.

Чун омаданд Ҳазрат фармуд:

- «Ман байни шумо рафту омад карда наметавонам, иҷозат диҳед то назди Оиша бимонам».

Занон гуфтанд:

- Бале (яъне, мо розӣ).

Пас аз он дидам, ки рӯяшон сурх мешавад ва арақ мекунад ва ҳол он ки қаблан ҳеҷ мурдаро надида будам. Он Ҳазрат (с) гуфтанд:

- «Маро бишинонед».

Пас ўро ба худам така додам ва дастамро бар сараш гузоштам, ки ӯ (с) сарашро ба дигар тараф гардонид, пас дастамро бародоштам ва гумон кардам, ки меҳоҳад ба сари ман бирасад, пас аз даҳонаш қатраи сарде дар садри ман чакид, баъд аз он хам шуда ба болои ҷойгаҳаш афтод.

Сипас болои ўро пӯшонидам ва то ин дам мурдаеро надида будам.

Пас Умар (р) ҳамроҳи Муғира ибни Шуъба омада иҷозати дохил шудан пурсиданд. Ба онҳо иҷозат додам ва пардаи болои Паёмбарро маҳкам кардам. Умар (р) гуфт:

⁹⁵ . Бухорӣ 5666, 7217, 228/6, Бағавӣ 220/5, Дорулқутнӣ 74/2, Ибни Моҷа 1465, Дорумӣ 38/1, Ибни Саъд «Табақот» 1124/2, Абунаъим «Ҳиля» 185/2, Албонӣ «Ирвоул-ғалил» 160/3.

- Эй Оиша (р) ба Паёмбари Худо чӣ шудааст?

Гуфтам:

- Як соат боз аз ҳуш рафтааст.

Сипас Умар (р) аз рӯи он Ҳазрат (с) пардаро гирифта гуфт:

- Во ғаммоҳ !

- Ин дар ҳақиқат худи ғам аст.

Баъд аз он рӯи муборакро пушонид ва аммо Муғира сухане нагуфт ва чун назди дар расиданд, Муғира ба Умар (р) гуфт:

- Эй Умар, Паёмбар (с) вафот кардааст.

Умар (р) гуфт:

- Дурӯғ гуфтӣ !

- Расули Худо (с) намурдааст ва ҳаргиз намемирад то ба қитоли мунофиқон амр накунад, балки туро фитна фаро гирифтааст.

Пас Абубакр (р) омада гуфт:

- Ба Паёмбари Худо (с) чӣ шудааст?

Гуфтам:

- Беҳуш шудааст.

Сипас Абубакр (р) аз рӯи мубораки он Ҳазрат (с) чодарро бардоштанд ва байни чашмонашонро бўсиданд ва дастонашонро ба бари рӯяшон ниҳода гуфтанд:

- Вой, афсӯси Паёмбари Худо !

- Вой, афсӯси баргузидаи Худо !

- Вой, афсӯси дӯсти Худо !

- Рост гуфтааст Худо ва Расулаш, ки:

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ

«Ҳаройна, ту мемири ва онҳо низ мирандаанд».

(Сураи Зумар ояти 30)

وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِّن قَبْلِكَ الْخُلْدَ ^ط أَفَأَيْنَ مِتَّ فَهُمْ

الْخَالِدُونَ ﴿٣٤﴾

«Мо пеш аз ту ҳеҷ башареро ҷовидон насохтаем. Чӣ сон агар ту низ бимири, онҳо ҷовидон бимонанд».

(Сураи Анбиё ояти 34)

كُلُّ نَفْسٍ ذَا بَقِيَّةٍ الْمَوْتِ ^ظ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ ^ط أَجُورَكُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ ^ط فَمَن زُحِرَ ^ط عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ ^ط

وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَعُ الْغُرُورِ ﴿١٨٥﴾

«Ҳама кас маргро мечашад ва дар ҳақиқат дар рӯзи қиёмат музди аъмоли шуморо ба камол (пуррагӣ) хоҳанд дод. Ва ҳар касро аз оташ дур созанд ва ба бихишт дароваранд, ба пирӯзӣ расидааст. Ва ин зиндагии дунё ҷуз матоъи фиребанда нест».

(Сураи Оли Имрон ояти 185)

Баъд аз он рӯи он Ҳазрат (с)-ро пушонида сӯи мардум баромада гуфт:

- Эй мардум!

- Оё касе аз шумо ба Паёмбар (с) аҳде дошт?

Гуфтанд:

- На.

Гуфт:

- Касе, ки ибодати Худоро мекард, пас Худованд зиндасту намемирад ва шахсе, ки Муҳаммадро мепарастид, пас дар ҳақиқат Муҳаммад вафот ёфт.

Ва ин оятро тиловат фармуд:

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَّيِّتُونَ ﴿٣٠﴾

«Ҳаройна, ту мемири ва онҳо низ мирандаанд».

(Сураи Зумар ояти 30)

Мундариҷа

1. Қиссаи пешниҳоди он Ҳазрат (с) ба қавми худ ҳангоми вафоти Абутолиб	8
2. Қиссаи фармони Паёмбар (с) ба Алӣ (р) дар муҳорибаи Хайбар, барои даъвати мардум ба сӯи Ислому	9
3. Қиссаи даъвати Паёмбар (с) ҳешу табори худро ба Ислому ва исрори Абуҷаҳл бар қуфр	11
4. Қиссаи мардумро ба Ислому даъват кардани он Ҳазрат (с) дар бозор ва дурӯғгӯ шуморидани қавмаш ўро	12
5. Қиссаи дохил шудани Амр назди Паёмбар (с) ва қиссаи аҷиби ба Ислому рӯ овардани ӯ	13
6. Қиссаи ҷустуҷӯи он Ҳазрат (с) аз ёваре, ки дар даъвати ба сӯи Худо ўро кӯмак кунад ва ба ивазаш вориди ҷаннат шавад	14
7. Қиссаи азобу азияте, ки он Ҳазрат (с) аз аҳли Қурайш дидааст	16
8. Қиссаи гузоштани аҳлоти уштур бар пушти Паёмбар (с) дар ҳоле, ки ӯ намоз мегузорид	16
9. Қиссаи озору азияти аҳли Тоиф ба Паёмбар (с) ва нозил шудани малоикаи кӯҳҳо барои нобудии эшон	18
10. Қиссаи мужда ба ҷаннат додани Набӣ (с) Аммор ва аҳли байташро ҳангоме, ки онҳоро гирифтори азобу уқубат мебинад	18
11. Фурӯд омадани ҳазор малоика баҳри ҳамроҳӣ намудан Паёмбар (с)-ро дар муҳорибаи Бадр бар зидди мушрикони	19
12. Қиссаи марде, ки ҷиҳод ва шаъну шарафи дунёро ҳамроҳи Паёмбар (с) меҳаҳад	20
13. Қиссаи марде, ки дохили ҷаннат шудааст ва ҳол он ки боре ҳам намоз нагузорида ва Паёмбар (с) бар он шаҳодат додааст	21
14. Қиссаи марде, ки бо Паёмбар (с) бар ҷаннат паймон баста буд	22
15. Қиссаи дидани Паёмбар (с) марди сиёҳпӯстро бо ду ҳамсар аз Ҳурул-айн	24

16. Қиссаи Паёмбар (с) бо марде, ки аз бемориҳо мепурсад: Оё аз онҳо мо аҷр мегирем?.....	24
17. Қиссаи зане, ки иродаи ҷиҳод мекунад ва суҳанони Набӣ (с) ба ӯ, ки тоъати шавҳар баробари ҷиҳод аст	25
18. Қиссаи ҷӣ гуна муносибат кардани он Ҳазрат (с) бо ҷавоне, ки иродаи зино дошт	26
19. Қиссаи адолати Паёмбар (с) дар масъалаи зане, ки дуздӣ карда буд	28
20. Қиссаи адолати Паёмбар (с) бо ду марде аз Ансор	29
21. Қиссаи аъробие, ки назди Паёмбар (с) омада қарзашро талаб менамояд	29
22. Паёмбар (с) ва қиссаи ҳафт дирҳаме, ки ҳангоми бемориашон Оиша (р)-ро ба хайроти он амр намуданд ...	30
25. Паёмбар (с) ва қиссаи фурӯхтани Абуҷаҳл дохил шуданро бо дарахте дар биҳишт	34
26. Қиссаи Паёмбар (с) ва Усмон (р) дар харидории ҷашмае аз ҷашмаҳои биҳишт	35
бастанӣ санг дар шикамашон	36
28. Қиссаи баракати Набӣ (с) дар таъоми Абуҷаҳл	37
29. Қиссаи Паёмбар (с) ва Ҳаким ибни Ҳизом	39
30. Ҳавфи Паёмбар (с) аз танофус, яъне сабақат ҷустан (мусобиқа) дар моли дунё, ҳангоме, ки Абуубайда бо мол аз Баҳрайн баргашт	40
31. Қиссаи осори ҳасир (бурё) дар паҳлуи бадани он Ҳазрат (с) ва гириши Умар (р) барои он	41
32. Зухди Набӣ (с) дар кӯрпа ва қиссаи Ҷ (с) бо Оиша (р)	42
33. Суҳани Паёмбар (с) дар зухди Мусъаб ибни Умайр (р)	42
34. Қиссаи Паёмбар (с) ва марди шикам қалон	43
35. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки ӯ (с)-ро дӯст мебошад ва нузули оят дар ин бора	44
36. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки муҳаббати Худо ва Расулашро ҷун зод ва тӯшаи охирати худ қарор додааст .	45
37. Қиссаи Паёмбар (с) ва Каъб, ҳангоме, ки ранги Паёмбар (с)-ро аз гуруснагӣ дигаргун дид	46
38. Қиссаи Абуҷаҳл дар эҳтироми Паёмбар (с) ва адами озори Ҷ (с)	47
39. Қиссаи Паёмбар (с) ва Усайд ибни Ҳузайр ҳангоме, ки бадани он Ҳазрат (с)-ро бӯса кард	48

40. Қиссаи баргузида шудани он Ҳазрат (с) ба паёмбарӣ ва дастгирии Ҳадича (р) бар он	49
41. Қиссаи он чӣ, ки он Ҳазрат (с) дар шаби Исро ва Меъроҷ дидааст	51
.....	53
42. Қиссаи Паёмбар (с) ва Ҳадича (р) дар бораи ваҳй.....	57
43. Қиссаи муъҷизаи Паёмбар (с) барои радди Абучаҳл аз озори Расулulloҳ (с).....	58
44. Паёмбар (с) ва қиссаи мошитаи (ороишгарзани) духтари Фиръавн	59
45. Қиссаи итоъату фармонбардории ду дарахт ба амри Паёмбар (с)	60
46. Қиссаи овози нолаи дарахт ва шоҳае, ки Паёмбар (с) назди онҳо хутба мехонд.....	62
47. Қиссаи Паёмбар (с) ва Қутода ҳине, ки чашми баромадашро ба маконаш баргардонид.....	63
48. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде ки дасташ шал гардид	63
49. Қиссаи Паёмбар (с) ва Абдуллоҳ ибни Салом ва се суоли вай.....	64
50. Ҳайбати Абумасъуд аз Паёмбар (с).....	65
51. Қиссаи Паёмбар (с) ва Уяйна дар бораи раҳм намудан бар фарзандон	66
52. Қиссаи Паёмбар (с) ва Абубакр (р), хангоме, ки ўро марде дашном дод.....	67
53. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки ба иззати марди мусалмон расид.....	68
54. Қиссаи Паёмбар (с) ва марди дузд	68
55. Қиссаи мадуро қардани Паёмбар (с) бо марди бад	69
56. Қиссаи иззату икромии Паёмбар (с) мусалмонони камбағалро	70
57. Қиссаи имтиноъ варзидани Набӣ (с) аз ҷавоби атсаи шахсе, ки ҳамди Худоро намегӯяд	71
58. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки хоҳиши садақа қардани сеяки молашро мекунад	72
59. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки иҷозат талабид дар ҳоле, ки рӯ ба рӯи дар аст	73
60. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки аз муомилаи бади хешутабораш ба ў шикоят дорад	73
61. Қиссаи ҳилми Паёмбар (с) бар яҳудие, ки чодеяш қарда буд	74

62. Қиссаи Паёмбар (с) ва зани яҳудие, ки ба ў гусфанди захролудро пешниҳод қард.....	74
63. Қиссаи шӯҳии Паёмбар (с) бо зани кӯҳансол.....	75
64. Қиссаи Паёмбар (с) ва Умми Ҳориса дар суол қардани ў аз тақдири писараш.....	76
65. Қиссаи Паёмбар (с) ва зане, ки (аз бемории саръ) беҳуш мешуд.....	77
66. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки Худованд ҷазои гуноҳашро фавран нишонидод.....	78
67. Қиссаи Паёмбар (с) ҳине, ки сар ба сачда гузошта буд ва муждаи Ҷабраил (а) бар ў	78
68. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки он Ҳазрат (с) як хурмо ба вай дод.....	79
69. Қиссаи Набӣ (с) ва Рабиъа дар бораи ҳирси ў бар савоб ..	80
70. Қиссаи хавфу тарси Паёмбар (с) хангоме, ки як хурмоеро хурд.....	82
71. Қиссаи Паёмбар (с) дар ҳоле, ки хоб буд ва аъробие (бодиянишин), ки қасди қатли ўро дошт.....	83
72. Қиссаи Паёмбар (с) ва ҷавоне, ки аз таъсири ояте беҳуш шуда афтод.....	84
73. Қиссаи гиряи Паёмбар (с) ҳамроҳи Абдуллоҳ ибни Масъуд	86
74. Қиссаи гиряи Паёмбар (с) хангоми шунидани гиряи аҳли Суффа вақти нозил шудани оят.....	87
75. Қиссаи Паёмбар (с) ва саҳоба дар бораи хомӯшӣ ва ҳифзи лисон.....	88
76. Қиссаи Паёмбар (с) ва марди фақире, ки бо ҳамсараш дар моҳи рамазон ҳамхоба шудааст	89
77. Қиссаи Паёмбар (с) ва Саъд ибни Убода дар бораи ғайрат ва рашки ў ба ҳамсараш	90
78. Қиссаи Паёмбар (с) ва Оиша дар бораи рашки ў бар Набӣ (с).....	91
79. Қиссаи Паёмбар (с) ва Ибни Масъуд (р) дар шинохти беҳтарин ва донотарини мардум.....	92
80. Қиссаи издивочи Паёмбар (с) бо Ҳадича (р)	94
81. Қиссаи издивочи Паёмбар (с) бо Оиша ва Савда (р)	96
82. Қиссаи Паёмбар (с) ва ҳамсаронаш хангоме, ки иродаи талоқи эшонро намуд	97
83. Қиссаи муъоширати Набӣ (с) бо Оиша (р).....	100

84. Қиссаи муносибати хуби Паёмбар (с) бо пиразан.....	101
85. Қиссаи талаб намудани Паёмбар (с) аз Усмон ибни Мазъун ин ки муносибаташро бо ҳамсараш нек намояд	102
86. Қиссаи Паёмбар (с) ва асҳобаш дар таълими эшон одоби таъомхуриро ба гуфтани тасмия (бисмиллоҳ) дар аввали он.....	103
87. Қиссаи Паёмбар (с) ва марди мунофике, ки назди он Ҳазрат (с) омад, то барояш талаби мағфират намояд.....	103
88. Қиссаи Паёмбар (с) ва Оиша (р) вақте, ки дар чанозаи тифле аз ансор ҳозир шуд	104
89. Қиссаи Паёмбар (с) ва асҳобаш ҳангоме, ки аз он Ҳазрат (с) талаби васфи чаннатро намудаанд.....	105
90. Қиссаи Паёмбар (с) ва Зубайр (р), чун аз баъзе ахволи охират пурсид.....	106
91. Қиссаи Паёмбар (с) ва аъробие, ки аз меваҳои чаннат мепурсад.....	107
92. Қиссаи тасдиқи Хузайма барои Набӣ (с) дар хусумати ӯ ҳамроҳи аъробӣ.....	108
93. Қиссаи Паёмбар (с) ва пирамарде, ки бисёр гуноҳ кардааст ва тавба кардан меҳаҷад	110
94. Қиссаи Паёмбар (с) ва Абуфарва, ки гуноҳи зиёде содир кардаасту иродаи тавба кардан дорад	111
95. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки аз беҳтарини аъмол пурсидааст	111
96. Қиссаи Паёмбар (с) ва се нафар ва баёни бартари нишастан дар маҷолиси зикр.....	112
97. Қиссаи Паёмбар (с) ва ибни Умми Мактум ҳангоме, ки хост тарки намози ҷамоъат кунад.....	113
98. Қиссаи гиряи Паёмбар (с) назди Оиша(р) барои нозил шудани оят.....	113
99. Қиссаи Паёмбар (с) ва марди коргаре, ки аз бародари толибилмаш шикоят кард.....	115
100. Қиссаи Паёмбар (с) ва марде, ки аз рӯзи қиёмат мепурсад	115
101. Қиссаи вафоти Паёмбар (с).....	116

Ҳадафи Бунёди ҷамъиятии «Васатият»

Бунёди ҷамъиятии «Васатият» мутобиқи қонунгузорию амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияти худро ба роҳ монда, ҳадафҳои асосии он иборатанд аз:

-Баланд бардоштани савияи илмию фарҳангии миллати тоҷик.

-Таҳқиқ ва пажӯҳиши таърих ва тамаддуни шарқӣ бо услубҳои тоза ва замонавӣ.

-Расонидани аҳкоми дини мубини Ислом тавассути китобҳои пурмуҳтаво ва асил дар партави **Қуръон ва Суннат** ва тибқи мазҳаби **Имоми Аъзам Абӯҳанифа (р)**.

-Муттаҳидсозии тамоми мардуми Тоҷикистони азиз новобаста аз миллату наҷод дар атрофи **қонун ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон**.

-Хидмати содиқона ба миллат ва давлати куҳанбунёди тоҷик ва зиддият бо ҳар гуна ихтилоф ва зуҳуроти номатлуб.

-Нашри китобҳои асилу нобе, ки аз гузаш-тағони солеҳамон ба мо расидааст.

Албатта имони комил ва яқин дорем, ки бо ёрии Худованд ба ин ҳадафҳо муваффақ хоҷем шуд. Аз ин хотир ҷамагонро ба хондани чунин китобҳо тавсия менамоем, то аз ҳар гуна инҳирофот ва қачравӣ солим бошем ва обурӯю эътибори миллати азизамонро ҳифз намуда, парчами давлати соҳибистиқлоламонро боз ҳам баландтар бардорем.

Раёсати Бунёди ҷамъиятии «Васатият»

**КИТОБҶОЕ, КИ АЗ ТАРҶУМОН
ТО БА ҲОЛ ТАРҶУМА,
БАРГАРДОН ВА ТАҲИЯ ШУДААСТ:**

1. Саду як қисса аз ҳаёти Муҳаммад (с).
2. Саду як қисса аз ҳаёти Абубақри Сиддиқ (р).
3. Саду як қисса аз ҳаёти Умар (р).
4. Саду як қисса аз ҳаёти Усмон (р).
5. Саду як қисса аз ҳаёти Алӣ (р).
6. Саду як қисса аз ҳаёти Умар ибни Абдулазиз (р).
7. Тафсири мухтасари Хатлонӣ дар се ҷилд.
8. Таърихи хулафои рошидин: Абубақр (р) ва Умар (р).
9. Таърихи хулафои рошидин: Усмон (р) ва Алӣ (р).
10. Шинохт ва мақоми Саҳоба (р) дар Ислом.
11. Оиша - пешвои бонувони мӯъмин ва дӯстдоштатарин ҳамсари Паёмбари Парвардигори оламин.
12. Панҷоҳ амале, ки шарият занонро аз он боз медорад.
13. Бонувони хонадони нубувват.
14. Аниси занони покдоман.
15. Даҳ ёри биҳиштӣ.
16. Чӣ бояд кард, то ҳамсарат туро дӯст дорад.
17. Бисту панҷ суол аз неъмат ва азоби қабр.
18. Ҳазор ҳикмат.
19. Лаънатшудагон дар ҳадисҳои набавӣ.
20. Моҳи Рамазон, истиқбол ва бузургдошти он.
21. Одоб ва хусусиятҳои моҳи Рамазон.
22. Фазилати шаби Қадр ва даҳаи охири моҳи Рамазон.
23. Амирулмӯъминин Ҳасан ибни Алӣ ибни Абутолиб (р) шахсият ва асри ӯ.
24. Кудаконе дар атрофи Паёмбар (с).
25. Хушбахттарин зан дар олам.
26. Луълӯ ва марҷон аҳодиси муштаракӣ Саҳеҳи Бухорӣ ва Муслим.
27. Зиндагиномаи Имомон.
28. Шарҳи ақидаи аҳли суннат ва ҷамоъат.
29. Биҳишт.
30. Сирати комили Ҳусайн (р), аз вилодат то шаҳодат.

Варақаи иртибот байни хонанда ва ношир

**АССАЛОМУ АЛАЙКУМ ВА
РАҲМАТУЛЛОҲИ ВА БАРАКОТУҲУ.**

Хонандаи гиромӣ, хоҳишмандем саволномаи зеринро бо ҷавобҳои дақиқ пур созед. Ин саҳифаро бурида ба нишонии электроники мо ирсол намоед ва як китоби тоза ба нашррасидаи моро ройгон дарёфт хоед кард.

Ному насаб: _____
Вазифа: _____
Маълумот: _____
Суроға: _____
Телефон: _____
e-mail: _____

**- Дар бораи ин китоб _____
(номи китоб)**

аз кучо хабардор шудед?

- а) аз китобхона ?
- б) аз рафиқон ?
- в) аз эълону реклама ?
- г) аз намоишгоҳ ?

- Ин китобро аз кучо харидед?

Номи китобхона, намоишгоҳ ё фурӯшгоҳ _____
Назари шумо дар бораи услуби китоб
а) оддӣ ?
б) хуб ?
в) олӣ ?
(лутфан тавзеҳ бидиҳед, барои чӣ?) _____

- Назари шумо дар бораи сифати китоб:

а) оддӣ ?
б) хуб ?
в) олӣ ?
(лутфан тавзеҳ бидиҳед, барои чӣ?) _____

- Назари шумо дар бораи нархи китоб:

а) арзон ?
б) муносиб ?
в) гарон ?
(лутфан тавзеҳ бидиҳед, барои чӣ?) _____

